

Eläketurvakeskuksen
tutkimuksia

Sosioekonomiset erot: vanhuus- eläkkeelle siirtyminen ja työurat 2006, 2011 ja 2017

Satu Nivalainen

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 03/2022

**Sosioekonomiset erot: vanhuus-
eläkkeelle siirtyminen ja työurat
2006, 2011 ja 2017**

Satu Nivalainen

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Phone: +358 29 411 20

E-mail: firstname.surname@etk.fi

Helsinki 2022

ISBN 978-951-691-347-9 (PDF)

ISSN 1798-7482 (verkkójulkaisu)

Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan muutoksia vanhuuseläkkeelle siirtymisessä vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen ja ennen vuoden 2017 eläkeuudistuksessa sovittujen ikärajamuutosten voimaantuloa. Tarkastelussa ovat vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit, työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä ja työuran pituus vanhuuseläkkeelle siirryttäessä sekä näihin liittyvät sosioekonomiset erot. Tarkastelussa on kaksi vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ryhmää. Ensinnäkin tarkastellaan kaikkia, joiden vanhuuseläke alkoi vuonna 2006, 2011 tai 2017. Tämän jälkeen keskitytään vain niihin, jotka siirtyivät vanhuuseläkkeelle työstä kyseisinä vuosina.

Eläkkeelle siirtymisen reitteinä tutkimuksessa erotellaan seitsemän reittiä: ansiotyöstä, osa-aikaeläkkeeltä, työkyvyttömyyseläkkeeltä, työttömyydestä, työttömyyseläkkeeltä, maatalouden erityiseläkkeeltä ja muusta tilasta vanhuuseläkkeelle siirtyneet. Reittien yleisyyden ohella tarkastellaan sosioekonomisia eroja vanhuuseläkereiteissä eri vuosina. Sosioekonomisia eroja tarkastellaan pääasiassa korkeimman suoritetun koulutuksen ja ansiotyöhön perustuvan sosioekonomisen aseman perusteella. Eläkereittien lisäksi tarkastelussa on työurien pituus ja niiden kehitys eri reittejä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja eri sosioekonomisissa ryhmissä. Tutkimuksessa tarkastellaan myös työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää, sen kehitystä ja siihen liittyviä sosioekonomisia eroja. Lisäksi luodaan katsaus työurien pituuteen ja niiden kehitykseen työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa.

Työssä vanhuuseläkkeeseen saakka jatkaminen yleistynyt kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä

Työssä jatkaminen vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka on selvästi lisääntynyt tarkastelujaksolla. Vuonna 2017 liki kolme viidestä tuli vanhuuseläkkeelle työstä, vuonna 2006 tämä osuus oli vain reilu kolmannes. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on yleistynyt kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä.

Sosioekonomiset erot vanhuuseläkkeelle siirtymisen reiteissä ovat suuret, vaikkakin ne ovat pienentyneet tarkastelujaksolla. Vuonna 2017 matalasti koulutetuista ja työntekijäammateissa olleista noin 45 prosenttia siirtyi

vanhuuseläkkeelle työstä. Työttömänä tai työkyvyttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä oli puolet. Samaan aikaan korkeasti koulutetuista ja ylemmistä toimihenkilöistä työskenteli vanhuuseläkkeeseen saakka noin 75 prosenttia.

Vielä vuonna 2006 matalasti koulutetuista ja työntekijäammateissa olevista lähes 75 prosenttia poistui työelämästä ennen vanhuuseläkeikää. Taustalla oli sekä työttömyys että työkyvyttömyys. Vain reilu neljännes tuli vanhuuseläkkeelle työstä. Korkeasti koulutetut ja ylemmät toimihenkilöt siirtyivät useimmiten vanhuuseläkkeelle työstä myös vuonna 2006: kaksi kolmesta tai enemmän oli työssä ennen vanhuuseläkkeen aloittamista.

Eläkeikää lähestyvien työttömyys vähentynyt selvästi

Työttömyyseläkkeen poistumisen ja työttömyysputken ikärajojen korotuksen myötä työttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyminen on vähentynyt. Matalasti koulutetuilla työttömyys ennen vanhuuseläkettä on lähes puolittunut. Samaan aikaan korkeasti koulutetuilla työttömyys on vähentynyt vähemmän tai ei ollenkaan. Vuonna 2017 perusasteen koulutetuista 16 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työttömyydestä ja ylemmän korkea-asteen koulutetuista 9 prosenttia, vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 31 ja 8 prosenttia.

Työkyvyttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myös vähentynyt tarkastelujaksolla jonkin verran. Suhteellisesti eniten työkyvyttömyys on vähentynyt korkeasti koulutetuilla. Vuonna 2017 ylemmän korkea-asteen koulutetuista seitsemän prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työkyvyttömyyseläkkeeltä, vuonna 2006 osuus oli 12 prosenttia. Sen sijaan matalasti koulutetuilla työkyvyttömyys ei ole vähentynyt: perusasteen koulutetuista työkyvyttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyi kolmannes sekä vuonna 2017 että 2006.

Työurat pidentyneet erityisesti ansiotyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa työurat olivat vuonna 2017 mediaaniltaan 38 vuotta, mikä oli yli neljä vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Tämä pidentyminen on syntynyt pääosin työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa ja pääasiassa 53-vuotiaana tai vanhempana tehtyjen työvuosien lisääntymisestä.

Pisimmät työurat olivat sekä vuonna 2017 että 2006 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, erityisesti osa-aikaeläkkeellä ennen vanhuuseläkettä olleilla. Vuonna 2017 osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurien mediaanipituus oli 41 vuotta, muilla ansiotyössä olleilla alle puoli vuotta vähemmän. Osa-aikaeläkkeellä olleiden työurien pituus oli kasvanut vain noin vuodella, mutta muiden ansiotyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat olivat vuonna 2017 kolme vuotta pidempiä kuin vuonna 2006.

Työkyvyttömyyseläkkeen kautta vanhuuseläkkeelle tulleilla työurat olivat koko tarkastelujakson lyhimät, alle 30 vuotta. Myös työttömyysturvalla ennen vanhuuseläkettä olleilla mediaanityöurat jäivät korkeintaan 36 vuoteen. Osa tarkastelujaksolla havaitusta työurien pituuden kasvusta selittyy työttömyyseläkkeen poistumisella. Vuonna 2006 työttömyyseläkkeen kautta tulleiden työurat olivat vain noin 31 vuotta pitkiä, mikä lyhensi vuoden 2006 kokonaistyöuria reilulla vuodella.

Sosioekonomiset erot työurien pituudessa kaventuneet

Vanhuuseläkkeelle siirtyneillä työurien pituus vaihtelee koulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa mediaanityöurat olivat lyhimät perusasteen koulutetuilla ja työntekijäammateissa olleilla, mutta näissä ryhmissä työurat ovat pidentyneet muita nopeammin.

Vuonna 2017 perusasteen tutkinnon suorittaneiden työurat olivat mediaaniltaan noin 37 vuotta ja ylemmän korkea-asteen koulutetuilla vajaan vuoden pidemmät. Vielä vuonna 2006 perusasteen koulutettujen työurien mediaani jäi 32 vuoteen, mikä oli liki kolme ja puoli vuotta vähemmän kuin ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla.

Vuonna 2017 työntekijäammateissa toimineilla mediaanityöurat olivat 37,5 vuotta, mikä oli enää vuoden vähemmän kuin ylemmillä toimihenkilöillä. Vuonna 2006 työntekijöiden työurat olivat mediaaniltaan 32,5 vuotta ja ylemmillä toimihenkilöillä liki kolme ja puoli vuotta pidemmät. Työntekijöillä erityisesti 53–62-vuotiaana tehdyn työuran pituus oli kasvanut.

Naisilla työurat olivat miehiä lyhyemmät, mutta naisilla työurat ovat pidentyneet miehiä enemmän. Vuonna 2017 miesten työurien mediaanipituus oli noin 38,5 vuotta ja naisilla vain vuoden vähemmän. Vielä vuonna 2006 miesten työurat olivat lähes kolme vuotta naisia pidemmät. Miesten naisia

pidempi työura on kaikkina tarkasteluvuosina syntynyt pääosin ikävälillä 23–52 vuotta.

Julkisella sektorilla ja naisilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen myöhentynyt

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt hieman tarkastelujaksolla. Vuonna 2017 kolmannes jäi eläkkeelle heti täytettyään 63 vuotta. Kaksi viidestä jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja liki kymmenesosa jäi eläkkeelle vasta 66-vuotiaana tai vanhempana. Vielä vuonna 2006 liki 30 prosenttia jäi vanhuuseläkkeelle ennen 63 vuoden ikää. Vähintään 64 vuoden ikään työssä jatkoi vain hieman useampi kuin kolmannes. Eläkkeelle jääminen 66-vuotiaana tai vanhempana oli hyvin harvinaista.

Julkisella sektorilla vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt selvästi. Yksityisellä sektorilla vastaavaa ei ole havaittavissa. Vuonna 2017 julkisella sektorilla jatkettiin työssä pitkään yksityistä sektoria useammin. Tämä pätee koulutuksesta tai sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Julkisella sektorilla 64 vuotta oli yleisin eläkeikä ja puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Yksityisellä sektorilla yleisin eläkeikä oli tasan 63 vuotta ja vain vajaa kolmannes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla siirryttiin työstä vanhuuseläkkeelle julkista sektoria myöhemmin. Tämä oli havaittavissa lähes kaikilla koulutustasoilla ja kaikissa sosioekonomisissa asemissa. Julkisella sektorilla puolet jäi vanhuuseläkkeelle alle 63-vuotiaana. Ainoastaan reilu viidennes jatkoi työskentelyä vähintään 64-vuotiaaksi. Yksityisellä sektorilla jäätiin yleisimmin eläkkeelle joko heti 63 vuoden täyttämisen jälkeen tai 65-vuotiaana. Vähintään 64-vuotiaaksi jatkoi lähes puolet.

Julkisen sektorin eläkeikä heijastuu myös naisten eläkeikään. Naisilla työstä eläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt. Vuonna 2017 naiset jäivät eläkkeelle miehiä myöhemmin, vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Korkeasti koulutetuilla työssä pitkään jatkaminen lisääntynyt, matalasti koulutetuilla ei

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on tarkastelujaksolla myöhentynyt selvästi korkeasti koulutetuilla ja korkeassa sosioekonomisessa asemassa olevilla. Sen sijaan matalasti koulutetuilla ja työntekijäasemassa

työskentelevillä vastaavaa ei ole havaittavissa, heillä työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt.

Vuonna 2017 matalasti koulutetut ja työntekijäammateissa työskennelleet jäivät eläkkeelle muita aikaisemmin. Yleisin eläkeikä heillä oli tasan 63 vuotta ja vain noin kolmannes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Sen sijaan korkeasti koulutetuista ja ylemmistä toimihenkilöistä puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Näissä ryhmissä oli tyypillistä jatkaa työssä pitkään. Ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneista yli kymmenesosa jatkoi työssä 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi, tutkijakoulutetuista liki 30 prosenttia.

Vielä vuonna 2006 matalasti koulutetuista ja työntekijäasemassa työskentelevistä kaksi viidestä tai useampi jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Perusasteen koulutetuilla eläkkeelle jääminen vasta 65-vuotiaana oli yleisempää kuin millään muulla koulutustasolla. Ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneista ja ylemmistä toimihenkilöistä vain noin neljännes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Perusasteen koulutetuilla ja työntekijöillä pisimmät työurat työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa

Vuonna 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden mediaanityöurat olivat 40,5 vuoden pituiset, mikä oli reilut kaksi vuotta enemmän kuin 2006. Tarkastelujaksolla sekä 53–62-vuotiaana että 63–68-vuotiaana tehtyjen työvuosien määrä oli kasvanut.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa mediaanityöurat olivat pisimmät perusasteen koulutetuilla ja työntekijäasemassa työskentelevillä ja lyhimmät korkeasti koulutetuilla ja ylemmillä toimihenkilöillä. Vuonna 2017 perusasteen koulutetuilla työurat olivat 43 vuoden pituiset ja ylemmän korkea-asteen koulutetuilla yli neljä vuotta lyhemmät. Vuonna 2006 perusasteen koulutettujen työurien mediaani oli 40 vuotta ja ylemmän korkea-asteen koulutetuilla kolme ja puoli vuotta vähemmän.

Vuonna 2017 työntekijäammateissa toimineilla työurien mediaanipituus oli 42 vuotta ja ylemmillä toimihenkilöillä noin kaksi vuotta vähemmän. Vuonna 2006 työntekijöiden työurat olivat 40 vuoden pituiset ja ylemmillä toimihenkilöillä kaksi ja puoli vuotta lyhemmät. Ylemmillä toimihenkilöillä sekä 53–62-vuotiaana että 63–68-vuotiaana tehdyn työuran pituus oli kasvanut

tarkastelujaksolla. Työntekijöillä työura näillä ikäväleillä ei ollut kasvanut käytännössä lainkaan vuoden 2006 jälkeen.

Julkisella sektorilla työurat pidentyneet loppupäästä, yksityisellä sektorilla ei

Julkisella sektorilla palkansaajien työurat olivat yksityistä sektoria lyhemmät koko tarkastelujakson, mutta julkisella sektorilla työurat ovat pidentyneet yksityistä sektoria enemmän. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden palkansaajien mediaanityöurat olivat vuonna 2017 julkisella sektorilla pituudeltaan 40 vuotta ja yksityisellä sektorilla noin 41,5 vuotta. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat lähes 37,5 vuotta ja 40,5 vuotta.

Julkisella sektorilla työurien pidentyminen oli syntynyt sekä 53–62-vuotiaana että 63–68-vuotiaana tehdyn työuran kasvusta. Työurien pidentyminen loppupäästä heijastaa sitä, että aikaisempi ennen 63 ikävuotta eläkkeelle jääminen on julkisella sektorilla suurelta osin vaihtunut työssä jatkamiseen 64-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Yksityisellä sektorilla työurat eivät olleet pidentyneet ikäväleillä 53–62 vuotta ja 63–68 vuotta käytännössä lainkaan vuoden 2006 jälkeen.

Summary

In this study, we examine changes in the transition to old-age pension after the 2005 pension reform and before the changes to the retirement age agreed in the 2017 pension reform came into effect. The study looks at retirement routes, the age at which people retire from work and the length of their working life at retirement, as well as related socio-economic differences. Two groups of new retirees on an old-age pension are considered. First, we look at all those whose old-age pension started in 2006, 2011 or 2017. Then we focus only on those who retired from gainful employment in the years in question.

The study focuses on retirement via seven different routes: gainful employment, part-time retirement, disability retirement, unemployment, unemployment pension, farmer's special pension and other. In addition to the prevalence of these retirement routes, we examine socio-economic differences in old-age pension retirement routes across years. As a rule, socio-economic differences are examined by the retiree's highest level of education and socio-economic status. In addition to retirement routes, we examine the length of working lives and trends relating to it among people who have retired via different routes and from different socio-economic groups. We also examine the age at which people retire from work, as well as trends and socio-economic differences relating to it. We also provide an overview of the length of working lives and related trends over the years among those who have retired from work.

Working until retirement increasingly common in all socio-economic groups

Working until retirement has clearly become more prevalent during the review period. In 2017, nearly three out of five people retired from work, compared to slightly more than one in three in 2006. Retirement from work has become more common in all socio-economic groups.

The socio-economic differences in the routes to retirement are large, although they have decreased over the review period. In 2017, around 45 per cent of low-educated and blue-collar workers retired from work. Half were unemployed or on a disability pension before retiring on an old-age

pension. At the same time, around 75 per cent of the high-educated and upper white-collar employees were working until retirement.

As recently as 2006, almost 75 per cent of the low-educated and blue-collar workers exited working life before reaching their retirement age. This was due to both unemployment and disability. Only slightly more than one quarter retired from work. The high-educated and upper white-collar employees were the most likely to retire from work also in 2006: two out of three, or more, were working before retiring on an old-age pension.

Unemployment among those approaching their retirement age decreased markedly

The abolition of the unemployment pension, as well as increases in the age limit of the unemployment tunnel, has reduced the transition to old-age pension via unemployment for the low-educated. Unemployment before retirement has almost halved. At the same time, unemployment among the high-educated has reduced only slightly or not at all. In 2017, around 16 per cent of those with basic education and 9 per cent of those with higher tertiary education retired from unemployment, compared with 31 per cent and 8 per cent respectively in 2006.

Retirement through disability has also declined somewhat over the review period. In relative terms, disability among the high-educated has declined the most. In 2017, around 7 per cent of those with tertiary education transitioned to an old-age pension from a disability pension, compared to 12 per cent in 2006. By contrast, disability has not decreased among the low-educated: of persons with basic education, over 30 per cent retired on an old-age pension via disability both in 2017 and in 2006.

Working lives extended particularly among those who have retired from gainful employment

The working lives among those who retired on an old-age pension in 2017 were an ample four years longer than among those who retired in 2006. This increase has occurred mainly among those who retired from work and due to an increase in the number of working years among those aged 53 or older.

The longest working lives were among those who retired from work in both 2017 and 2006, especially among those who were on a part-time

pension before retiring on an old-age pension. In 2017, the median length of working life for those transferring from a part-time pension to an old-age pension was 41 years. For others in paid employment, working lives were less than six months shorter. The working lives of those on part-time pension had increased by only about one year, but the working lives of those who had transferred from gainful employment to retirement were three years longer in 2017 than in 2006.

Throughout the review period, the working lives of those who transferred to an old-age pension from a disability pension were the shortest - less than 30 years. For those on an unemployment benefit before retirement on an old-age pension, the median working life was 36 years at the most. Part of the increase in the length of working lives observed over the period under review can be explained by the abolishment of the unemployment pension. In 2006, the working lives of people retiring on an old-age pension via an unemployment pension were only about 31 years long. This reduced the total number of years in working life in 2006 by more than one year.

Socio-economic gaps in length of working lives narrowed

The length of working lives of new retirees on an old-age pension varies according to education and socio-economic status. The median working lives of those retiring on an old-age pension were shortest for those with basic education and those in blue-collar occupations. However, in these groups, working lives have lengthened more rapidly than in others.

In 2017, median working lives were around 37 years for those with basic education and slightly less than one year longer for those with higher tertiary education. As recently as 2006, the median working life for those with basic education spanned 32 years, almost three and a half years less than for those with higher tertiary education.

In 2017, the median working lives of blue-collar workers spanned 37.5 years, which is only one year shorter than for persons in upper white-collar occupations. In 2006, the median working lives of blue-collar workers spanned 32.5 years, which is three years less than for those in white-collar occupations. For blue-collar workers, especially the working life in the age range 53–62 years had increased.

Although women's working lives were shorter than men's, women's working lives have lengthened clearly more than men's. In 2017, the

median length of men's working lives was 38.5 years and for women only one year less. In 2006, on the other hand, men's working lives were nearly three years longer than women's. In all years under review, men's working lives were longer than women's in the age range 23-52 years.

Deferred retirement from work in the public sector and for women

The transition from work to old-age pension has been slightly deferred over the period under review. In 2017, one in three retired immediately after turning 63 years. Two in five continued to work until age 64 or over, and nearly one in ten retired as late as at age 66 or later. In 2006, nearly one in three retired on an old-age pension before age 63. Only slightly more than one in three continued to work until age 64 or over. Retirement at age 66 or older was very rare.

In the public sector, retirement has been clearly deferred. There is no similar trend in the private sector. In 2017, public sector employees continued working for a longer period more often than private sector employees. This is true regardless of education or socio-economic status. In the public sector, 64 was the most common retirement age, with half continuing to work until the age of 64 or older. In the private sector, the most common retirement age was exactly 63 years, with just less than one third continuing to work until at least age 64.

In 2006, private sector employees retired on an old-age pension from work at a later age than public sector employees. This was observed at all levels of education and regardless of socio-economic status. In the public sector, half retired before the age of 63. Only just over one fifth continued to work until at least 64. In the private sector, retirement was most common either immediately after the age of 63 or at 65. Almost half continued to work until at least 64.

The public sector retirement age is also reflected in the retirement age of women. Women retiring from work have deferred their retirement. In 2017, women retired later than men; in 2006, the reverse was true.

Continued working among the high-educated on the increase but not among the low-educated

Over the period under review, retirement from work has been clearly deferred for the high-educated and those with a high socio-economic

status. However, the same is not true for the low-educated and those in blue-collar occupations, where retiring at older ages has become less common.

In 2017, the low-educated or blue-collar workers retired earlier than others. Their most common retirement age was exactly 63 years, and only about one third continued to work until they were 64 or older. By contrast, half of the high-educated and upper white-collar employees retired at age 64 or older. These groups typically continue to work for a long time. More than one in ten of those with a higher tertiary degree continued to work until the age of 66 or older, and almost three in ten of those with a doctoral degree.

In 2006, two in five or more of the low-educated and blue-collar workers retired at age 64 at the earliest. For those with basic education, retirement at age 65 was more common than at any other level of education. Only around a quarter of those with a higher tertiary degree and upper white-collar employees continued to work until at least age 64.

Those with a basic education and blue-collar workers have the longest careers among those who retired on an old-age pension from work

The median working lives of those who retired on an old-age pension from work spanned 40.5 years in 2017, which was an ample two years more than in 2006. During the period under review, the number of years worked increased in the age ranges 53–62 years and 63–68 years.

The median working lives among those who retired from work were the longest for those with a basic education and blue-collar workers and shortest for those with a higher tertiary education and upper white-collar employees. In 2017, the median working life of those with a basic education was 43 years, which is over four years more than of those with a higher tertiary education. In 2006, the median working life of those with a basic education spanned 40 years. It was three and a half years less for those with a higher tertiary education.

For blue-collar workers, the median working life was 42 years in 2017. For upper white-collar employees, it was around two years less. In 2006, the difference was two and a half years. The length of working life for upper white-collar employees at age 53–62 and 63–68 had increased over the

review period. For blue-collar workers, there was practically no change in the length of working lives at these ages since 2006.

Working lives extended in the age ranges 53-62 and 63-68 years in the public sector but not in the private sector

The working lives of public sector wage-earners were shorter than of private sector wage-earners throughout the review period although working lives have extended more in the public than the private sector. In 2017, the median length of working lives of persons retiring on an old-age pension from work was 40 years in the public sector and around 41.5 years in the private sector. In 2006, the corresponding figures were nearly 37.5 years and 40.5 years.

In the public sector, extended working lives were a result of increasing working lives among the 53–62- and 63–68-year-olds. Extending working lives at higher ages reflects that early retirement (before the age of 63) in the public sector has largely been replaced by continued working until age 64 or older. In the private sector, working lives have virtually not extend at all since 2006 in the age ranges 53–62 and 63–68 years.

Sisältö

Tiivistelmä	5
Summary	11
1 Johdanto	19
2 Aineisto ja keskeiset käsitteet	24
3 Reitit vanhuuseläkkeelle	29
3.1 Yleistä.....	29
3.2 Vanhuuseläkereitit koulutuksen mukaan.....	30
3.3 Vanhuuseläkereitit sosioekonomisen aseman mukaan.....	32
4 Työurien pituus vanhuuseläkkeelle siirtyneillä	36
4.1 Yleistä.....	36
4.2 Työurat vanhuuseläkereitin mukaan.....	37
4.3 Työurat koulutuksen mukaan.....	39
4.4 Työurat sosioekonomisen aseman mukaan.....	41
4.5 Työuran kertyminen eri ikäväleillä.....	43
5 Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä	48
5.1 Yleistä.....	48
5.2 Yksityinen ja julkinen sektori.....	50
5.3 Miehet ja naiset.....	53
5.4 Koulutustaso.....	56
5.5 Sosioekonominen asema.....	61
5.6 Ammattiryhmä.....	65
5.7 Tulot ja työuran pituus.....	70
6 Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat	73
6.1 Yleistä.....	73
6.2 Työurat koulutuksen, sosioekonomisen aseman ja työskentelysektorin mukaan.....	74
6.3 Työuran kertyminen eri ikäväleillä työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä.....	79
7 Yhteenveto ja pohdinta	84

Lähteet	94
Liitteet	96
Liite 1. Vanhuuseläkereittien päättely sekä koulutustaso ja sosioekonominen asema vanhuuseläkkeelle siirtyneillä	96
Liite 2. Vanhuuseläkereitit miehillä ja naisilla	98
Liite 3. Työurien pituus ja hajonta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ...	104
Liite 4. Yksityiseltä ja julkiselta sektorilta vanhuuseläkkeelle siirtyneiden koulutus ja sosioekonominen asema	109
Liite 5. Eläkeikä koulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan	110
Liite 6. Työurien pituus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä miehillä ja naisilla	116
Liite 7. Työura eri ikäväleillä yksityiseltä ja julkiselta sektorilta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä	117

1 Johdanto

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan sosioekonomisia eroja vanhuuseläkkeelle siirtymisessä ja työurissa. Tarkastelun kohteena on vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit, työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä ja työuran pituus vanhuuseläkkeelle siirryttäessä sekä näihin liittyvät sosioekonomiset erot. Näitä tekijöitä tarkastellaan kolmessa aikapisteessä: vuonna 2006, 2011 ja 2017. Tarkastelussa on kaksi vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ryhmää: kaikki, joiden vanhuuseläke alkoi kyseisinä vuosina ja työstä vanhuuseläkkeelle näinä samoina vuosina siirtyneet. Tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, miten vanhuuseläkkeelle siirtyminen on kehittynyt vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen ja ennen vuoden 2017 eläkeuudistuksessa sovittujen ikärajamuutosten voimaantuloa. Tällaista ajallisen kehityksen tarkastelua ei ole tällä hetkellä. Samalla tutkimus luo pohjaa vuoden 2017 eläkeuudistuksen vaikutusten arvioinnille.

Työuran pituus ja ajoittuminen yhdessä eläkevakuutetun ansion kanssa on keskeinen tekijä työeläkkeen määräytymisessä. Työurilla on vaikutuksia myös eläkejärjestelmän taloudelliseen kestävyYTEEN. Väestön ikääntymisen vuoksi eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen, työurien pidentäminen ja työllisyysasteen nosto ovat nousseet keskeisiksi yhteiskuntapoliittisiksi tavoitteiksi Suomessa, mikä lisää aihetta koskevan tutkimustiedon tarvetta.

Vanhuuseläkkeen alkamiseen saakka kertyneen työuran pituuteen vaikuttaa keskeisesti se, mitä reittiä vanhuuseläkkeelle siirrytään. Niillä, jotka poistuvat työelämästä tavanomaista aikaisemmin työkyvyttömyyseläkkeen tai työttömyyden kautta, työurat jäävät usein lyhemmiksi kuin työssä vanhuuseläkkeelle jäämiseen asti jatkaneilla. Myös suoraan työelämästä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurien pituudessa voi olla eroja, sillä osa voi jäädä eläkkeelle heti alimmassa vanhuuseläkeiässä, osa puolestaan voi jatkaa työskentelyä pitkäänkin alimman eläkeiän jälkeen.

Työuran pituuteen ei kuitenkaan vaikuta pelkästään työuran loppupään tapahtumat, sillä työura voi alkaa eri ikäisenä. Myös keskelle työuraa voi tulla työurakatkoksia. Työttömyysjaksot voivat lyhentää työuria missä iässä tahansa. Erityisesti naisilla työuran alkupuolelle liittyy myös usein perheellistymiseen liittyviä työurakatkoksia. Työura voi myös jatkua

vanhuuseläkkeelle siirtymisen jälkeen, mutta vanhuuseläkkeen ohella työskenteleviä ei tässä tutkimuksessa tarkastella.

Väestöä voidaan ryhmitellä sosioekonomisesti eri tavoin. Tässä tutkimuksessa vanhuuseläkkeelle siirtyneiden sosioekonomisia eroja kuvataan pääasiassa korkeimman suoritettun koulutuksen ja ansiotyöhön perustuvan sosioekonomisen aseman mukaan, mutta työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osalta tarkastellaan myös esimerkiksi ammattiryhmää tai tuloluokkaa.

Tiedetään, että vähemmän koulutetut ja alemmassa sosioekonomisessa asemassa ovat selvästi muita alttiimpia työttömyydelle ja työkyvyttömyydelle (Rantala 2008; Järnefelt 2014; Kalenius 2014; Polvinen 2016). Tiedetään myös, että paremmassa sosioekonomisessa asemassa olevat, kuten korkeasti koulutetut, jatkavat työssä pidempään ja jäävät muita myöhemmin eläkkeelle (esim. Nivalainen 2014; Nivalainen 2020). Toisaalta heillä työuran alkupäätä lyhentää tyypillisesti opintoihin käytetty aika. Nämä tekijät muovaavat työurien pituutta. Työurien pituudessa on havaittu sosioekonomisia eroja, mutta Suomessa esimerkiksi koulutustasojen väliset erot työelämästä poistumisiässä ovat Euroopan pienimpiä (Järnefelt 2014; Riekhoff & Kuitto 2022). Työurien pituuden erot voivat heijastua muun muassa sosioekonomisina eläke-eroina (esim. Uusitalo 2014).

Koulutus ja sosioekonominen asema ovat läheisessä yhteydessä toisiinsa. Korkea-asteelta päädytään usein ylemmäksi toimihenkilöksi ja peruskoulutuksen varassa olevat päätyvät muita useammin työntekijöiksi (Aro 2013). Sosioekonominen asema vaihtelee myös sukupuolen mukaan. Vaikka naiset ovat miehiä keskimäärin paremmin koulutettuja, heidän työmarkkina-asemansa on keskimäärin huonompi kuin miesten. Naiset ovat suorittaneet korkea-asteen tutkinnon useammin kuin miehet, mutta silti miehet päätyvät ylemmiksi toimihenkilöiksi vähintään yhtä usein kuin naisetkin. Naisten ja miesten sosioekonomisessa asemassa on muutoinkin eroja; naisilla yleisin sosioekonominen asema on alempi toimihenkilö, miehillä työntekijä. (SVT 2022.) Tästä syystä tutkimuksessa tarkastellaan soveltuvilta osin myös miehiä ja naisia erikseen.

Suomessa on tutkittu sosioekonomisia eroja vanhuuseläkkeelle siirtymisessä ja työurissa varsin vähän. Aiemmin aihetta on tarkasteltu monipuolisesti vain Järnefeltin ym. (2014) tutkimuksessa (ks. myös Kuivalainen ym. 2018). Tutkimuksen vähäisyyden taustalla on pitkälti se, että ennen vuotta

2005 vanhuuseläkeikä oli kiinteä 65 vuotta.¹ Varhaiseläkejärjestelmä oli vielä 2000-luvun alussa laaja, mistä syystä eläketutkimuskin painottui varhaiseläkkeisiin (esim. Rantala 2008). Sosioekonominen näkökulma vanhuuseläkkeelle siirtymisessä tuli ajankohtaiseksi vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen, kun vanhuuseläkkeelle siirtymisikä muuttui joustavaksi ja eläkkeelle pystyi jäämään oman valintansa mukaan 63–68-vuotiaana. Tämä valinta oli luonnollisesti mahdollinen vain niille, jotka olivat jatkaneet työssä vanhuuseläkeiän alarajaan saakka ja joilla oli vielä tässä vaiheessa työkykyä jäljellä.

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen keskeisimpiä tavoitteita oli työurien pidentäminen. Tähän pyrittiin monin keinoin. Mahdollisuuksia siirtyä eläkkeelle erinäisten varhaiseläkereittien kautta rajoitettiin huomattavasti. Esimerkiksi varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja nousi 60 ikävuodesta 62 vuoteen 1945 syntyneistä alkaen², ja vuodesta 2013 alkaen varhennettuja vanhuuseläkkeitä ei enää myönnetty. Yleisestä vanhuuseläkeiästä luovuttiin ja siirryttiin joustavaan 63–68-vuoden vanhuuseläkeikään. Samaan aikaan pyrittiin luomaan taloudellisia kannustimia vanhuuseläkkeelle jäämisen lykkäämiseksi. Joustavan eläkeiän ja 63 ikävuoden jälkeen kertyvän suuremman eläkekarttuman, joka oli 4,5 prosenttia vuosiansioista, toivottiin houkuttelevan ihmisiä pysymään työssä pidempään ja näin pidentävän työuria.

Merkittävin varhaiseläkereitti, joka poistui vuoden 2005 eläkeuudistuksen yhteydessä, oli työttömyyseläke. Viimeiset työttömyyseläkkeet myönnettiin vuonna 2011 vuonna 1949 syntyneille. Työttömyyseläkkeelle pääsi tai joutui 60-vuotiaana, jos takana oli vähintään kahden vuoden työttömyysjakso.³ Usein niin sanottu työttömyysputki⁴ alkoi kuitenkin jo huomattavasti nuorempana. Esimerkiksi 1941 syntyneillä, jotka siirtyivät vanhuuseläkkeelle työttömyyseläkkeeltä vuonna 2006, työttömyysputken

-
- 1 Vanhuuseläkkeelle pystyi kuitenkin jäämään varhennetun vanhuuseläkkeen avulla jo 60-vuotiaana.
  - 2 Julkisella sektorilla varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja nousi 58 vuodesta 62 vuoteen 1947 ja sen jälkeen syntyneillä.
  - 3 Työttömyyseläke oli pakollinen 60-vuotta täyttäneelle pitkäaikaistyöttömälle, joka oli oikeutettu pidennettyyn ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan eli työttömyysturvan lisäpäiviin kahden vuoden työttömyyden jälkeen; ikääntyvä pitkäaikaistyötön ei voinut jatkaa lisäpäivillä vanhuuseläkkeeseen saakka.
  - 4 Tässä työttömyysputkella tarkoitetaan lisäpäiväoikeuden alkamisajankohtaa. Lisäpäiväoikeutta edeltävää noin kahden vuoden ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan jaksoa ei lueta osaksi työttömyysputkea. Työttömyysputkesta on aiemmin käytetty myös nimitystä eläkeputki.

alikäraja oli 55 vuotta, eli työttömyyseläkkeeseen johtava työttömyys saattoi alkaa jo 53-vuotiaana. Työttömyysputki vaikutti työnantajien haluun irtisanoa ikääntyviä työntekijöitä, sillä työttömäksi tulon riskin on todettu nousevan työttömyysputken alaikärajalla ja pysyvän korkeana sen jälkeen (Rantala 2019). Työttömyysputken alaikärajaa on nostettu useasti.⁵ Esimerkiksi vuonna 2017 työttömyydestä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä työttömyysputken alaikäraja oli pääosin 59 vuotta. Ikärajan noston on todettu lisäävän työllisyyttä ja vähentävän työttömyyttä työuran loppuvuosina (Kyyrä & Pesola 2020). Nykyään eläkeikää lähestyvä työtön pystyy edelleen olemaan ansiosidonnaisella päivärahalta⁶ vanhuuseläkkeeseen saakka.

Varhaiseläkereiteistä poistettiin myös yksilöllinen varhaiseläke, jonka pystyi 2000-luvun alussa aloittamaan 58-vuotiaana. Tavallisessa työkyvyttömyyseläkkeessä työkykyä arvioidaan suhteessa mihin tahansa työhön, mutta yksilöllisessä varhaiseläkkeessä työkykyä arvioitiin suhteessa nykyiseen työhön tai ammattiin. Yksilöllinen varhaiseläke nähtiinkin pääosin vapaaehtoisena reittinä pois työelämästä (Saurama 2004). Yksilöllinen varhaiseläke lakkautettiin vuonna 1944 syntyneistä lähtien yksityisellä sektorilla.⁷ Samaan aikaan yksilöllisen varhaiseläkkeen edellytykset kuitenkin sisällytettiin työkyvyttömyyseläkesäännöksiin 60 vuotta täyttäneille. Kokonaisuutena yksilöllinen varhaiseläke ei ollut kovin merkittävä eläkereitti, sille siirtyi vuosittain muutamia tuhansia 2000-luvun alkupuolella (esim. Gould 2002).

Tieto siitä, mitä reittejä pitkin vanhuuseläkkeelle on siirrytty vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen ja miten varhaiseläkereittien sulkemisen vaikutukset heijastuvat eri sosioekonomisissa ryhmissä, on toistaiseksi vähäistä. Vanhuuseläkkeelle siirtymisen reittejä ja niiden sosioekonomisia eroja on aikaisemmin tarkastellut Järnefelt (2014), mutta tarkastelut koskivat pääosin vuotta 2011. Myös tieto, onko vanhuuseläkkeelle siirtyminen myöhentynyt vuoden 2005 jälkeen, on puutteellista. Ei ole myöskään

---

5 Ennen vuotta 1942 syntyneillä kahden vuoden ansiosidonnaisen työttömyyspäiväraajakson jälkeen alkavan lisäpäiväoikeuden alaikäraja oli 55 vuotta, vuonna 1942–1949 syntyneillä 57 vuotta, vuonna 1950–1954 syntyneillä 59 vuotta ja vuonna 1955–1956 syntyneillä alaikäraja oli 60 vuotta. Vuonna 1957–1960 syntyneillä alaikäraja oli 61 vuotta ja vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneillä se on 62 vuotta.

6 Ansiosidonnaisen työttömyysturvan enimmäisajan jälkeen (noin 2 vuotta) eläkeikää lähestyvä työtön voi olla lisäpäivillä eli ansiosidonnaisella työttömyyspäivärahalta vanhuuseläkkeeseen saakka.

7 Julkisella sektorilla yksilöllisiä varhaiseläkkeitä myönnettiin vielä tämän jälkeenkin 1944–1947 syntyneille.

seurantatietoa siitä, ketkä ovat jatkaneet työssä alinta vanhuuseläkeikää pidempään ja samalla hyödyntäneet korkeampaa eläkekarttumaa. Vuoden 2011 osalta tätä asiaa on aiemmin tutkinut Nivalainen (2014). Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kaikkia edellä mainittuja näkökulmia. Lisäksi selvitetään, miten erilaiset väylät eläkkeelle näkyvät työurien pituudessa ja minkälaisia sosioekonomisia eroja työuriin muodostuu. Sosioekonominen asema määritellään käyttäen 20 vuoden takautuvia tietoja, jolloin myös varhain työelämästä poistuneille löydetään usein sosioekonominen asema.

Tutkimus rakentuu siten, että ensin tarkastellaan sitä, mitä reittejä pitkin vanhuuseläkkeelle on siirrytty vuosina 2006, 2011 ja 2017. Tällöin erotellaan ansiotyöstä, osa-aikaeläkkeeltä, työkyvyttömyyseläkkeeltä, työttömyydestä, työttömyyseläkkeeltä ja maatalouden erityiseläkkeeltä tai muusta tilasta vanhuuseläkkeelle siirtyneet. Reittien yleisyyden lisäksi tarkastellaan sosioekonomisia eroja vanhuuseläkereiteissä. Tämän jälkeen vertaillaan työurien pituutta eri reittejä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keskuudessa ja eri sosioekonomisissa ryhmissä. Seuraavaksi tarkastellaan työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää, sen kehitystä tarkastelujaksolla ja siihen liittyviä sosioekonomisia eroja. Tämän jälkeen katsotaan työurien pituutta ja kehitystä työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keskuudessa. Kaikissa tarkasteluissa esitetään vuosien 2006, 2011 ja 2017 tilanne kuvioiden tai taulukoiden avulla, mutta tekstissä käsitellään pääosin vain vuosia 2006 ja 2017, sillä vuosi 2011 sijoittuu tyypillisesti näiden kahden vuoden väli-maastoon. Lopuksi esitetään yhteenveto.

2 Aineisto ja keskeiset käsitteet

Aineisto on koottu Eläketurvakeskuksen rekisteritiedoista, ja se kattaa Suomessa sosiaalivakuutetun väestön. Perusjoukon muodostavat vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneet. Aineisto on rajattu kyseisinä vuosina Suomessa asuviin Suomen kansalaisiin. Eläketurvakeskuksen rekisteritiedot sisältävät monipuolisia tietoja muun muassa henkilön työskentelystä, työskentelysektorista, eläkettä kartuttaneista ansioista, työttömyydestä ja työuran pituudesta sekä eläke-etuuksista eläkelajeittain. Aineistoon on lisätty Tilastokeskuksesta tiedot henkilön korkeimmasta koulutuksesta, sosioekonomisesta asemasta ja ammatista. Koska kyseessä on kokonaisaineisto, voidaan esimerkiksi koulutusta tai ammattia tarkastella hyvinkin tarkalla luokituksella.⁸

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden sosioekonomisia eroja kuvataan tutkimuksessa pääasiassa korkeimman suoritettun koulutuksen ja eläkettä edeltävän viimeisimmän tiedossa olevan ansiotyön mukaisen sosioekonomisen aseman mukaan. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneitä tarkasteltaessa eläkkeelle jäämisiin sosioekonomisia eroja peilataan lisäksi myös työskentelysektorin, sukupuolen, ammatin, tulojen ja työuran pituuden kautta.

Koulutustieto perustuu Tilastokeskuksen tietoihin ja se kuvaa henkilön suorittaman korkeimman tutkinnon koulutusastetta. Koulutustason mukaan muodostettuja luokkia on kuusi: 1) perusaste, 2) keskiaste, 3) alin korkea-aste, 4) alempi korkea-aste, 5) ylempi korkea-aste ja 6) tutkijakoulutus. Koska tutkijakoulutettuja on varsin vähän (ks. liitetaulukko L1.1), osassa tarkasteluja tutkijakoulutetut on yhdistetty ylempään korkea-asteeseen.

Myös tieto sosioekonomisesta asemasta on Tilastokeskuksesta. Tieto ammattiin perustuvasta sosioekonomisesta asemasta viittaa eläkkeellesiirtymisvuotta edeltävän viimeisimmän tiedossa olevan ansiotyön mukaiseen sosioekonomiseen asemaan. Viimeisimmän ansiotyön sosioekonominen asema luokiteltiin seuraavasti: 1) maatalousyrittäjät, 2) muut yrittäjät, 3) ylemmät toimihenkilöt, 4) alemmat toimihenkilöt, 5) työntekijät ja

---

⁸ Esimerkiksi tutkijakoulutettujen tarkastelu ei monesti ole mahdollista, koska tutkijakoulutettuja on melko vähän, mutta tässä tutkimuksessa tätäkin koulutustasoa pystytään tietyiltä osin tarkastelemaan.

6) muut.⁹ Ryhmään 6) kuuluvat eläkeläiset, opiskelijat, työttömät ja ne, joiden sosioekonominen asema on tuntematon. Tähän ryhmään kuuluvien viimeisimmän ansiotyön sosioekonomista asemaa etsittiin takautuvasti 20 vuotta taaksepäin, mikä mahdollistaa eläkettä edeltäneen sosioekonomisen löytämisen aiempaa suuremmalle joukolle.^{10 11} Tästä huolimatta noin 5–6 prosentilla sosioekonominen asema jää tuntemattomaksi (ks. liite-
taulukko L1.1).

Toteutuneen työuran pituus on Eläketurvakeskuksen rekisteritiedoista. Työuran pituus on laskettu eläkelaista riippuen 14 tai 16 ikävuodesta lähtien aina vanhuuseläkkeen alkamisvuoden loppuun asti. Työuran pituudella tarkoitetaan toteutunutta työssäoloajan pituutta vuosina siten kuin se on työeläkerokistereistä saatavissa. Tällöin työurassa otetaan huomioon vain työeläkevakuutettu työ tai yrittäjätoiminta.¹² Näistä tiedoista on laskettu tieto työuran pituudesta kunkin kalenterivuoden loppuun mennessä. Päälekkäisyydet on poistettu, eli kenellekään ei kerry työuraa enemmän kuin 12 kuukautta vuodessa.¹³ Kokoaikaisesta ja osa-aikaisesta työstä kertyy työuraa samalla tavalla.

Eri vuosien ja eri ryhmien työurien pituudet ovat pääosin keskenään vertailukelpoisia. Poikkeuksena on maatalousyrittäjien ja maatalouden erityiseläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat. Työeläkejärjestelmä on tullut voimaan vaiheittain 1960- ja 1970-luvuilla.¹⁴ Viimeisimmäksi tulivat voimaan yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkelait (YEL ja MYEL) vuonna 1970. Maatalousyrittäjät tyypillisesti aloittavat työuransa nuorena, joten nuorena tehdyn yrittäjätyön rekisteröinnissä voi olla puutteita erityisesti maatalousyrittäjien osalta. Tästä syystä vuonna 2006 ja jossain määrin

9 Tämä luokittelu poikkeaa Järnefeltin (2014) käyttämästä luokittelusta. Järnefelt määritteli maatalousyrittäjiksi ja yrittäjiksi sellaiset henkilöt, joilla oli ollut MYEL- tai YEL-vakuutus voimassa jossain vaiheessa viiden edeltävän vuoden aikana.

10 Järnefeltin (2014) tarkasteluissa sosioekonomista asemaa etsittiin 15 vuotta taaksepäin.

11 Tieto sosioekonomisesta asemasta on saatavissa takautuvasti vuoteen 1985 asti.

12 Ennen vuotta 2005 alle vuoden mittainen työttömyys, perhevapaa tai muu palkaton aika jäi työsuhteen sisään, jos työ jatkui samalla työnantajalla. Koska jaksoja ei voi eritellä, ne kartuttivat työuraa ennen vuotta 2005. Vuoden 2005 jälkeen esimerkiksi työttömyysaika ei ole kartuttanut työuraa.

13 Useita lyhyitä työpätkiä tehneille henkilöille, päätyönsä ohella sivutoita tehneille tai samanaikaisesti usealle eri työnantajalle työskennelleille voi kertyä työkuukausia enemmän kuin vuodessa on kuukausia.

14 Yksityisen sektorin palkansaajia koskevat eläkelait (TEL ja LEL) tulivat voimaan vuonna 1962, kunnallinen eläkelaki (KuEL) vuonna 1964 ja valtion eläkelaki (VaEL) vuonna 1967.

myös vuonna 2011 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä maatalousyrittäjillä työurat eivät heijasta koko työuran pituutta. Yleisemminkin työeläkejärjestelmän voimaantumisen ajoittumisesta johtuen alle 23-vuotiaana tehdyn työuran kirjautumisessa työeläkerekistereihin voi olla puutteita vuonna 2006.

Kun tarkastellaan vanhuuseläkkeelle siirtymisreittiä, tarkastelussa ovat kaikki henkilöt, joiden vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke on alkanut tarkasteluvuoden aikana, riippumatta siitä, onko henkilö saanut jotain muuta eläkettä ennen vanhuuseläkettä (taulukko 2.1). Näin ollen tässä tarkastelussa käytetty vanhuuseläkkeelle siirtyneen määritelmä poikkeaa tilastoinnissa käytetystä määritelmästä. Tilastoinnissa eläkkeelle siirtyneeksi katsotaan vain henkilöt, joiden vanhuuseläke alkoi tilastointivuonna ja jotka eivät ole saaneet muuta omaa eläkettä kahden edeltävän vuoden aikana.¹⁵ Kuten taulukosta 2.1 ilmenee, vuosittain vanhuuseläkettä ensimmäistä kertaa saaneiden määrässä on huomattavaa vaihtelua, joka johtuu syntymäkohorttien koon vaihtelusta.¹⁶

Eläkejärjestelmässä on joukko varhaiseläkkeitä, jotka eläkejärjestelmä muuttaa automaattisesti vanhuuseläkkeeksi vanhuuseläkkeen ikärajan jälkeen. Vuosina 2006, 2011 ja 2017 tällaisia eläkkeitä olivat työkyvyttömyyseläkkeet¹⁷, työttömyyseläke¹⁸, yksilöllinen varhaiseläke¹⁹ ja maatalouden erityiseläke eli luopumistuki²⁰. Myös nämä automaattisesti vanhuuseläkkeiksi muuttuvat eläkkeet katsotaan tässä alkaneiksi vanhuuseläkkeiksi sen vuoden mukaan, jolloin vanhuuseläkettä on alettu maksaa.

---

15 Poikkeuksen tästä muodostaa osa-aikaeläke: osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneet lasketaan tilastoissa mukaan vanhuuseläkkeelle siirtyneisiin.

16 Vuonna 2006 vanhuuseläkkeelle siirtyneistä yli 90 prosenttia oli syntynyt vuosina 1940–1946. Vuonna 2011 vanhuuseläkkeelle siirtyneet kuuluivat pääosin niin sanottuihin suuriin ikäluokkiin, yli 90 prosenttia oli syntynyt vuosina 1945–1949. Vuonna 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneistä yli 90 prosenttia oli syntynyt vuosina 1951–1955.

17 Tarkastelujaksolla työeläkkeenä maksettavat työkyvyttömyyseläkkeet muuttuivat automaattisesti vanhuuseläkkeiksi pääosin 63 vuoden iässä ja kansaneläkkeenä maksettavat työkyvyttömyyseläkkeet 65 vuoden iässä.

18 Vanhuuseläkkeeksi muuttuneita työttömyyseläkkeitä oli vielä vuonna 2011, mutta ei enää vuonna 2017. Ennen vuotta 2006 myönnetty työttömyyseläke muuttui vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä, sen jälkeen myönnetty 63 vuoden iässä.

19 Yksilöllinen varhaiseläke lakkautettiin 1944 tai sen jälkeen syntyneiltä 60 vuotta täytäneiltä yksityisellä sektorilla. Käytännössä yksilöllisiä varhaiseläkkeitä ei enää ollut vuonna 2011.

20 Ennen vuotta 2006 myönnetty luopumistuki muuttui vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä, vuoden 2006 jälkeen myönnetty 63 vuoden iässä.

Vanhuuseläkkeelle johtanut reitti määriteltiin vanhuuseläkkeen alkamisvuotta edeltävän vuoden tilanteen mukaan. Ansiotyöreitti tarkoittaa, että henkilö on vanhuuseläkettä edeltävänä vuonna ollut ansiotyössä tai osa-aikaeläkkeellä. Osa-aikaeläkkeellä olo tarkoittaa samalla, että henkilö on ollut osa-aikaisessa työssä. Näitä kahta ansiotyössä ennen vanhuuseläkettä olleiden ryhmää käsitellään joissakin tarkasteluissa erikseen. Työkyvyttömyysreitti sisältää täyden- ja osatyökyvyttömyyseläkkeen, kuntoutustuen sekä yksilöllisen varhaiseläkkeen. Työttömyysreitti tarkoittaa, että henkilö on vanhuuseläkettä edeltävänä vuonna saanut ansiosidonnaista työttömyysturvaa, työttömyysturvan peruspäivärahaa, työmarkkinatukea tai työttömyyseläkettä. Tarkasteluissa työttömyyseläke erotellaan muusta työttömyydestä. Lisäksi eritellään maatalouden erityiseläkettä saaneet (luopumistuki) sekä ryhmä ”muut”. Vanhuuseläkettä edeltävien reittien päättelysäännöt on kuvattu tarkemmin tutkimuksen liitteessä 1.

Taulukko 2.1.

Kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ja työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden lukumäärä vuosina 2006, 2011 ja 2017.

	Tarkasteluvuosi		
	2006	2011	2017
Kaikki vanhuuseläkkeelle siirtyneet	59 186	80 183	74 734
Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneet	19 426	32 142	37 788

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiksi katsotaan vuosien 2006, 2011 ja 2017 aikana vanhuuseläkkeelle ensimmäisenä omaeläkkeenä siirtyneet sekä osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneet (taulukko 2.1). Lisäksi edellytetään, että henkilöt ovat olleet ansiotyössä vanhuuseläkkeelle siirtymisvuotta edeltävän vuoden lopussa.²¹ Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneeksi määrittelyn ehtona on, että henkilö ei ole saanut muuta omaa eläkettä (pl. osa-aikaeläke) kahtena edeltävänä vuonna.²² Tämä on yleinen tilastoinnissa käytetty määritelmä. Osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneeksi katsotaan tässä sellaiset henkilöt, jotka ovat vanhuuseläkettä edeltävänä vuonna olleet osa-aikaeläkkeellä, mutta eivät vanhuuseläkkeellä ja jotka tarkasteluvuoden aikana ovat alkaneet saada vanhuuseläkettä.

21 Käytännössä näillä henkilöillä on ollut voimassa eläkevakuutus vanhuuseläkkeelle siirtymisvuotta edeltävän vuoden lopussa.

22 Eläkejärjestelmän automaattisesti suorittamia eläkelajin muutoksia ei katsota vanhuuseläkkeelle siirtymiseksi, ja tällaiset henkilöt jäävät tässä tarkastelun ulkopuolelle.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää tarkasteltaessa erotellaan alle 63-vuotiaana, tasan 63-vuotiaana, 63-, 64-, 65-vuotiaana ja 66-vuotiaana tai vanhempana eläkkeelle siirtyneet. Tasan 63-vuotiaana eläkkeelle siirtyneet aloittivat vanhuuseläkkeen heti, kun olivat täyttäneet 63 vuotta, eli 63 vuoden ja yhden kuukauden iässä. Muut 63-vuotiaana eläkkeelle jääneet siirtyivät vanhuuseläkkeelle alimman eläkeiän jälkeen, mutta ennen 64 ikävuotta. 64-vuotiaana eläkkeelle jääneet aloittivat vanhuuseläkkeen 64 vuoden iän täyttämisen jälkeen, mutta ennen 65 ikävuotta. Vastavasti on määriteltä 65-vuotiaana tai aikaisintaan 66-vuotiaana eläkkeelle siirtyminen.

Havaintojen lukumäärä kaikilla vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä koulutustason ja sosioekonomisen aseman mukaan on esitetty liitetaulukossa L1.1. Koulutustaso on noussut tarkastelujaksolla molemmissa ryhmissä. Vuonna 2006 yleisin koulutus esimerkiksi kaikilla vanhuuseläkkeelle siirtyneillä oli perusasteen koulutus, puolet oli suorittanut vain perusasteen tutkinnon. Ylemmän korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut kuusi prosenttia. Vuonna 2017 yleisin tutkinto kaikilla vanhuuseläkkeelle siirtyneillä oli keskiasteen koulutus, jonka oli suorittanut 43 prosenttia. Perusasteen koulutuksen varassa oli enää 24 prosenttia. Ylemmän korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut yhdeksän prosenttia. Sosioekonominen asema on pysynyt melko vakaana tarkastelujaksolla molemmissa ryhmissä. Yleisin sosioekonominen asema kaikilla vanhuuseläkkeelle siirtyneillä oli koko tarkastelujakson työntekijä, joiden osuus oli yli 30 prosenttia. Työntekijöiden osuus on kuitenkin tarkastelujaksolla hivenen laskenut samalla kun ylempien toimihenkilöiden osuus on hieman noussut.

3 Reitit vanhuuseläkkeelle

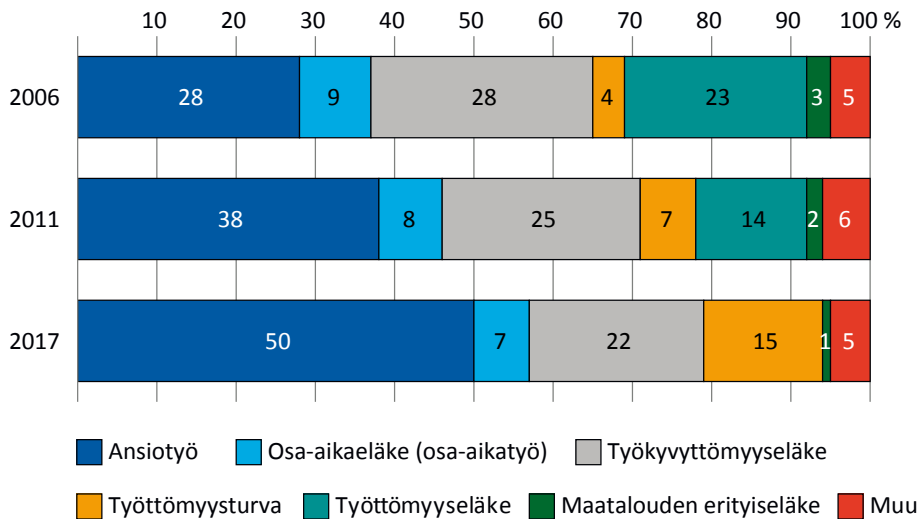
3.1 Yleistä

Tässä osiossa tarkastellaan kaikkia, jotka siirtyivät vanhuuseläkkeelle vuosina 2006, 2011 ja 2017. Vanhuuseläkkeelle johtanut reitti määriteltiin vanhuuseläkkeen alkamisvuotta edeltävän vuoden tilanteen mukaan ansiotyössä, osa-aikaeläkkeellä (eli osa-aikatyössä), työkyvyttömyyseläkkeellä, työttömyyspäivärahalla, työttömyyseläkkeellä, maatalouden erityiseläkkeellä ja ryhmässä ”muut” olleisiin (ks. luku 2).²³

Vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 3.1. Vanhuuseläkereitit miehillä ja naisilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L2.1.

Kuvio 3.1.

Reitit vanhuuseläkkeelle vuosina 2006, 2011 ja 2017, %.

²³ Tämänkaltaisen tarkastelun teki ensimmäisenä Järnefelt (2014) vuoden 2011 osalta.

Työskentely vanhuuseläkkeeseen saakka on yleistynyt ja vanhuuseläkettä edeltävä työttömyys on vähentynyt vuosien 2017 ja 2006 välillä. Vuonna 2017 yhteensä 57 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työstä. Työttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyi 15 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osuus oli reilu viidennes.

Vielä vuonna 2006 valtaosa siirtyi vanhuuseläkkeelle työelämän ulkopuolelta. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osuus oli vain 37 prosenttia. Liki 30 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työttömyydestä, pääasiassa työttömyyseläkkeeltä. Suurin piirtein saman verran vanhuuseläkkeen aloitaneista oli ollut työkyvyttömyyseläkkeellä.

3.2 Vanhuuseläkereitit koulutuksen mukaan

Seuraavaksi tarkastellaan, millaisten reittien kautta eri koulutustason suorittaneet ovat siirtyneet vanhuuseläkkeelle. Vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 3.2. Vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit miehillä ja naisilla koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitekuvioissa L2.1-L2.2.

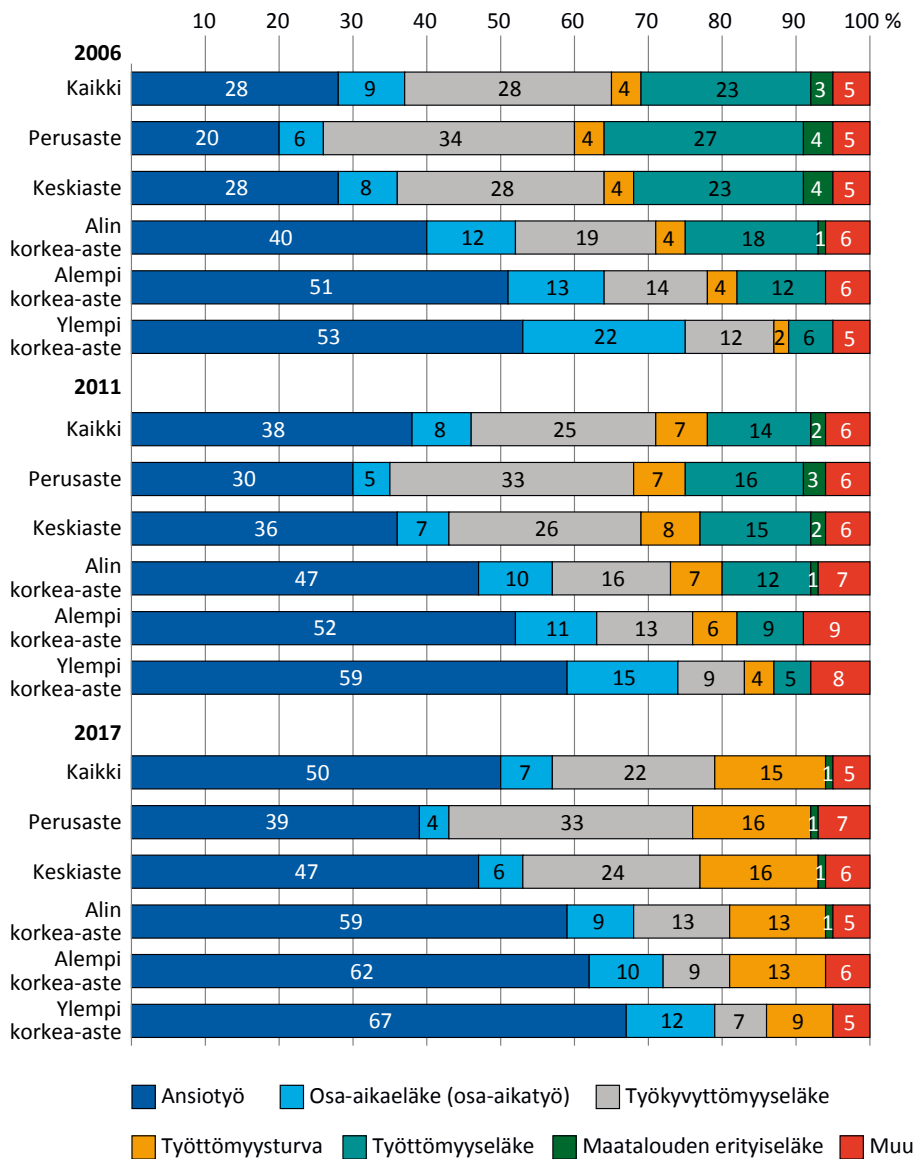
Koulutusryhmien välillä on huomattavat erot siinä, mitä reittiä pitkin vanhuuseläkkeelle siirrytään, mutta erot ovat pienentyneet tarkastelujaksolla. Vuosien 2017 ja 2006 välillä työskentely vanhuuseläkkeeseen saakka on lisääntynyt erityisesti perusasteen koulutetuilla. Samaan aikaan vanhuuseläkettä edeltävä työttömyys on perusasteen koulutetuilla puolittunut.

Työssä vanhuuseläkkeeseen saakka jatkaminen oli harvinaisinta perusasteen koulutetuilla. Vuonna 2017 perusasteen koulutetuista 43 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työstä. Tämä oli selvästi enemmän kuin vuonna 2006, jolloin vain reilu neljännes perusasteen koulutetuista oli työssä ennen vanhuuseläkettä.

Yleisintä työskentely vanhuuseläkkeeseen asti oli ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla. Vuosien 2017 ja 2006 välillä työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osuus oli kuitenkin kasvanut ylemmän korkea-asteen koulutetuilla vain muutaman prosenttiyksikön, 75 prosentista 79 prosenttiin. Osa-aikaeläkkeen käyttö oli yleisintä ylemmän korkea-asteen koulutetuilla. Kymmenesosa ylemmän korkea-asteen koulutetuista siirtyi osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle vuonna 2017. Tämä oli selvästi vähemmän kuin vuonna 2006, jolloin osuus oli liki kaksinkertainen.

Kuvio 3.2.

Reitit vanhuuseläkkeelle koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017, %.

Huom. Ylempi korkea-aste sisältää ylemmän korkea-asteen tutkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneet.

Työkyvyttömyys ja työttömyys ennen vanhuuseläkettä oli yleisintä perusasteen koulutetuilla. Vuonna 2017 joka kolmas perusasteen koulutetuista siirtyi vanhuuseläkkeelle työkyvyttömyyseläkkeeltä. Työttömänä ennen vanhuuseläkettä oli 16 prosenttia. Työttömyydestä siirtyneiden osuus oli kutistunut puoleen: vielä vuonna 2006 liki kolmannes perusasteen koulutetuista siirtyi vanhuuseläkkeelle työttömyydestä, pääosin työttömyyseläkkeeltä. Sen sijaan työkyvyttömyys ei ollut perusasteen koulutetuilla vähentynyt vuoden 2006 jälkeen.

Ylemmän korkea-asteen koulutetuilla vanhuuseläkettä edeltävä työkyvyttömyys ja työttömyys oli harvinaisinta: työkyvyttömyyseläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyi vuonna 2017 seitsemän prosenttia ja työttömyydestä yhdeksän prosenttia. Tässä ryhmässä työkyvyttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyminen oli vähentynyt suhteellisesti eniten: vielä vuonna 2006 työkyvyttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä oli 12 prosenttia. Sen sijaan työttömyys ei ollut ylemmän korkea-asteen koulutetuilla vähentynyt: vuonna 2006 työttömyydestä vanhuuseläkkeelle siirtyi kahdeksan prosenttia.

3.3 Vanhuuseläkereitit sosioekonomisen aseman mukaan

Seuraavaksi tarkastellaan, millaisten reittien kautta eri sosioekonomisessa asemassa olevat ovat siirtyneet vanhuuseläkkeelle. Vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 3.3. Vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit miehillä ja naisilla sosioekonomisen aseman mukaan on esitetty liitekuvioiden L2.3-L2.4.

Vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit ovat hyvin erilaisia eri sosioekonomisessa asemassa olevilla, vaikkakin erot ovat tarkastelujaksolla pienentyneet. Vuosien 2017 ja 2006 välillä työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on palkansaajien joukossa lisääntynyt erityisesti työntekijäammateissa olevilla. Samaan aikaan työttömänä ennen vanhuuseläkettä olleiden osuus on työntekijöillä pienentynyt selvästi. Eniten työttömyys on kuitenkin vähentynyt alemmilla toimihenkilöillä.

Työskentely vanhuuseläkkeeseen saakka oli harvinaisinta työntekijäammateissa. Vuonna 2017 vajaa puolet työntekijöistä siirtyi vanhuuseläkkeelle työstä. Tämä oli selvästi enemmän kuin vuonna 2006, jolloin vain reilu neljännes oli työssä ennen vanhuuseläkettä. Maatalousyrittäjillä

Ylemmillä toimihenkilöillä työstä vanhuuseläkkeelle siirtyvien osuus oli korkein: 74 prosenttia oli työssä ennen vanhuuseläkettä vuonna 2017. Tämä oli kymmenisen prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2006. Osa-aikaeläkkeen käyttö oli yleisintä ylemmillä toimihenkilöillä, heistä osa-aikaeläkkeellä ennen vanhuuseläkettä oli vuonna 2017 kymmenesosa. Vuoteen 2006 nähden osa-aikaeläkkeellä olo oli kuitenkin vähentynyt.

Työkyvyttömyys ja työttömyys ennen vanhuuseläkettä oli yleisintä työntekijäammateissa työskentelevillä. Vuonna 2017 vanhuuseläkkeelle työkyvyttömyyden kautta siirtyi 26 prosenttia työntekijöistä ja työttömyyden kautta 22 prosenttia. Erityisesti työttömyys oli tässä ryhmässä vähentynyt. Vielä vuonna 2006 työttömyydestä, pääasiassa työttömyyseläkkeeltä, vanhuuseläkkeelle siirtyi 37 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä oli 32 prosenttia työntekijöistä vuonna 2006.

Alemmilla toimihenkilöillä työttömyys ennen vanhuuseläkettä oli puolittunut vuosien 2017 ja 2006 välillä. Vuonna 2017 työttömyydestä vanhuuseläkkeelle siirtyi 15 prosenttia alemmista toimihenkilöistä, kun vielä vuonna 2006 työttömyydestä, pääosin työttömyyseläkkeeltä, vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osuus tässä ryhmässä oli 32 prosenttia.

Ylemmillä toimihenkilöillä työkyvyttömyys- ja työttömyystausta oli muita palkansaajia harvinaisempaa. Vuonna 2017 yhdeksän prosenttia oli työkyvyttömyyseläkkeellä ja 11 prosenttia työttömänä ennen vanhuuseläkkeen aloittamista. Ylemmillä toimihenkilöillä työkyvyttömyys oli vähentynyt suhteellisesti enemmän kuin muilla palkansaajilla, sillä vielä vuonna 2006 tästä ryhmästä 15 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työkyvyttömyyseläkkeeltä. Työttömänä olleiden osuus oli sen sijaan pienentynyt ylempien toimihenkilöiden joukossa vain neljällä prosenttiyksiköllä vuoden 2006 jälkeen.

Vuonna 2017 reilu kymmenesosa maatalousyrittäjistä oli maatalouden erityiseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä ja työkyvyttömyyseläkkeen kautta vanhuuseläkkeelle siirtyi viidennes. Maatalouden erityiseläkkeen rooli oli pienentynyt selvästi, sillä vielä vuonna 2006 kaksi viidestä maatalousyrittäjästä siirtyi vanhuuseläkkeelle maatalouden erityiseläkkeeltä. Työkyvyttömyyseläkkeellä olleiden osuus oli pienentynyt seitsemän prosenttiyksikköä vuoden 2006 jälkeen. Työttömyystaustaa maatalousyrittäjillä ei käytännössä ollut lainkaan.

Muista yrittäjistä työkyvyttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä oli 15 prosenttia vuonna 2017. Työkyvyttömyys oli tässä ryhmässä puolittunut

vuoden 2006 jälkeen. Muut yrittäjät siirtyivät vanhuuseläkkeelle keskimääräistä useammin nimettyjen reittien ulkopuolelta (reittiä ”muu”) kaikkina tarkasteluvuosina.

Kaikkina vuosina niistä, joiden sosioekonominen asema jäi tuntemattomaksi, valtaosa, yli 80 prosenttia, oli ollut työkyvyttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä.

4 Työurien pituus vanhuuseläkkeelle siirtyneillä

4.1 Yleistä

Tässä osiossa tarkastellaan työurien pituutta kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa. Työura on laskettu kaikille yhdenmukaisesti vanhuuseläkkeelle siirtymisvuoden loppuun asti. Työurien pituuden mediaanit, keskiarvot ja keskihajonta kaikilla vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja miehillä ja naisilla on esitetty taulukossa 4.1. Vastaavat luvut eläkkeelle siirtymisreitien, koulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on nähtävissä liitetaulukossa L3.1.

Työurat ovat pidentyneet tarkastelujaksolla (taulukko 4.1). Vuonna 2017 työurien mediaani oli noin 38 vuotta, eli puolet oli tehnyt vähintään tämän pituisen työuran ennen vanhuuseläkettä. Tämä oli reilut neljä vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Samaan aikaan työurien keskiarvo oli noin 34,5 vuotta, eli vanhuuseläkkeelle jääneet olivat työskennelleet keskimäärin näin monta vuotta vanhuuseläkkeen aloittamiseen mennessä. Tämä oli kolme vuotta enemmän kuin vuonna 2006.

Taulukko 4.1.

Työurien mediaanipituus (med), keskiarvo (ka) ja keskihajonta (kh) vuosina 2006, 2011 ja 2017 kaikilla vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja miehillä ja naisilla (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), vuotta.

	2006			2011			2017		
	Med	Ka	Kh	Med	Ka	Kh	Med	Ka	Kh
Kaikki	33,7	31,5	10,0	36,3	33,7	10,0	38,1	34,7	10,5
Mies	35,1	33,1	9,4	37,4	34,8	9,5	38,7	35,3	10,4
Nainen	32,3	30,1	10,3	35,3	32,6	10,3	37,5	34,1	10,6

Tarkastelujaksolla naisten työurat ovat pidentyneet selvästi miehiä nopeammin (taulukko 4.1). Vuosien 2017 ja 2006 välillä naisten työurien mediaanipituus oli kasvanut yli viisi vuotta, kun samaan aikaan miehillä kasvua oli kolme ja puoli vuotta.

Vuonna 2017 miehet olivat vanhuuseläkkeeseen mennessä tehneet hie-
man yli 38,5 vuoden mediaanityöuran ja naisille työuraa oli kertynyt vuosi-
vähemmän. Vuonna 2006 miesten työurien mediaani oli noin 35 vuotta.
Naisilla työurat olivat liki kolme vuotta lyhemmät.

4.2 Työurat vanhuuseläkereitin mukaan

Eri reittejä pitkin vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurien mediaanipituus vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 4.1. Työurien mediaani-
pituus miehillä ja naisilla vanhuuseläkkeelle siirtymisreitin mukaan vuosi-
na 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L3.2.

Eri reittejä pitkin vanhuuseläkkeelle tulleiden työurissa on suuria eroja.
Työurien pituus on tarkastelujaksolla kasvanut työstä vanhuuseläkkeelle
siirtyneiden joukossa. Muissa ryhmissä työurien pituus oli vuonna 2017
suunnilleen sama kuin vuonna 2006.

Vuonna 2017 osa-aikaeläkkeellä ennen vanhuuseläkettä olleiden
mediaanityöurat olivat kaikista pisimmät. Heille oli kertynyt työuraa van-
huuseläkkeeseen mennessä noin 41 vuotta.²⁴ Tämä oli noin vuoden enem-
män kuin vuonna 2006. Muille ansiotyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneille
työuraa oli kertynyt ennen vanhuuseläkettä vain vähän vähemmän, liki 41
vuotta. Tässä ryhmässä työurat olivat pidentyneet kolme vuotta vuoden
2006 jälkeen.

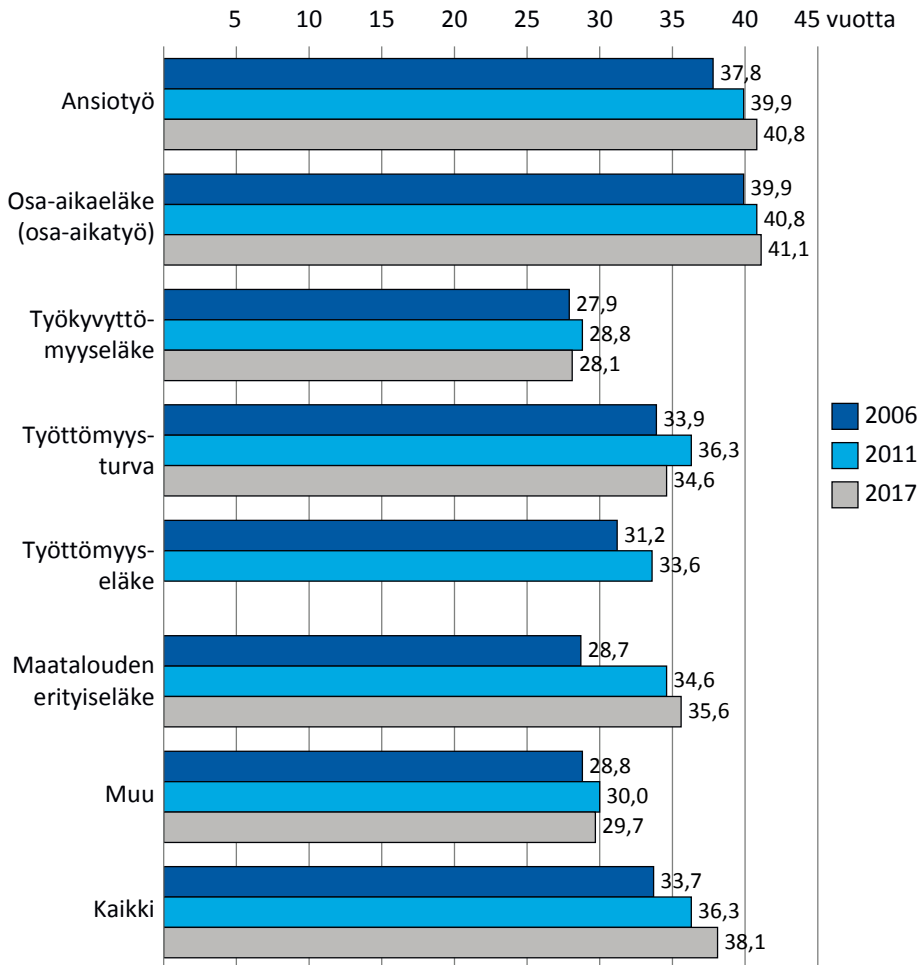
Työkyvyttömyyden ja työttömyysturvan kautta vanhuuseläkkeelle siirtynei-
den mediaanityöurat olivat vuonna 2017 kaikista lyhimmät, noin 28 ja 34,5
vuotta. Näissä ryhmissä työurien pituus oli pysynyt suunnilleen samana
kuin vuonna 2006.

---

²⁴ Tämä ei viittaa siihen, että osa-aikaeläke pidentäisi työuria, vaan osa-aikaeläkkeen
ottaneilla työurat olivat muita pidemmät jo ennen osa-aikaeläkettä (ks. Ilmakunnas ym.
2022).

Kuvio 4.1.

Työurien mediaanipituus vanhuuseläkkeelle siirtymisreittein mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), vuotta.

Huom. Maatalouden erityiseläkkeellä olleiden työuratiedoissa on puutteita vuonna 2006 ja jossain määrin myös vuonna 2011.

Maatalouden erityiseläkkeen kautta vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat olivat vuonna 2017 keskimääräistä lyhempiä, vaikkakin selvästi pidempiä kuin vuonna 2006. Vuonna 2006 maatalouden erityiseläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat olivat lyhimpien joukossa. Tässä on pääosin taustalla se, että yrittäjien eläkelait tulivat voimaan vasta vuonna 1970, eli

työurien rekisteröinti on maatalouden erityiseläkkeellä olleiden ryhmässä puutteellista erityisesti vuonna 2006.²⁵ Myös työttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkkeen alkamista olleiden mediaanityöurat jäivät vuonna 2006 keskimääräistä lyhemmiksi, noin 31 vuoteen. Tämä lyhensi vuoden 2006 kokonaistyöuria reilulla vuodella.

Työurien pituuden hajonta oli sekä vuonna 2017 että vuonna 2006 pienintä maatalouden erityiseläkkeeltä ja työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (liitetaulukko L3.1). Tämä kertoo siitä, että heidän työuristaan huomattava osa on melko samanmittaisia.

4.3 Työurat koulutuksen mukaan

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurien mediaanipituus koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 4.2. Työurien mediaanipituus miehillä ja naisilla koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L3.2.

Koulutuksen mukaan tarkasteltuna erot työurissa olivat pienempiä kuin eläkereittien välillä. Perusasteen koulutetuilla työurat olivat lyhimät sekä vuonna 2017 että 2006. Vuosien 2017 ja 2006 välillä koulutusryhmien väliset erot työurien pituudessa ovat kuitenkin kaventuneet.

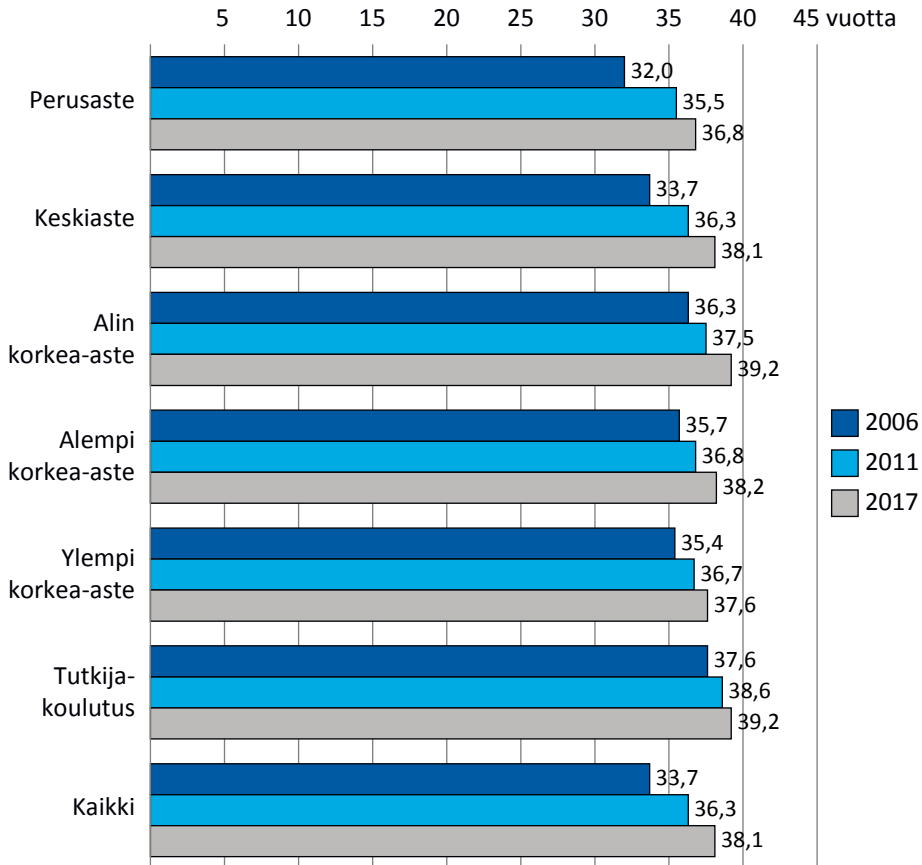
Vuonna 2017 mediaanityöurat olivat pisimmät tutkijakoulutuksen suorittaneilla. Heille työuraa oli vanhuuseläkkeeseen mennessä kertynyt hieman yli 39 vuotta. Tässä ryhmässä työurien pituus oli kasvanut vuoden 2006 jälkeen vähiten, vain puolitoista vuotta. Myös alimman korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla mediaanityöurat olivat vuonna 2017 yhtä pitkät kuin tutkijakoulutetuilla. Heillä työurat olivat kasvaneet liki kolme vuotta vuoden 2006 jälkeen.

---

25 Esimerkiksi maatalouden erityiseläkkeeltä vuonna 2006 vanhuuseläkkeelle siirtyneet ovat pääosin syntyneet vuonna 1941. Maanviljelijät tyypillisesti aloittavat uransa hyvin nuorena, joten 1941 syntyneet maanviljelijät ovat todennäköisesti aloittaneet työuransa ennen vuotta 1960, mikä tarkoittaisi jopa kymmenen vuoden puutetta työuran pituudessa. Tämä heijastuu myös sosioekonomiselta asemaltaan maatalousyrittäjien työuriin, sillä vuonna 2006 neljä viidestä tähän ryhmään kuuluvista vanhuuseläkkeelle siirtyvästä oli syntynyt vuonna 1941 ja osa jopa aiemmin. Sama ilmiö näkyy myös jossain määrin maatalouden erityiseläkkeeltä ja maatalousyrittäjien ryhmästä vuonna 2011 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä. Valtaosa näihin ryhmiin kuuluvista on syntynyt 1946 tai aiemmin, mikä tarkoittaa todennäköisesti muutaman vuoden puutetta työurassa.

Kuvio 4.2.

Työurien mediaanipituus koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), vuotta.

Perusasteen koulutetuilla työurat olivat vuonna 2017 lyhimmät, vajaat 37 vuotta. Tässä ryhmässä työurat olivat kuitenkin pidentyneet vuoden 2006 jälkeen eniten, lähes viisi vuotta. Samalla työurien pituuden ero tutkija-koulutettuihin oli pienentynyt vajaaseen kahteen ja puoleen vuoteen, kun vielä vuonna 2006 eroa oli viisi ja puoli vuotta.

Ylemmän korkea-asteen koulutettujen työurat olivat vuonna 2017 toiseksi lyhimmät. Heille työuraa oli kertynyt vanhuuseläkkeeseen mennessä noin 37,5 vuotta. Tämä oli reilut kaksi vuotta enemmän kuin vuonna 2006.

Työurien keston hajonta oli sekä vuonna 2017 että vuonna 2006 suurinta perusasteen koulutuksen saaneiden ryhmässä (liitetaulukko L3.1). Tämä kertoo siitä, että mitä vähemmän koulutusta, sitä enemmän työurien pituudessa on vaihtelua ryhmän sisällä. Pienintä työurien pituuden hajonta oli ylempien korkeasteen tutkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneilla.

4.4 Työurat sosioekonomisen aseman mukaan

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurien mediaanipituus sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 4.3. Työurien pituus miehillä ja naisilla sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L3.2.

Sosioekonomisen aseman mukaan tarkasteltuna erot työurien pituudessa olivat pienemmät kuin koulutuksen mukaan tarkasteltuna. Työntekijäammateissa työurat olivat lyhimpiä sekä vuonna 2017 että 2006. Sosioekonomisten ryhmien väliset erot työurien pituudessa ovat kuitenkin pienentyneet vuosien 2017 ja 2006 välillä.

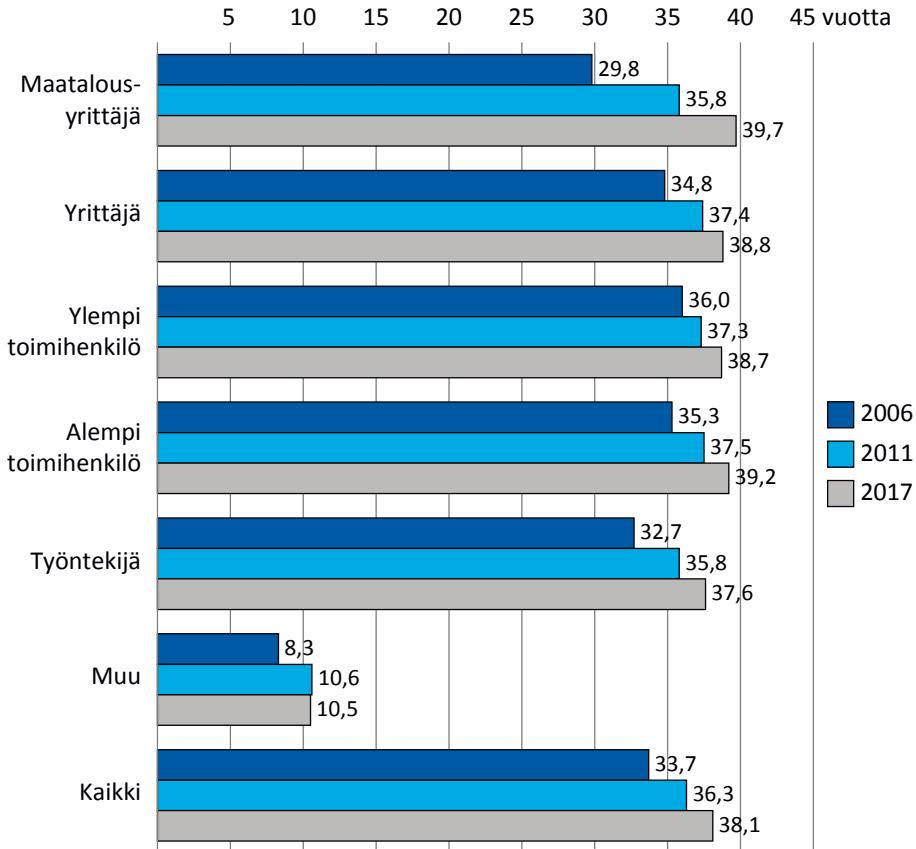
Vuonna 2017 maatalousyrittäjillä mediaanityöura oli kaikkein pisin, yli 39,5 vuotta. Maatalousyrittäjien vuoden 2006 työuratiedoissa on puutteita, joten vuosien 2017 ja 2006 tiedot eivät ole vertailukelpoisia. Alemmille toimihenkilöille työuraa ennen vanhuuseläkettä oli vuonna 2017 kertynyt vain puoli vuotta vähemmän kuin maatalousyrittäjille. Tässä ryhmässä työurat olivat pidentyneet vuoden 2006 jälkeen lähes neljä vuotta.

Ylempien toimihenkilöiden työurat olivat vuonna 2017 pituudeltaan reilut 38,5 vuotta. Tässä ryhmässä työurat olivat kasvaneet vähiten, noin kaksi ja puoli vuotta. Vielä vuonna 2006 ylempien toimihenkilöiden mediaanityöurat olivat kaikista pisimmät.

Työntekijäammateissa olleilla mediaanityöurat jäivät vuonna 2017 lyhimiksi, noin 37,5 vuoteen. Työurien pituus oli kuitenkin vuoden 2006 jälkeen kasvanut työntekijäammateissa eniten, liki viisi vuotta. Samalla työurien pituuden ero ylempiin toimihenkilöihin oli kutistunut reiluun vuoteen. Vielä vuonna 2006 eroa oli liki kolme ja puoli vuotta.

Kuvio 4.3.

Työurien mediaanipituus sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), vuotta.

Huom. Maatalousyrittäjien työuratiedoissa on puutteita vuonna 2006 ja jossain määrin myös vuonna 2011.

Ryhmällä ”Muu” eli sosioekonomiselta asemaltaan tuntemattomaksi jääneille työuraa kertyi hyvin vähän. Vuonna 2017 työurien pituus tässä ryhmässä oli 10,5 vuotta ja vuonna 2006 noin 8,5 vuotta. Valtaosa tästä ryhmästä oli ollut työkyvyttömyyseläkkeellä pitkään (ks. kuvio 3.3).²⁶

²⁶ Kaikkina vuosina sosioekonomista asemaa etsittiin 20 vuotta taaksepäin, eli sosioekonomiselta asemalta tuntemattomaksi jääneet (ryhmä ”Muu”) olivat olleet työkyvyttömyyseläkkeellä tai muusta syystä pois työelämästä yli 20 vuotta.

Työurien keston hajonta oli sekä vuonna 2017 että vuonna 2006 suurinta työntekijöillä ja yrittäjillä (liitetaulukko L3.1). Näissä ryhmissä työurien pituudessa on muita enemmän vaihtelua ryhmän sisällä. Pienintä työurien pituuden hajonta oli ylemmillä toimihenkilöillä ja maatalousyrittäjillä.

4.5 Työuran kertyminen eri ikäväleillä

Seuraavaksi tarkastellaan työurien kertymistä eri ikäväleillä vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä.²⁷ Työuran ajoittumista iän mukaan kuvataan vuonna 2005 voimaan tulleiden karttumaprosenttien ikärajojen mukaisesti.²⁸ Vuoden 2005 eläkeuudistuksen myötä eläkettä alkoi karttua 18 ikävuodesta lähtien. Ennen vuotta 2005 alle 23-vuotiaana tehty ansiotyö oli vakuuttamisveloitteen alaista, mutta siitä ei karttunut eläkettä. Eläkkeen karttumisiän laskeminen oli merkittävä periaatteellinen muutos, jonka sosioekonomisen merkityksen arvioimiseksi tarkasteluissa erotellaan alle 23-vuotiaana tehty työ muusta työurasta.

On syytä huomata, että minään tarkasteluvuonna vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ei ole todellisuudessa karttunut eläkettä alle 23-vuotiaana tehdystä työstä. Erityisesti vuonna 2006 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä eläkkeet ovat todellisuudessa määräytyneet pääosin ennen vuotta 2005 voimassa olleiden karttumasäännösten mukaan.^{29 30} On myös huomattava, että nuorena tehdyn työuran rekisteröinnissä voi olla puutteita vuonna 2006, koska työeläkejärjestelmä tuli voimaan vaiheittain 1960–1970-luvulla. Näin ollen

27 Tämänkaltaisen tarkastelun teki ensimmäisenä Järnefelt (2014) vuoden 2011 osalta.

28 Vuodesta 2005 lähtien eläkettä kertyi 18–52-vuotiaana 1,5 % vuotuisista ansioista.

53–62-vuotiaana eläkettä karttui 1,9 % ansioista ja 63–68-vuotiaana 4,5 % ansioista.

29 Vuonna 2006 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä eläkettä ehti kertyä vuoden 2005 säännösten mukaan enimmillään kahden vuoden ajalta, vuonna 2011 siirtyneillä enimmillään seitsemän vuoden ajalta ja vuonna 2017 siirtyneillä enimmillään 13 vuoden ajalta.

30 Ennen vuotta 2005 eläkettä karttui 23–59-vuotiaana 1,5 % ja 60–65-vuotiaana 2,5 %. Eläkekarttuma ei perustunut vuosiansioihin, vaan viimeisen kymmenen vuoden eläkepalkkaan.

osa alle 23-vuotiaana tehdyn työuran kasvusta vuoden 2006 jälkeen voi olla näennäistä.³¹

Taulukoissa 4.2 ja 4.3 esitetään kullakin ikävälillä keskimäärin kertyneen työuran pituus sekä näiden keskiarvojen summa eri ryhmissä. Tarkastelu siis poikkeaa edellisen osion tarkastelusta, jossa katsottiin työurien mediaanipituuksia. Työuran pituus tietyllä ikävälillä on ryhmäkeskiarvo kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurista kyseisessä iässä. Esimerkiksi 63–68-vuotiaana kertynyt työura on keskiarvo kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden tässä iässä kertyneestä työurasta, riippumatta siitä, onko henkilöille kertynyt työuraa tässä iässä vai ei. 63–68-vuotiaana työuraa kertyy vain niille, jotka ovat jatkaneet työssä alimman vanhuuseläkeiän jälkeen. Myöskään muilla ikäväleillä kaikille ei välttämättä kerrytäisiä työvuosia, sillä eri ikävaiheisiin voi sisältyä työurakatkoksia monesta eri syystä.³²

Vuonna 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä työuraa kertyi 23–52-vuotiaana noin 24 vuotta, mikä oli likimain saman verran kuin vuonna 2006 (taulukko 4.2). Vuosien 2017 ja 2006 välillä havaittu työurien pidentyminen oli syntynyt pääasiassa 53-vuotiaana tai vanhempana tehtyjen työvuosien lisääntymisestä. Vuonna 2017 työuraa kertyi 53–62-vuotiaana keskimäärin 7,2 vuotta ja 63–68-vuotiaana 0,9 vuotta. Vastaavat luvut vuonna 2006 olivat 5,4 vuotta ja 0,5 vuotta. Myös alle 23-vuotiaana tehty työura oli vuonna 2017 pidempi kuin vuonna 2006. On kuitenkin syytä huomata, että alle 23-vuotiaana tehdyn työuran rekisteröinnissä voi olla puutteita vuonna 2006.

---

31 Vuosina 2011 ja 2017 eläkkeelle siirtyneiden loppupään työurien karttumiseen voi jossain määrin vaikuttaa myös se, että vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen lähes kaikki ansiotyö on kartuttanut eläkettä ja työuraa. Ennen vuotta 2005 vähäiseksi katsottu työ ei kartuttanut eläkettä, eikä se tästä syystä näy työurassa. Työeläkevakuutettavan työn tuloarajaksi säädettiin 47 euroa kuukaudessa vuonna 2005. Ennen vuotta 2005 TEL-, VaEL- ja KuEL-palvelussuhteet sekä muut julkisen sektorin eläkelakien alaiset palvelussuhteet kartuttivat eläkettä vain täysiltä kuukausilta. LEL:ssä ja TaEL:ssä vaadittiin eläketurvan karttumiselle vuotuisten ansiorajojen ylittämistä. MEL:n alaiselta työskentelyltä edellytettiin, että työskentely oli kestänyt kalenterivuonna vähintään 15 työpäivää. (Kautto & Salonen 2013.)

32 Työuran alkupäässä esimerkiksi opinnot tai myöhäinen työmarkkinoille kiinnittyminen voivat lyhentää työuraa. Erityisesti naisilla työuran alkupuolelle liittyy myös usein perheellistymiseen liittyviä työurakatkoksia. Työttömyysjaksot voivat lyhentää työuraa missä iässä tahansa, ja monen työuran kertyminen loppuu työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Taulukko 4.2.

Työuran kertyminen keskimäärin eri ikäväleillä kaikilla ja sukupuolen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), vuotta.

	Alle 23-v.	23–52-v.	53–62-v.	63–68-v.	Yhteensä (Ka)
2006					
Kaikki	1,7	23,9	5,4	0,5	31,5
Mies	1,8	25,3	5,4	0,5	33,0
Nainen	1,6	22,6	5,4	0,4	30,0
2011					
Kaikki	2,2	24,3	6,4	0,7	33,6
Mies	2,4	25,4	6,4	0,6	34,8
Nainen	2,1	23,3	6,5	0,7	32,6
2017					
Kaikki	2,5	24,1	7,2	0,9	34,7
Mies	2,7	24,8	7,0	0,8	35,3
Nainen	2,3	23,5	7,4	0,9	34,1

Työuran pituus tietyllä ikävälillä on ryhmäkeskiarvo kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurista kyseisessä iässä. Esimerkiksi 63–68-vuotiaana kertynyt työura on keskiarvo kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden tässä iässä kertyneestä työurasta, riippumatta siitä, onko henkilöille kertynyt työuraa tässä iässä vai ei. Työuran kokonaispituuden keskiarvo on summa eri ikäväleillä karttuneesta työurasta. Keskiarvojen summa voi poiketa hieman työurien pituuden keskiarvosta, jotka on esitetty taulukossa 4.1. Työuratiedoissa alle 23-vuotiaana voi olla puutteita vuonna 2006.

Miehillä oli naisia pidempi työura koko tarkastelujaksolla ja ero miesten ja naisten työurissa on pääosin syntynyt ikävälillä 23–52 vuotta (taulukko 4.2). Vuonna 2017 miesten työurilla oli tässä iässä pituutta noin 25 vuotta, mikä oli reilu vuosi enemmän kuin naisilla. Vielä vuonna 2006 ero oli liki kolme vuotta. Naisilla työuran pituus tämän ikäisenä oli kasvanut, kun taas miehillä työura tässä iässä oli hieman lyhentynyt.

Muilla ikäväleillä miesten ja naisten työurien pituudessa ei ollut suuria eroja. Vuonna 2017 naisille kertyi työuraa 53–62-vuotiaana 7,4 vuotta, miehille vähän vähemmän. Samaan aikaan työurat 63–68-vuotiaana olivat

molemmilla sukupuolilla vajaan vuoden pituiset. Näillä ikäväleillä tehdyn työuran pituus oli kasvanut vuoden 2006 jälkeen molemmilla sukupuolilla, naisilla kuitenkin hieman enemmän kuin miehillä. Alle 23-vuotiaana tehdyn työuran pituus vuonna 2017 oli molemmilla sukupuolilla noin 2,5 vuotta. Työura tässä iässä oli pidentynyt vuoden 2006 jälkeen sekä miehillä että naisilla, mutta kuten edellä on jo mainittu, tässä iässä työurien rekisteröinnissä voi olla puutteita vuoden 2006 osalta.

Ylemmille toimihenkilöille kertyi työvuosia koko tarkastelujaksolla työntekijäammateissa työskennelleitä enemmän kaikilla ikäväleillä, lukuunottamatta alle 23-vuotiaana tehtyä työuraa (taulukko 4.3). Vuonna 2017 ylempien toimihenkilöiden alle 23-vuotiaana tehdyllä työuralla oli pituutta 1,4 vuotta, mikä oli liki kaksi vuotta vähemmän kuin työntekijöillä. Vuonna 2006 ero oli vain vuoden luokkaa.

23–52 vuoden iässä ylemmille toimihenkilöille kertyi reilu vuosi enemmän työuraa kuin työntekijöille sekä vuonna 2017 että 2006. Suurin ero tehtiin työvuosiin ylempien toimihenkilöiden ja työntekijöiden välille muodostui 53–62-vuotiaana. Vuonna 2017 ylemmille toimihenkilöille kertyi työuraa tässä iässä 8,4 vuotta ja työntekijöille 6,8 vuotta. Työurien pituuden erot tässä iässä olivat pienentyneet tarkastelujaksolla, sillä vastaavat luvut vuonna 2006 olivat 7,1 vuotta ja 4,9 vuotta.

Ylempien toimihenkilöiden työurat 63–68-vuotiaana olivat vuonna 2017 keskimäärin 1,3 vuotta, mikä oli reilut puoli vuotta enemmän kuin työntekijöillä. Työurien pituuden erot tässä iässä olivat kasvaneet, sillä vuonna 2006 ylemmille toimihenkilöille kertyi työuraa 63–68-vuotiaana 0,6 vuotta ja työntekijöille 0,4 vuotta.

Sekä vuonna 2017 että vuonna 2006 ryhmällä ”Muu” eli sosioekonomiselta asemaltaan tuntemattomaksi jääneillä työuraa kertyi vielä alle 23-vuotiaana lähes keskimääräistä tahtia, mutta työuran kertyminen jäi vajaaksi ikävälillä 23–52 vuotta ja 53 ikävuoden jälkeen työuraa ei enää kertynyt käytännössä lainkaan. Tämä heijastaa sitä, että valtaosa oli ollut pitkään työkyvyttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä (ks. kuvio 3.3).

Taulukko 4.3.

Työuran kertyminen keskimäärin eri ikäväleillä sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), vuotta.

	Alle 23-v.	23–52-v.	53–62-v.	63–68-v.	Yhteensä (Ka)
2006					
Maatalousyrittäjä	0,6	23,1	5,3	0,5	29,5
Yrittäjä	1,7	23,8	6,4	0,7	32,6
Ylempi toimihenkilö	1,0	25,6	7,1	0,6	34,3
Alempi toimihenkilö	2,1	25,5	5,8	0,4	33,8
Työntekijä	1,9	24,3	4,9	0,4	31,5
Muu	1,1	8,2	0,2	0,0	9,5
2011					
Maatalousyrittäjä	1,2	26,0	6,6	0,8	34,6
Yrittäjä	2,3	24,7	7,1	0,8	34,9
Ylempi toimihenkilö	1,2	25,5	7,7	1,0	35,4
Alempi toimihenkilö	2,4	25,5	7,0	0,7	35,6
Työntekijä	2,7	24,7	6,0	0,5	33,9
Muu	1,7	9,0	0,3	0,0	11,0
2017					
Maatalousyrittäjä	2,1	26,8	8,0	1,1	38,0
Yrittäjä	2,6	25,1	7,8	0,9	36,4
Ylempi toimihenkilö	1,4	25,7	8,4	1,3	36,8
Alempi toimihenkilö	2,5	25,5	8,0	0,9	36,9
Työntekijä	3,2	24,4	6,8	0,6	35,0
Muu	2,0	8,4	0,3	0,0	10,7

Työuran pituus tietyllä ikävälillä on ryhmäkeskiarvo kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurista kyseisessä iässä. Esimerkiksi 63–68-vuotiaana kertynyt työura on keskiarvo kaikkien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden tässä iässä kertyneestä työurasta, riippumatta siitä, onko henkilöille kertynyt työuraa tässä iässä vai ei. Työuran kokonaispituuden keskiarvo on summa eri ikäväleillä karttuneesta työurasta. Maatalousyrittäjien työuratiedoissa on puutteita alle 23-vuotiaana ja 23–52-vuotiaana vuonna 2006. Sama pätee alle 23-vuotiaiden maatalousyrittäjien työuriin jossain määrin myös 2011. Myös muiden ryhmien työuratiedoissa alle 23-vuotiaana voi olla puutteita vuonna 2006.

5 Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä

5.1 Yleistä

Tässä osiossa keskitytään tarkastelemaan edellisen tarkastelun osajoukkoa, työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneitä. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiksi lasketaan ne, jotka olivat ansiotyössä tarkasteluvuotta edeltävän vuoden lopussa³³ ja siirtyivät varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai vanhuuseläkkeelle tarkasteluvuoden aikana. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneisiin luetaan myös osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneet. Työskentely vanhuuseläkkeeseen saakka on yleistynyt tarkastelujaksolla (ks. kuvio 3.1).

Tarkastelun kohteena on työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä. Kaikkina tarkasteluvuosina alin vanhuuseläkeikä oli 63 vuotta, minkä vuoksi eroteltiin alle 63-vuotiaana, tasan 63-vuotiaana³⁴, 63-, 64-, 65-vuotiaana ja 66-vuotiaana tai vanhempana eläkkeelle siirtyneet (ks. luku 2).³⁵ Tarkemman kehityksen havainnollistamiseksi joissain kohtaa on myös esitelty täsmällisiä eläkeikäjä.

Vuoden 2005 eläkeuudistuksessa yhtenäistettiin yksityisen ja julkisen sektorin eläkesäännöt, mutta siirtymäsäännösten vuoksi 63 ikävuotta matalampia ammatillisia ja 63 vuotta korkeampia henkilökohtaisia eläkeikäjä esiintyy yhä julkisella sektorilla. Julkisen sektorin osuus eläkeikäjä lähes tyvistä työllisistä on huomattava: noin 40 prosenttia työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä tulee julkiselta sektorilta (ks. liitetaulukko L4.1). Tästä syystä osa tarkasteluista tehdään erikseen työskentelysektorin mukaan.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä kaikilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 5.1. Tarkastelujaksolla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt hieman.

---

33 Käytännössä näillä henkilöillä oli voimassa eläkevakuutus tarkasteluvuotta edeltävän vuoden lopussa.

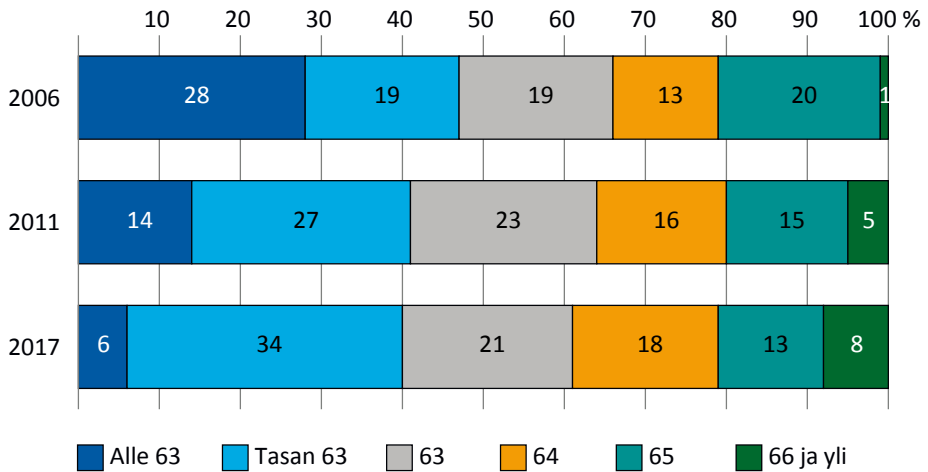
34 Tasan 63 vuotta tarkoittaa tässä 63 vuoden ja yhden kuukauden ikää.

35 Tämänkaltaisen tarkastelun teki ensimmäisenä Nivalainen (2014) vuoden 2011 osalta. Tässä esitetty tarkastelu kuitenkin poikkeaa Nivalaisen (2014) käyttämästä eläkeiän määritelmästä. Hän ei käyttänyt tietoa toteutuneesta eläkeiästä, vaan aineistositystä määritteli eläkeiän eläkkeelle jäämisvuoden ja syntymävuoden erotuksen perusteella.

Kuvio 5.1.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017, %.

Vuonna 2017 yleisin vanhuuseläkeikä oli tasan 63 vuotta. Tässä iässä eläkkeelle jäi yli kolmannes. Kaksi viidestä siirtyi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Reilu viidennes jäi eläkkeelle 65-vuotiaana tai vanhempana. Lähes joka kymmenes jatkoi työssä vähintään 66-vuotiaaksi. Ennen 63 vuoden ikää vanhuuseläkkeelle jäi vuonna 2017 vain kuusi prosenttia.

Vielä vuonna 2006 yleisin vanhuuseläkeikä oli alle 63 vuotta, liki 30 prosenttia jäi vanhuuseläkkeelle alle 63-vuotiaana. Noin 20 prosenttia jäi eläkkeelle tasan 63 vuoden iässä. Hieman useampi kuin joka kolmas jatkoi työssä vähintään 64 vuoden ikään. Viidesosa jäi eläkkeelle 65-vuotiaana. 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi työssä jatkaneita oli vain prosentti.

Kun katsotaan eläkeikää tarkemmin, huomataan, että vuonna 2017 eläkeiän alimman neljänneksen (p25) ikäraja oli selvästi vuotta 2006 korkeampi (taulukko 5.1). Myös eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen (p75) raja olivat vuonna 2017 aavistuksen korkeammat kuin vuonna 2006.

Taulukko 5.1.

Eläkeikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, vuotta.

Vuosi	p25	p50 (mediaani)	p75	Keskiarvo
2006	62,1	63,3	64,5	62,9
2011	63,1	63,4	64,5	63,6
2017	63,1	63,4	64,6	63,8

Vuonna 2017 neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 63,1 vuoden iässä. Mediaani oli 63,4 vuotta, eli puolet jatkoi työssä vähintään tähän ikään saakka. Vastaavasti neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 64,6-vuotiaana. Mediaania korkeampi keskiarvo, 63,8 vuotta, kertoo siitä, että joukossa oli joitakin hyvin korkeita eläkeikä, jotka nostivat keskiarvoa.

Vielä vuonna 2006 neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 62,1 vuoden iässä. Eläkeiän mediaani oli 63,3 vuotta ja neljännes jatkoi työssä vähintään 64,5-vuotiaaksi. Mediaania matalampi keskiarvo, 62,9 vuotta, heijastaa sitä, että joukossa oli hyvin matalia eläkeikä, jotka laskivat keskiarvoa.

5.2 Yksityinen ja julkinen sektori

Seuraavaksi tarkastellaan työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää työskentelysektorin mukaan. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä yksityisellä ja julkisella sektorilla³⁶ vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 5.2.

Sektorien välillä eläkkeelle siirtymisikä poikkeaa toisistaan huomattavasti ja kehitys on yksityisellä ja julkisella sektorilla ollut päinvastaista. Vuosien 2017 ja 2006 välillä yksityisellä sektorilla työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt ja julkisella sektorilla lisääntynyt. Vuonna 2017 julkisella sektorilla jatkettiin työssä pitkään yksityistä sektoria useammin. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

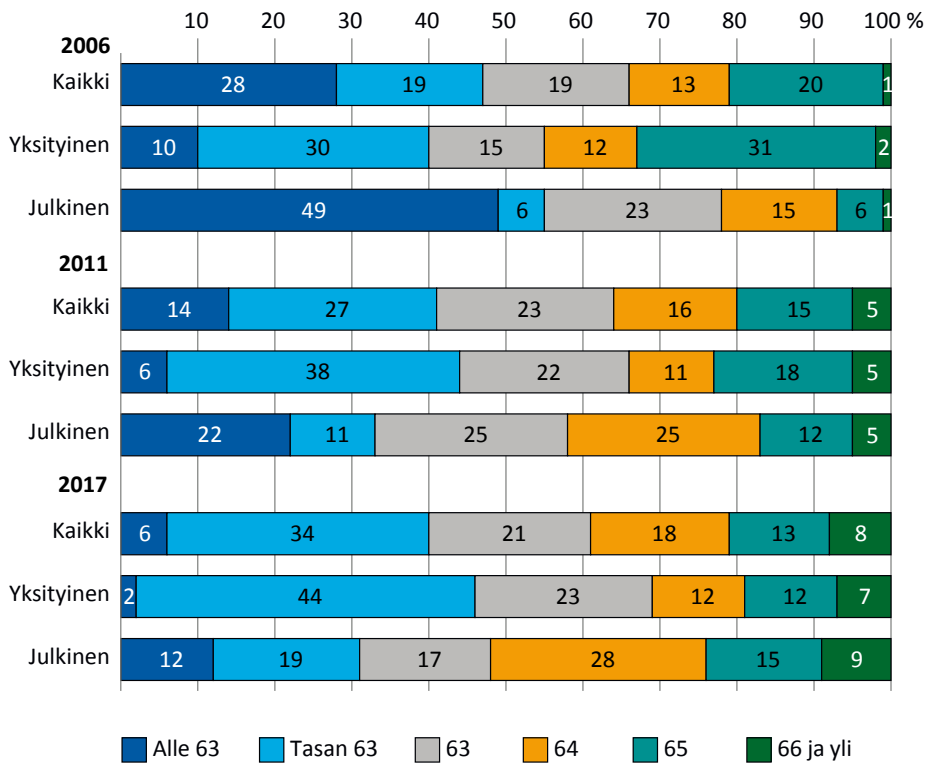
Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla tasan 63 vuotta oli selvästi yleisin eläkeikä. Useampi kuin kaksi viidestä jäi eläkkeelle heti täytettyään 63 vuotta. Vajaa kolmannes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

³⁶ Työskentelysektori on määritelty vanhuuseläkettä edeltävän vuoden lopun työskentelysektorin mukaan. On mahdollista, että esimerkiksi yksityisellä sektorilla työskentelevissä on sellaisia henkilöitä, joilla on julkisen sektorin ammatillinen tai henkilökohtainen eläkeikä.

65-vuotiaana tai vanhempana jäi eläkkeelle noin 20 prosenttia. Sen sijaan julkisella sektorilla yleisin eläkeikä vuonna 2017 oli 64 vuotta, ja puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Tämä eläkeiän jakauma heijastanee 63 vuotta korkeampien henkilökohtaisten eläkeikien merkitystä julkisella sektorilla.

Kuvio 5.2.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017, yksityinen ja julkinen sektori, %.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla yleisin eläkeikä oli 65 vuotta. Vajaa puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja aikaisintaan 65-vuotiaana eläkkeelle jäi kolmannes. Alle 63-vuotiaana jäi vanhuuseläkkeelle kymmenesosa.³⁷ Sitä vastoin julkisella sektorilla yleisin eläkeikä vuonna 2006 oli alle 63 vuotta. Puolet jäi vanhuuseläkkeelle ennen 63 vuoden

³⁷ Yksityisellä sektorilla varhennetun vanhuuseläkkeen pystyi vuonna 2006 aloittamaan 62-vuotiaana. Vain reilut neljä prosenttia työstä vanhuuseläkkeelle vuonna 2006 siirtyneistä aloitti varhennetun vanhuuseläkkeen.

ikä. Vain reilu viidennes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja 65-vuotiaana tai vanhempana eläkkeelle jäi harvempi kuin joka kymmenes. Tämä eläkeiän jakauma heijastanee pitkälti julkisen sektorin 63 vuotta alempia ammatillisia eläkeikäiä.³⁸

Eläkeiän tarkempi tarkastelu osoittaa, että yksityisellä sektorilla eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen (p75) raja olivat laskeneet vuosien 2017 ja 2006 välillä (taulukko 5.2). Julkisella sektorilla eläkeiän alimman neljänneksen (p25) raja, eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja olivat vuonna 2017 vuotta 2006 korkeammat.

Taulukko 5.2.

Eläkeikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, yksityinen ja julkinen sektori, vuotta.

	p25	p50 (mediaani)	p75	Keskiarvo
2006				
Yksityinen	63,1	63,5	65,1	63,8
Julkinen	60,1	63,1	63,8	61,8
2011				
Yksityinen	63,1	63,2	64,7	63,8
Julkinen	63,1	63,8	64,4	63,2
2017				
Yksityinen	63,1	63,2	64,3	63,8
Julkinen	63,1	64,0	64,8	63,8

Vuonna 2017 yksityisen ja julkisen sektorin eläkeiän alimman neljänneksen raja oli sama, 63,1 vuotta. Yksityisellä sektorilla eläkeiän mediaani oli 63,2 vuotta ja neljännes jatkoi työssä vähintään 64,3 vuoden ikään. Mediaania korkeampi keskiarvo kertoo siitä, että joukossa oli joitakin hyvin korkeita eläkeikäiä, jotka nostivat keskiarvoa. Julkisella sektorilla eläkeiän mediaani, 64 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,8 vuotta, olivat yksityistä sektoria korkeammat. Keskiarvo oli matalampi kuin mediaani, mikä kertoo siitä, että joukossa oli matalia eläkeikäiä, jotka laskivat keskiarvoa.

³⁸ Vuonna 2006 julkisella sektorilla oli mahdollista jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle 60-vuotiaana, mutta tämä oli harvinaista, alle kolme prosenttia työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä oli varhennetulla vanhuuseläkkeellä vuonna 2006.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla eläkeiän alimman neljänneksen raja, 63,1 vuotta, eläkeiän mediaani, 63,5 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 65,1 vuotta, olivat julkista sektoria korkeammat. Eläkeiän keskiarvo oli mediaania korkeampi, eli joukossa oli korkeita eläkeikiä, jotka nostivat keskiarvoa. Julkisella sektorilla neljännes jäi eläkkeelle 60,1 vuoden iässä tai aiemmin. Puolet jäi eläkkeelle viimeistään 63,1 vuoden iässä ja neljännes jatkoi työssä vähintään 63,8-vuotiaaksi. Keskiarvo oli mediaania matalampi, eli joukossa oli hyvin matalia eläkeikiä, jotka lasivat keskiarvoa.

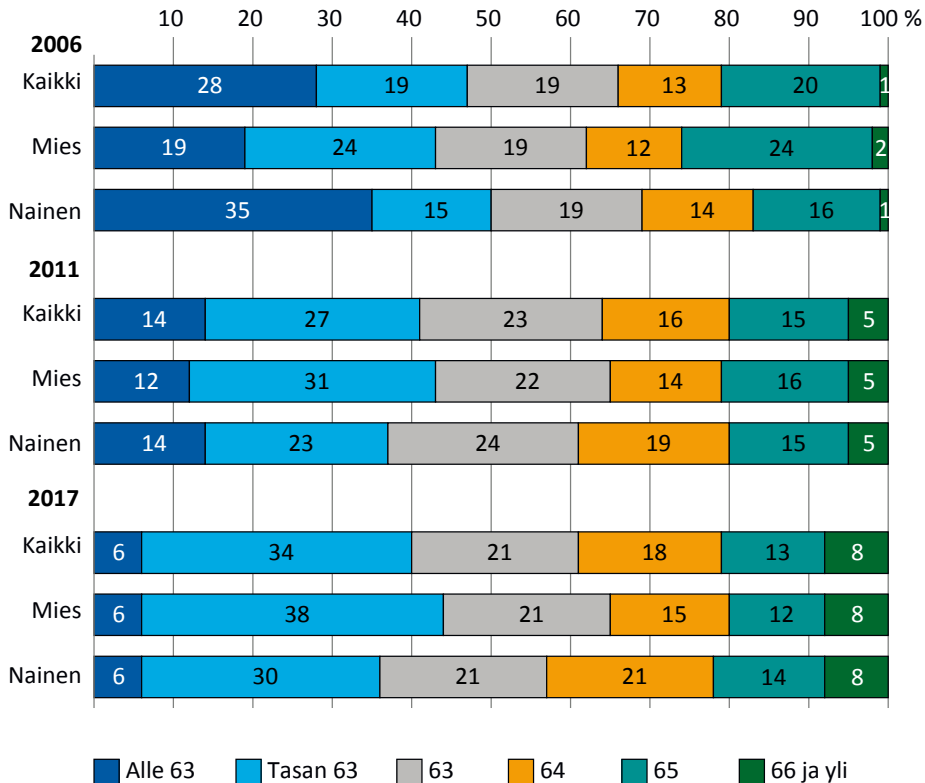
5.3 Miehet ja naiset

Seuraavaksi katsotaan työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää sukupuolen mukaan. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä miehillä ja naisilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuvioissa 5.3. Julkisen sektorin eläkeikä heijastuu naisten eläkeikään, sillä yli puolet naisista työskentelee julkisella sektorilla. Miehistä valtaosa puolestaan on työssä yksityisellä sektorilla (ks. liitetaulukko L4.1).

Vuosien 2017 ja 2006 välillä naisilla työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt ja miehillä hieman vähentynyt. Vuonna 2017 naiset jäivät eläkkeelle miehiä myöhemmin. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Kuvio 5.3.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017, miehet ja naiset, %.

Vuonna 2017 tavallisin eläkeikä naisilla oli tasan 63 vuotta, jolloin 30 prosenttia jäi eläkkeelle. Hieman useampi kuin kaksi viidestä naisesta jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja reilu viidennes 65-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Miehistä eläkkeelle tasan 63-vuotiaana jäi kaksi viidestä. Vähintään 64-vuotiaaksi työssä jatkoi miehistä reilu kolmannes ja viidesosa jäi eläkkeelle 65-vuotiaana tai vanhempana.

Vielä vuonna 2006 yli kolmannes naisista siirtyi työstä vanhuuseläkkeelle alle 63-vuotiaana. Tämä oli naisten yleisin eläkeikä vuonna 2006. Alle kolmannes naisista jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja harvempi kuin joka viides jäi eläkkeelle 65-vuotiaana tai vanhempana. Miehillä yleisimmät eläkeiät olivat tasan 63 vuotta ja 65 vuotta. Molemmissa i'issä jäi eläkkeelle neljännos. Liki kaksi viidestä miehestä jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Eläkeiän tarkempi tarkastelu osoittaa, että naisilla eläkeiän alimman neljänneksen (p25) raja, eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen (p75) raja olivat nousseet vuosien 2017 ja 2006 välillä (taulukko 5.3). Miehillä eläkeiän mediaani oli pysynyt ennallaan ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja oli laskenut vuosien 2017 ja 2006 välillä.

Taulukko 5.3.

Eläkeikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, miehet ja naiset, vuotta.

	p25	p50 (mediaani)	p75	Keskiarvo
2006				
Mies	63,1	63,3	65,0	63,0
Nainen	60,9	63,1	64,3	62,8
2011				
Mies	63,1	63,3	64,5	63,4
Nainen	63,1	63,6	64,5	63,7
2017				
Mies	63,1	63,3	64,5	63,7
Nainen	63,1	63,6	64,7	63,9

Vuonna 2017 naisilla ja miehillä eläkeiän alimman neljänneksen raja oli sama, 63,1 vuotta. Naisilla eläkeiän mediaani, 63,6 vuotta ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,7 vuotta, olivat miehiä korkeammat. Miehillä eläkeiän mediaani oli 63,3 vuotta ja neljännes jatkoi työssä vähintään 64,5 vuoden ikään. Molemmilla sukupuolilla eläkeiän keskiarvo oli mediaania korkeampi, mikä heijastaa sitä, että joukossa oli joitakin korkeita eläkeikiä, jotka nostivat keskiarvoa.

Vielä vuonna 2006 naisista neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 60,9 vuoden iässä. Puolet jäi eläkkeelle viimeistään 63,1 vuoden iässä ja neljännes jatkoi työssä vähintään 64,3-vuotiaaksi. Miehillä eläkeiän alimman neljänneksen raja, 63,1 vuotta, eläkeiän mediaani, 63,3 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 65 vuotta, olivat naisia korkeammat. Sekä naisilla että miehillä eläkeiän keskiarvo oli mediaania matalampi, eli joukossa oli matalia eläkeikiä, jotka vetivät keskiarvoa alaspäin.

5.4 Koulutustaso

Seuraavaksi tarkastellaan työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää koulutuksen mukaan. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä eri koulutustasoilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 5.4. Eläkeiän tarkempi jakauma tietyillä koulutustasoilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L5.1.

Korkeasti koulutetuilla työssä pitkään jatkaminen on vuosien 2017 ja 2006 välillä lisääntynyt. Sen sijaan matalasti koulutetuilla työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt. Vuonna 2017 korkeasti koulutetut jatkoivat työssä pitkään matalasti koulutettuja useammin. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Vuonna 2017 ylemmän korkea-asteen koulutuksen suorittaneita ja tutkijakoulutettuja lukuun ottamatta kaikilla koulutustasoilla yleisin eläkeikä oli tasan 63 vuotta. Perusasteen koulutetuista yli 40 prosenttia jäi eläkkeelle tässä iässä. Vain reilu kolmannes perusasteen koulutetuista jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Tutkijakoulutetut ja ylemmän korkea-asteen koulutetut jatkoivat vuonna 2017 työssä pisimpään. Tutkijakoulutetuista 70 prosenttia jatkoi työssä vähintään 64 vuoden ikään. Heillä yleisin vanhuuseläkeikä oli 66 vuotta tai enemmän. Liki 30 prosenttia jäi eläkkeelle tämän ikäisenä. Ylemmän korkea-asteen koulutetuilla yleisin eläkeikä oli 64 vuotta ja yli puolet jatkoi työelämässä vähintään 64 vuoden ikään saakka. Useampi kuin joka kymmenes työskenteli vähintään 66-vuotiaaksi.

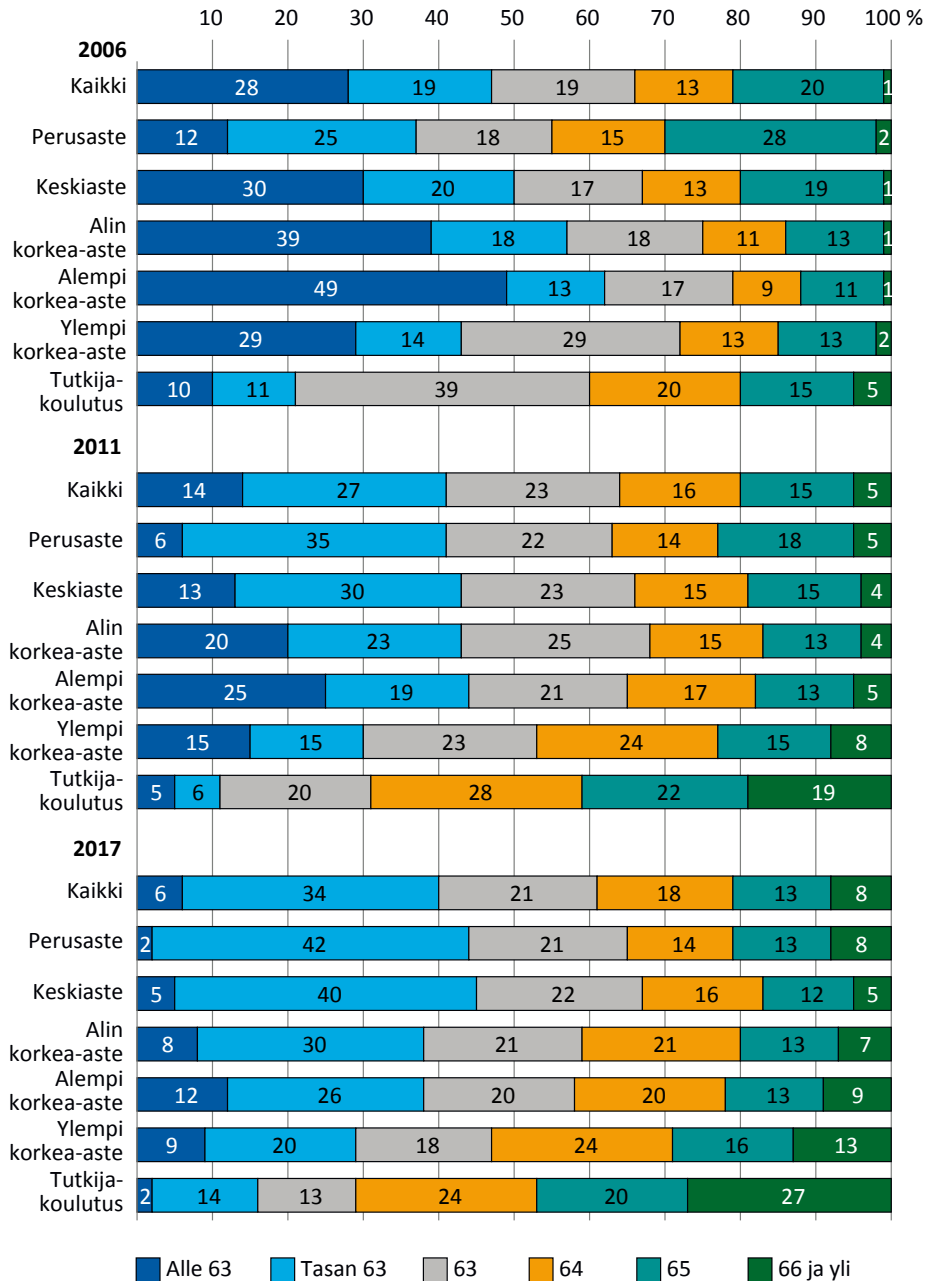
Vielä vuonna 2006 perusasteen koulutettuja ja tutkijakoulutettuja lukuun ottamatta kaikilla koulutustasoilla yleisin vanhuuseläkeikä oli alle 63 vuotta. Perusasteen koulutetut jatkoivat työssä pisimpään, lähes puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Yleisin eläkeikä perusasteen koulutetuilla oli 65 vuotta. 65-vuotiaana tai vanhempana perusasteen koulutetuista jäi eläkkeelle 30 prosenttia, mikä oli enemmän kuin millään muulla koulutustasolla.

Vuonna 2006 kaksi viidestä tutkijakoulutetusta jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja viidennes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Sen sijaan ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneista vain alle 30 prosenttia jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Kuvio 5.4.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 koulutuksen mukaan, %.

Koulutus ja työskentelysektori

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä yksityisellä ja julkisella sektorilla koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuvioissa 5.5 ja 5.6. Havaintojen lukumäärä eri vuosina eri koulutustasoilla on nähtävissä liitetaulukossa L4.1. Eläkeiän tarkempi jakauma tietyillä koulutustasoilla yksityisellä ja julkisella sektorilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L5.2.

Yksityisen ja julkisen sektorin välillä oli suuret erot eläkeiässä koulutuksen mukaan. Vuosien 2017 ja 2006 välillä yksityisellä sektorilla työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt matalasti koulutetuilla ja lisääntynyt korkeasti koulutetuilla. Julkisella sektorilla työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt kaikilla koulutustasoilla. Julkisella sektorilla jatkettiin vuonna 2017 työssä pitkään yksityistä sektoria useammin kaikilla koulutustasoilla. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen (pl. tutkijakoulutus).

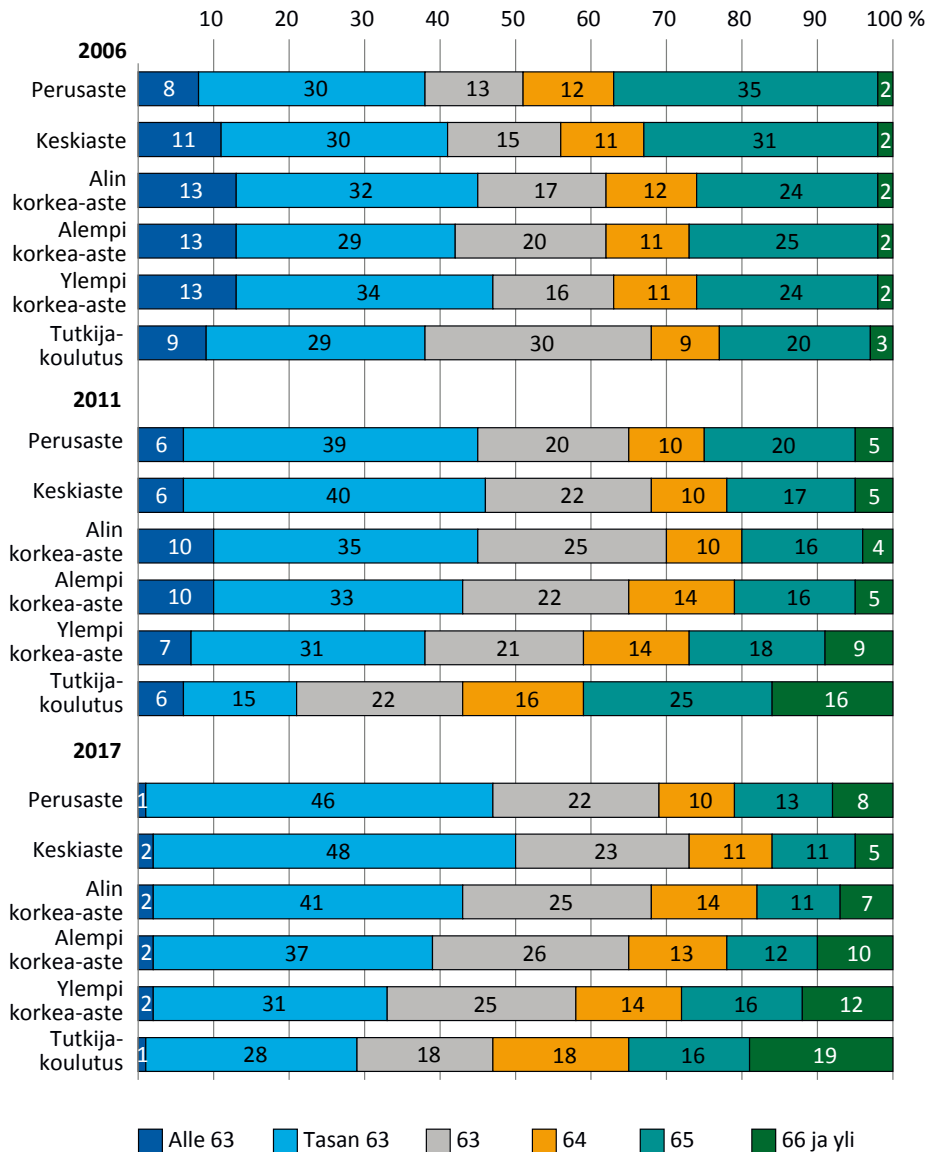
Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla tasan 63 vuotta oli yleisin eläkeikä kaikilla koulutustasoilla (kuvio 5.5). Perusasteen koulutetuista lähes puolet jäi eläkkeelle heti täytettyään 63 vuotta. Harvempi kuin joka kolmas perusasteen koulutetuista jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneet ja tutkijakoulutetut jatkoivat vuonna 2017 yksityisellä sektorilla muita useammin pitkään työssä. Ylemmän korkea-asteen koulutetuista hieman useampi kuin kaksi viidestä jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Tutkijakoulutetuista reilu puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja yli kolmannes vähintään 65-vuotiaaksi. Viidesosa tutkijakoulutetuista jäi eläkkeelle vasta 66-vuotiaana tai vanhempana.

Julkisella sektorilla eläkkeelle jääminen oli vuonna 2017 selvästi yksityistä sektoria vähemmän painottunut tasan 63 vuoden ikään (kuvio 5.6). Perusasteen koulutettuja ja tutkijakoulutettuja lukuunottamatta kaikilla koulutustasoilla yleisin eläkeikä oli 64 vuotta. Perusasteen koulutetuistakin puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

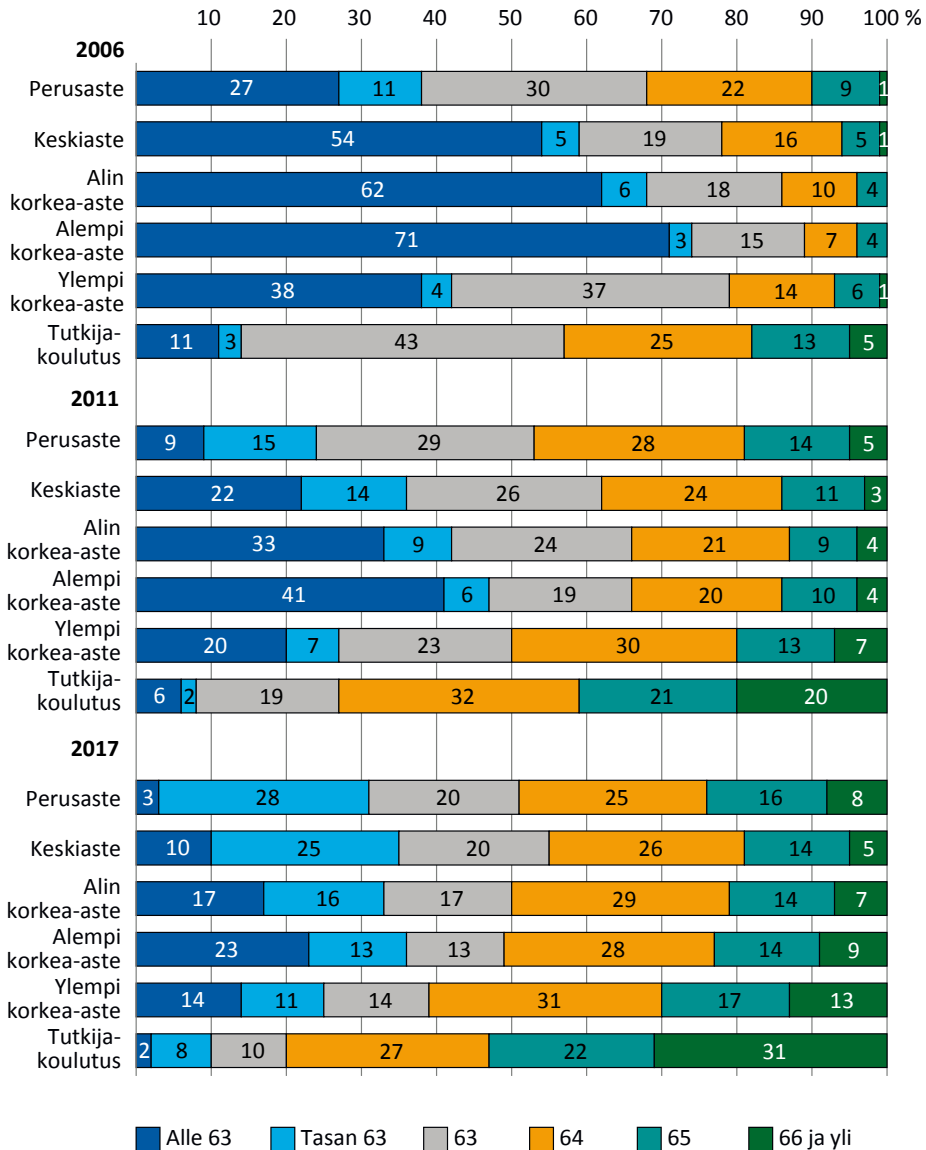
Kuvio 5.5.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 koulutuksen mukaan, yksityinen sektori, %.

Kuvio 5.6.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 koulutuksen mukaan, julkinen sektori, %.

Myös julkisella sektorilla ylemmän korkea-asteen koulutetut ja tutkija-koulutetut jatkoivat vuonna 2017 työssä pitkään muita useammin. Kolme viidestä ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneesta jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Tutkijakoulutetuista neljä viidestä jatkoi työssä

vähintään 64-vuotiaaksi ja yli puolet vähintään 65-vuotiaaksi. Tutkijakoulutettujen yleisin eläkeikä oli 66 vuotta tai enemmän. Tässä iässä eläkkeelle jäi 30 prosenttia.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla perusasteen koulutetut jatkoivat työssä pisimpään. Perusasteen tutkinnon suorittaneilla yleisin eläkeikä oli 65 vuotta. Puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja lähes kaksi viidestä jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Ylemmän korkea-asteen koulutetuista hieman harvempi kuin kaksi viidestä jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Tutkijakoulutetuista vähintään 64-vuotiaaksi työskenteli kolmannes.

Vuonna 2006 julkisella sektorilla siirryttiin työstä vanhuuseläkkeelle useimmiten alle 63-vuotiaana kaikilla koulutustasoilla lukuunottamatta perusasteen koulutettuja ja tutkijakoulutettuja. Perusasteen koulutetut ja tutkijakoulutetut jatkoivat työssä muita pidempään. Perusasteen koulutetuista noin kolmannes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi, tutkijakoulutetuista hieman useampi kuin kaksi viidestä. Ylemmän korkea-asteen koulutetuista vain joka viides jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

5.5 Sosioekonominen asema

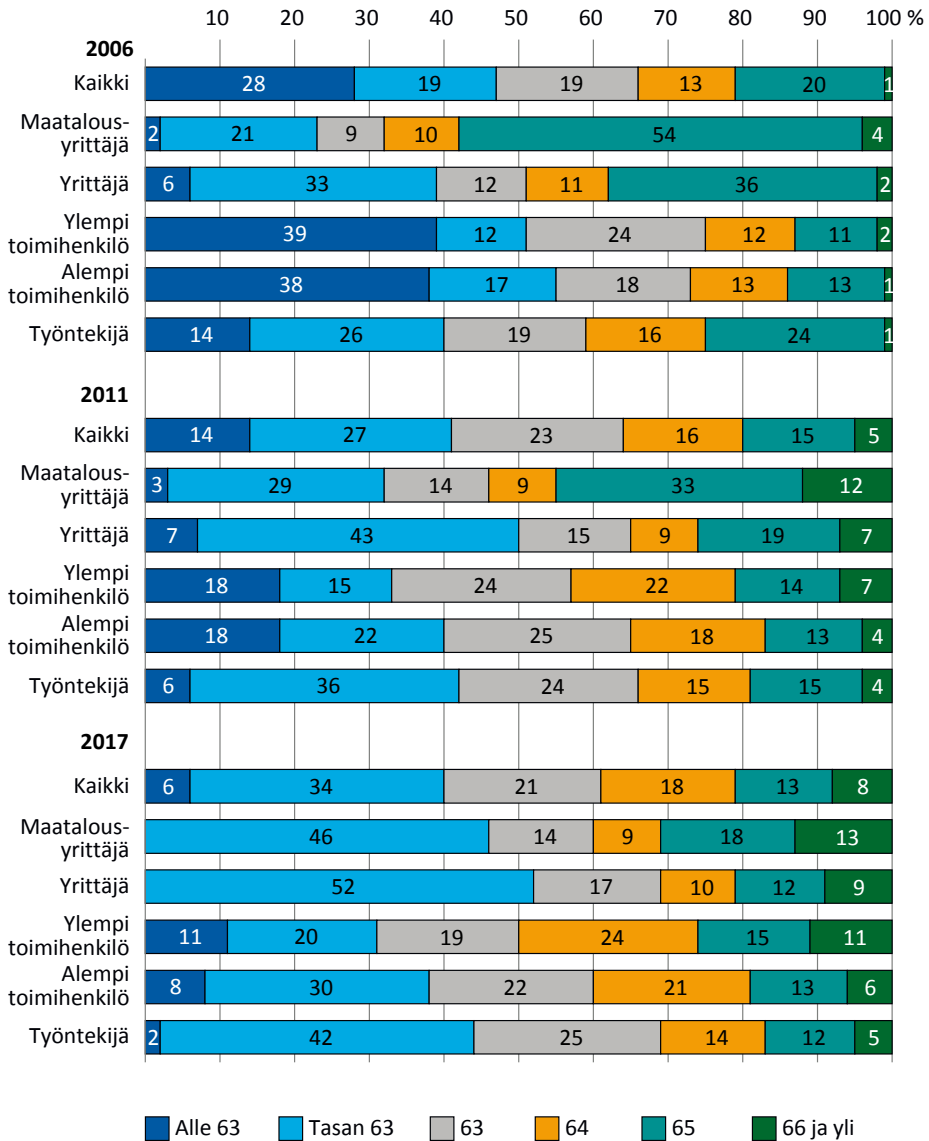
Seuraavaksi tarkastellaan työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää sosioekonomisen asema mukaan. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä eri sosioekonomisissa asemassa työskennelleillä vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 5.7. Eläkeiän tarkempi jakauma palkansaajien sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L5.3.

Vuosien 2017 ja 2006 välillä työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt erityisesti ylemmillä toimihenkilöillä. Sen sijaan työntekijäammateissa työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt. Vuonna 2017 ylemmät toimihenkilöt jatkoivat työssä työntekijöitä pidempään. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Ylempiä toimihenkilöitä lukuunottamatta vuonna 2017 yleisin eläkeikä kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä oli tasan 63 vuotta. Työntekijäammateissa kaksi viidestä jäi eläkkeelle heti täytettyään 63 vuotta. Alle kolmasosa jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Kuvio 5.7.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 sosioekonomisen aseman mukaan, %.

Ylemmät toimihenkilöt jatkoivat vuonna 2017 työssä muita pidempään. Heillä yleisin eläkeikä oli 64 vuotta ja puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Neljännes jatkoi vähintään 65-vuotiaaksi ja kymmenesosa

työskenteli jopa 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Myös maatalousyrittäjistä keskimääräistä suurempi osa pysyi työssä vähintään 65-vuotiaaksi.

Vielä vuonna 2006 selvästi yleisintä työssä pitkään jatkaminen oli maatalousyrittäjillä ja seuraavaksi yleisintä muilla yrittäjillä. Maatalousyrittäjillä ja yrittäjillä 65 vuotta oli yleisin eläkeikä. Lähes kolme viidestä maatalousyrittäjästä ja kaksi viidestä yrittäjästä jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana.

Palkansaajista työntekijäammateissa työskentelevät jatkoivat työssä pisimpään vuonna 2006. Työntekijöistä kaksi viidestä työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi ja neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Ylemmillä ja alemmilla toimihenkilöillä yleisin vanhuuseläkeikä oli alle 63 vuotta. Vain noin neljännes jatkoi työssä 64-vuotiaaksi tai vanhemmaksi.

Sosioekonominen asema ja työskentelysektori

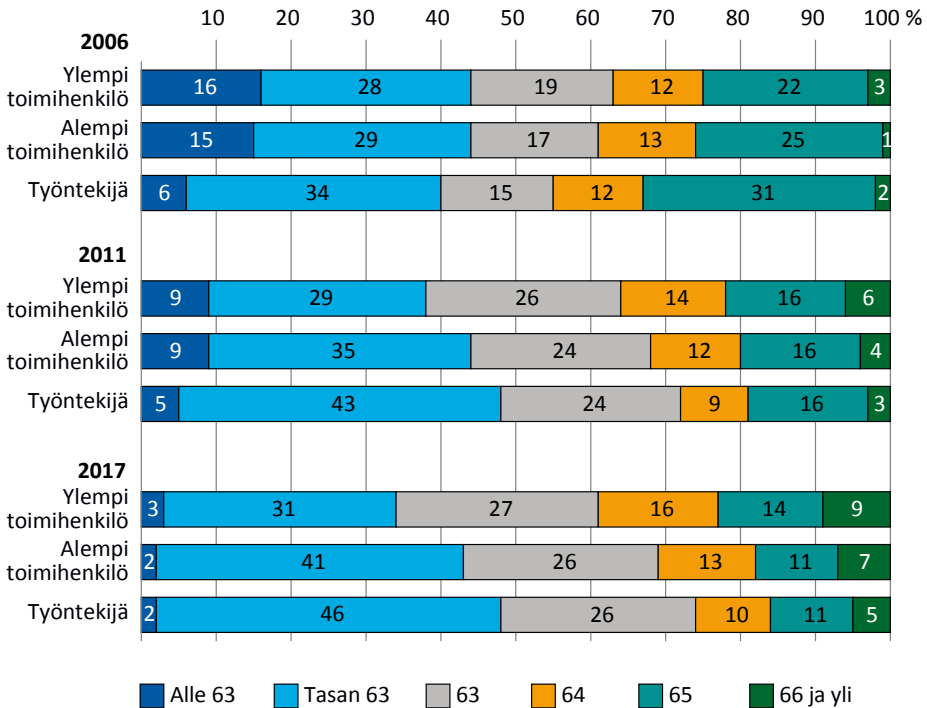
Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä yksityisen ja julkisen sektorin palkansaajilla sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuvioissa 5.8 ja 5.9. Havaintojen lukumäärä eri vuosina eri sosioekonomisissa ryhmissä on nähtävissä liitetaulukossa L4.1. Eläkeiän tarkempi jakauma yksityisen ja julkisen sektorin palkansaajilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty liitetaulukossa L5.4.

Yksityisen ja julkisen sektorin välillä oli suuret erot eläkeiässä sosioekonomisen aseman mukaan. Vuosien 2017 ja 2006 välillä yksityisellä sektorilla työntekijäammateissa työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt ja ylemmillä toimihenkilöillä hieman lisääntynyt. Julkisella sektorilla työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä. Vuonna 2017 julkisella sektorilla jatkettiin työssä pitkään yksityistä sektoria useammin kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla yleisin eläkeikä oli tasan 63 vuotta kaikissa ryhmissä (kuviokuva 5.8). Työntekijäammateissa liki puolet jäi eläkkeelle heti 63-vuotiaana ja vain neljännes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Ylemmät toimihenkilöt jatkoivat työssä muita pidempään: kaksi viidestä työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi ja liki neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana.

Kuvio 5.8.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 palkansaajien sosioekonomisen aseman mukaan, yksityinen sektori, %.

Vuonna 2017 julkisella sektorilla työntekijäammateissa liki puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana (kuviokuva 5.9). Myös julkisella sektorilla ylempät toimihenkilöt jatkoivat työssä pitkään muita useammin. Heillä 64 vuotta oli yleisin eläkeikä ja noin kolme viidestä jäi eläkkeelle vasta 64-vuotiaana tai vanhempana. Lähes 30 prosenttia jatkoi vähintään 65-vuotiaaksi.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla pisimpään jatkoivat työntekijät, heistä vajaa puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Kolmannes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Ylempistä toimihenkilöistä hieman harvempi kuin kaksi viidestä jatkoi vähintään 64-vuotiaaksi ja neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana.

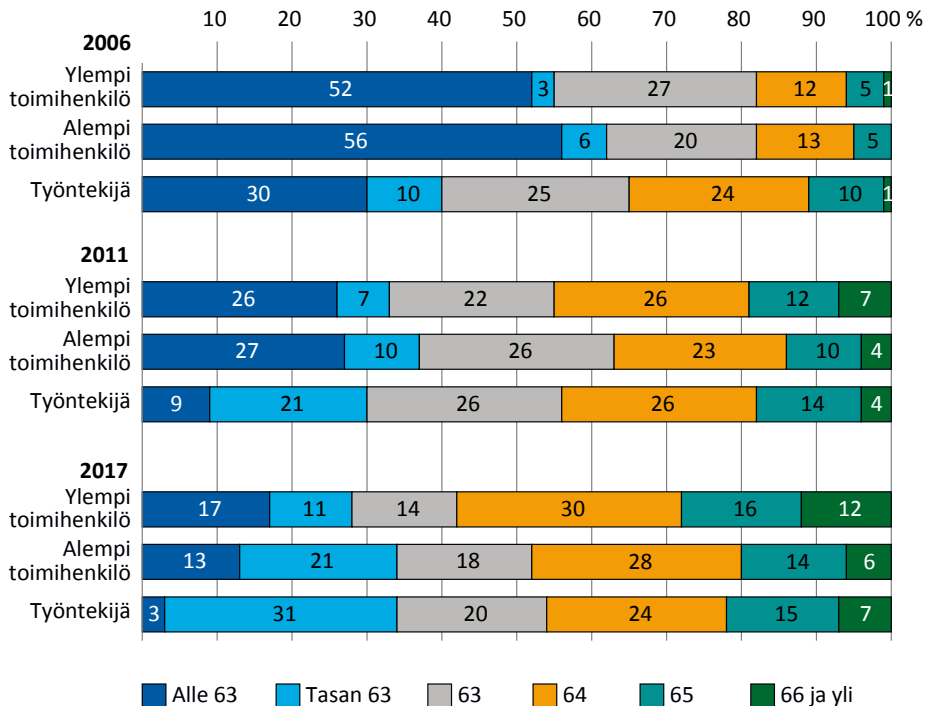
Myös julkisella sektorilla vuonna 2006 pisimpään työssä jatkoivat työntekijät, heistä reilu kolmannes työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi. Kymmenesosa jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Ylempistä

toimihenkilöistä yli puolet jäi vanhuuseläkkeelle alle 63-vuotiaana. Alle viidennes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi.

Kuvio 5.9.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiin jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 palkansaajien sosioekonomisen aseman mukaan, julkinen sektori, %.

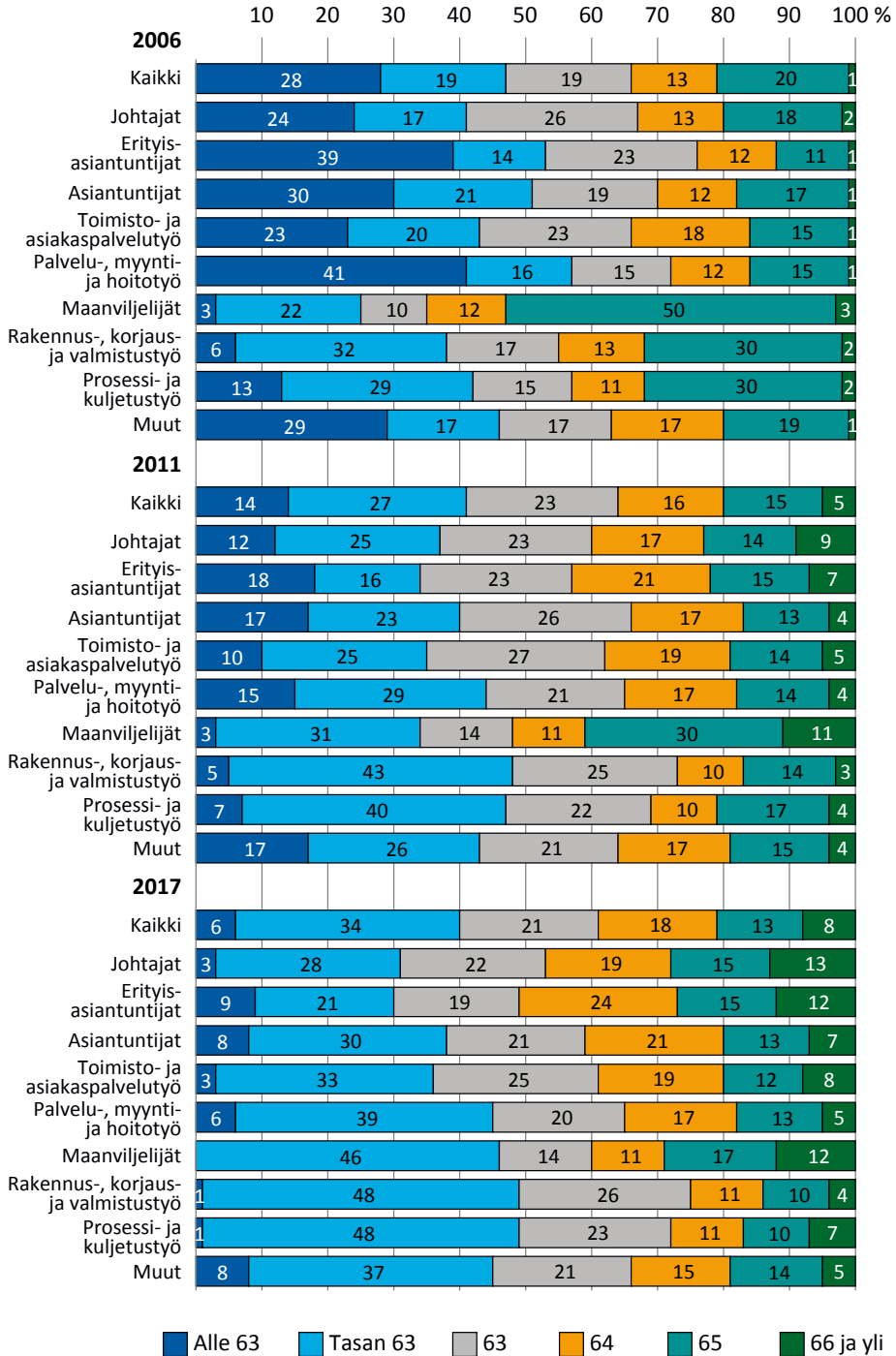
5.6 Ammattiryhmä

Seuraavaksi tarkastellaan työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää ammattiryhmän mukaan. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä eri ammateissa vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 5.10. Tässä tarkastelussa ryhmä ”Muut” sisältää sotilaat ja muut työntekijät.

Vuosien 2017 ja 2006 välillä työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt johtajilla ja erityisasiantuntijoilla. Sen sijaan rakennus-, korjaus- ja valmistustyötä sekä prosessi- ja kuljetustyötä työtä tekevilla työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt. Vuonna 2017 johtajat ja erityisasiantuntijat jatkoivat työssä pidempään kuin suorittavaa työtä tekevät. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Kuvio 5.10.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 ammatin mukaan, %

Vuonna 2017 yleisin eläkeikä kaikissa ammateissa erityisasiantuntijoita lukuunottamatta oli tasan 63 vuotta. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyötä sekä prosessi- ja kuljetustyötä tekevästä puolet jäi eläkkeelle heti täytettyään 63 vuotta. Näissä ammateissa vain noin neljännes jatkoi työskentelyä 64-vuotiaaksi tai vanhemmaksi.

Pisimpään työssä vuonna 2017 jatkoivat johtajat ja erityisasiantuntijat, joista noin puolet pysyi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Liki 30 prosenttia jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana ja yli kymmenesosa työskenteli jopa 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Myös maanviljelijöistä 30 prosenttia jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana.

Vielä vuonna 2006 työssä vanhimmaksi jatkoivat maanviljelijät, heistä puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Seuraavaksi pisimpään työssä pysyivät rakennus-, korjaus- tai valmistustyötä sekä prosessi- ja kuljetustyötä tekevät. Heistä useampi kuin kaksi viidestä työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi. Liki kolmannes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana.

Kaikista aikaisimmin eläkkeelle vuonna 2006 jäivät erityisasiantuntijat ja palvelu-, myynti- ja hoitotyötä tekevät. Heillä yleisin vanhuuseläkeikä oli alle 63 vuotta. Vähintään 64-vuotiaaksi työssä jatkoi alle 30 prosenttia.

Ammattiryhmä ja työskentelysektori

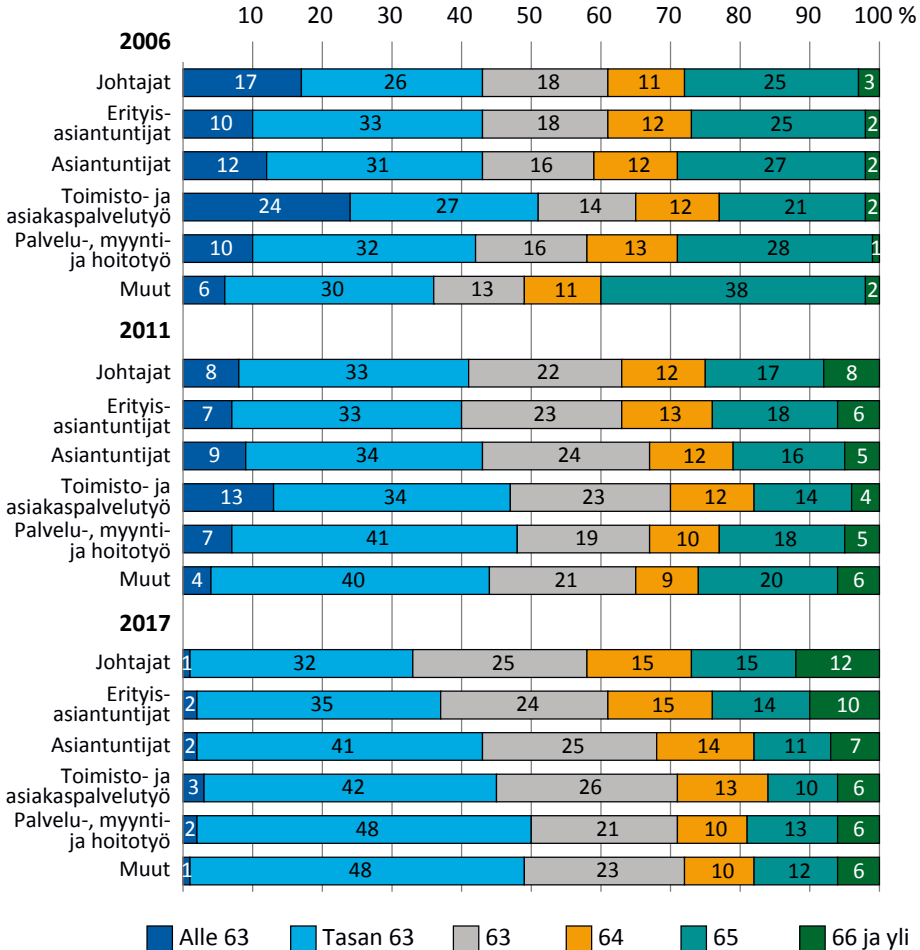
Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä yksityisellä ja julkisella sektorilla tietyissä ammattiryhmissä vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuvioissa 5.11 ja 5.12.

Sektorien välillä oli selvät erot eläkeiässä ammatin mukaan. Vuosien 2017 ja 2006 välillä yksityisellä sektorilla työssä pitkään jatkaminen on valtaosassa ammateista vähentynyt. Julkisella sektorilla työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt kaikissa ammateissa. Vuonna 2017 julkisella sektorilla jatkettiin työssä pitkään yksityistä sektoria useammin kaikissa tarkastelluissa ammattiryhmissä. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla tasan 63 vuotta oli yleisin eläkeikä kaikissa tarkastelluissa ammateissa (kuvio 5.11). Johtajia ja erityisasiantuntijoita lukuunottamatta kaikissa ammateissa 40 prosenttia tai enemmän jäi eläkkeelle tämän ikäisenä. Pisimpään yksityisellä sektorilla jatkoivat johtajat ja erityisasiantuntijat, joista kaksi viidestä työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi. Noin neljännes jäi eläkkeelle 65-vuotiaana tai vanhempana.

Kuvio 5.11.

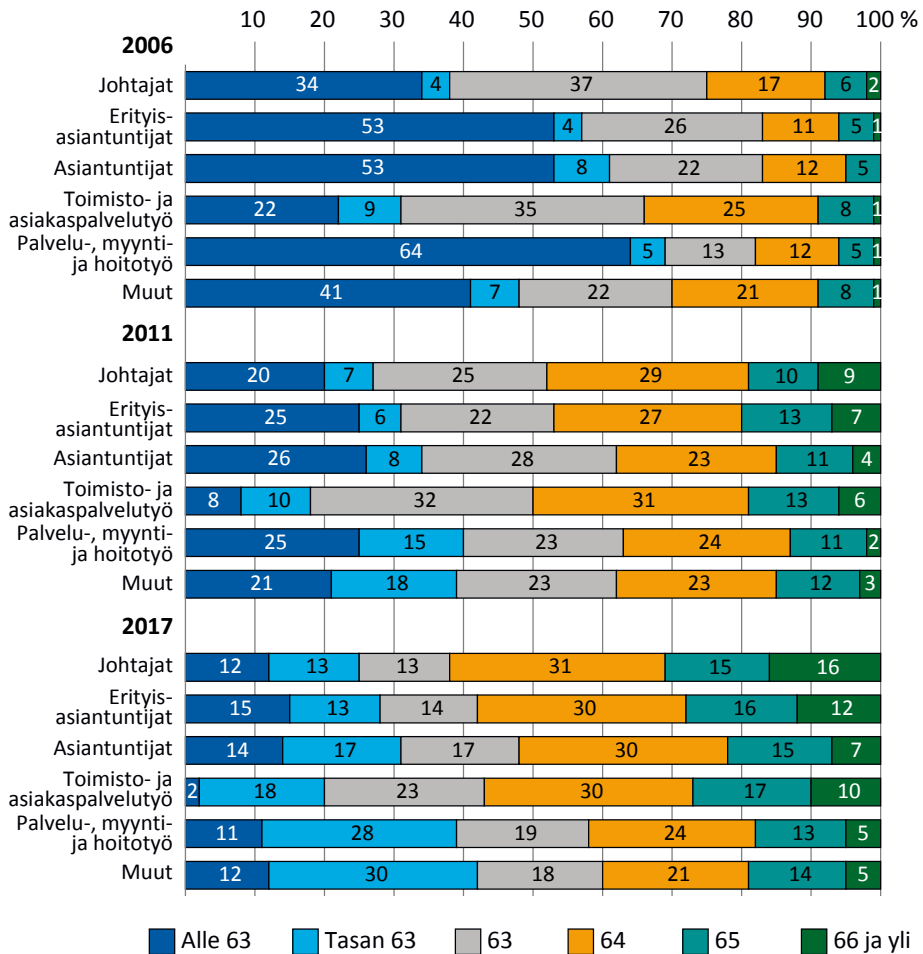
Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 ammatin mukaan, yksityinen sektori, %.

Vuonna 2017 julkisella sektorilla johtajilla, erityisasiantuntijoilla, asiantuntijoilla ja toimisto- ja asiakaspalvelutyössä yleisin eläkeikä oli 64 vuotta (kuviokuva 5.12). Johtajista ja erityisasiantuntijoista kolme viidestä työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi. Noin 30 prosenttia jatkoi työssä 65-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Myös toimisto- ja asiakaspalvelutyössä jäätin muita useammin eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana.

Kuvio 5.12.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 ammatin mukaan, julkinen sektori, %.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla liki kaikissa tarkastelluissa ammateissa kaksi viidestä pysyi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja lähes 30 prosenttia jatkoi ainakin 65-vuotiaaksi.

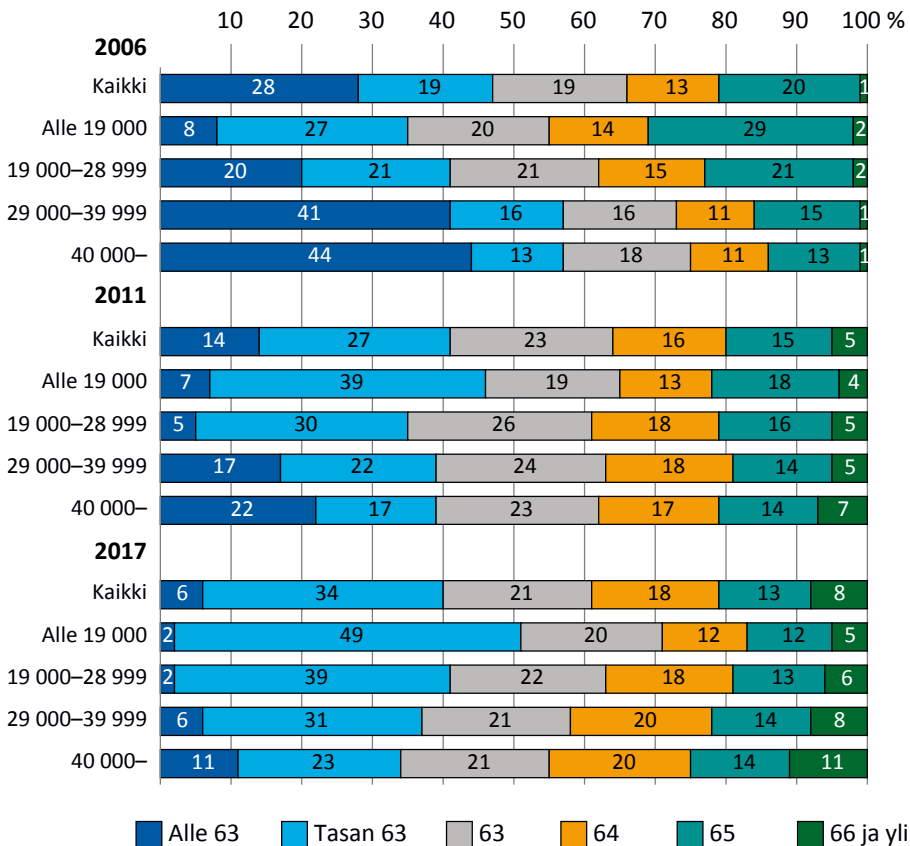
Sitä vastoin julkisella sektorilla oli vuonna 2006 yleistä jäädä vanhuuseläkkeelle alle 63-vuotiaana. Toimisto- ja asiakaspalvelutyössä jatkettiin työssä pisimpään, kolmannes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Johtajista tähän ikään jatkoi neljännes. Muissa eritellyissä ammateissa julkisella sektorilla alle viidesosa työskenteli 64-vuotiaaksi tai vanhemmaksi.

5.7 Tulot ja työuran pituus

Seuraavaksi tarkastellaan työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää vuositulojen mukaan.^{39 40} Tulot on jaettu neljään samansuuruiseen neljänneksen. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä tuloneljänneksittäin vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 5.13.

Kuvio 5.13.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 tulojen (euroa/v) mukaan, %.

39 Tulot ovat eläkettä kartuttaneita vuotuisia bruttotuloja ja sisältävät kaikkien eläkelaikien alaiset tulot. Yrittäjillä tulot perustuvat rekistereissä olevaan YEL-työtuloon, joka ei välttämättä ole ajantasainen tieto YEL-työtulosta. YEL-työtulo ei myöskään kuvaa yrittäjien todellisia tuloja (ks. esim. Nivalainen & Tenhunen 2020). Yrittäjien osuus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä on 15–16 prosenttia.

40 Eri vuosien tulot on diskontattu vuoden 2010 arvoon kuluttajahintaindeksillä. Vuosi 2010 valikoitui, koska se oli keskimääräinen tarkasteluvuosi.

Vuosien 2017 ja 2006 välillä suurituloisilla työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt. Sen sijaan pienituloisilla työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt. Vuonna 2017 suurituloiset jatkoivat työssä pidempään kuin pienituloiset. Vielä vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen.

Vuonna 2017 yleisin eläkeikä kaikissa tuloluokissa oli tasan 63 vuotta. Pienituloisimmista eli alimpaan tuloneljännekseen kuuluvista puolet jäi eläkkeelle heti täytettyään 63 vuotta. Vähintään 64-vuotiaaksi jatkoi noin 30 prosenttia ja 65-vuotiaaksi tai vanhemmaksi alle 20 prosenttia. Suurituloisimmat puolestaan jatkoivat työssä muita pidempään. Liki puolet ylimpään tuloneljännekseen kuuluvista jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Kymmenesosa työskenteli jopa 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi.

Vielä vuonna 2006 pienituloiset jatkoivat työssä pisimpään. Alimpaan tuloneljännekseen kuuluvilla yleisin eläkeikä oli 65 vuotta. Liki puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja 65-vuotiaaksi tai vanhemmaksi jatkoi lähes kolmannes. Suurituloisilla yleisin vanhuuseläkeikä vuonna 2006 oli alle 63 vuotta. Vain neljännes jatkoi työskentelyä vähintään 64-vuotiaaksi.

Tarkastellaan vielä työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää työuran pituuden mukaan. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 eri pituisen työuran tehneillä on esitetty kuviossa 5.14.

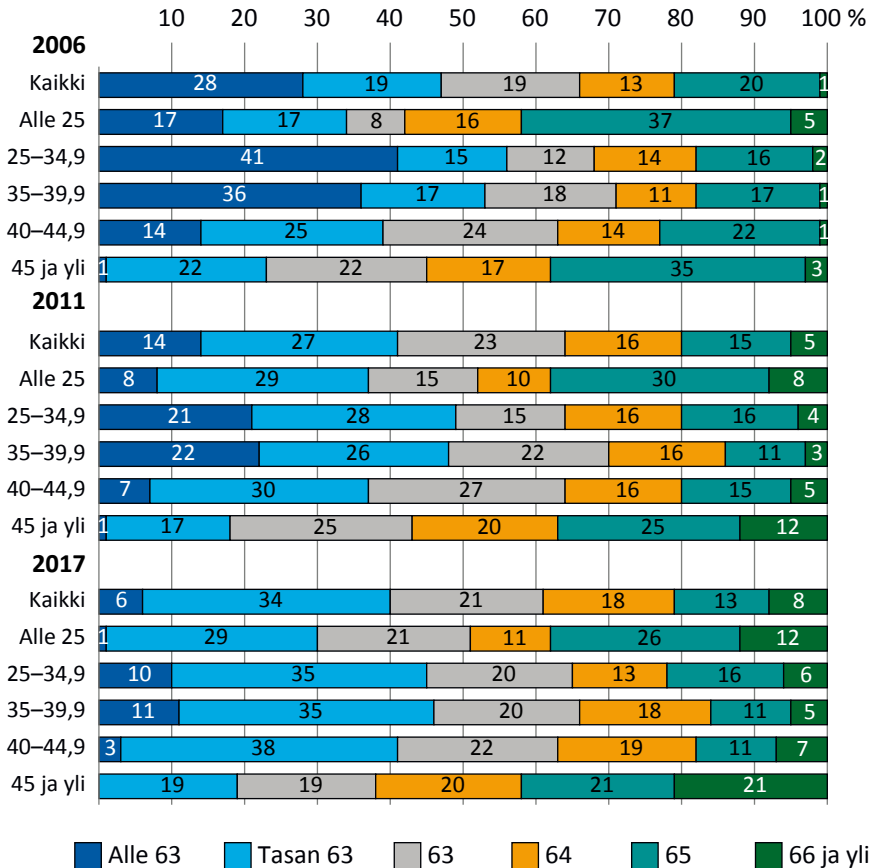
Koko tarkastelujakson työssä pisimpään jatkoivat ne, joilla työura oli poikkeuksellisen pitkä tai lyhyt, mutta vuosien 2017 ja 2006 välillä työssä pitkään jatkaminen on lisääntynyt pitkän työuran tehneillä ja vähentynyt lyhyen työuran tehneillä.

Vuonna 2017 ne, joilla työura oli poikkeuksellisen lyhyt, alle 25 vuotta, jatkoivat työskentelyä keskimääräistä useammin vähintään 64-vuotiaaksi, puolet teki näin. Kaksi viidestä lyhyen työuran tehneestä jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Tasan 63 vuotta oli kuitenkin yleisin eläkeikä tässä ryhmässä.

Ne, joilla oli poikkeuksellisen pitkä työura, 45 vuotta tai enemmän, jatkoivat vuonna 2017 työssä pidempään kuin poikkeuksellisen lyhyen työuran tehneet. Kolme viidestä pitkän työuran tehneestä jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. 65 vuotta ja 66 vuotta tai enemmän olivat yleisimmät eläkeiät tässä ryhmässä.

Kuvio 5.14.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisiän jakauma vuosina 2006, 2011 ja 2017 työuran pituuden (vuotta) mukaan, %.

Myös vuonna 2006 pisimpään työssä jatkoivat toisaalta ne, joilla työura oli poikkeuksellisen lyhyt ja toisaalta ne, joilla työura oli poikkeuksellisen pitkä. Molemmissa ryhmissä liki kolme viidestä työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi. Sekä lyhyen että pitkän työuran tehneillä yleisin eläkeikä oli 65 vuotta. Kaksi viidestä jatkoi työssä 65-vuotiaaksi tai vanhemmaksi.

6 Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat

6.1 Yleistä

Tässä osiossa tarkastellaan työurien pituutta työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa (ml. osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneet). Työura on laskettu kaikille yhdenmukaisesti vanhuuseläkkeelle siirtymisvuoden loppuun asti. Työurien mediaanipituus, keskiarvo ja keskihajonta kaikilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja miehillä ja naisilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty taulukossa 6.1.

Tarkastelujaksolla työurat ovat pidentyneet (taulukko 6.1). Vuonna 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurien pituuden mediaani oli liki 41 vuotta, eli puolet työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä oli tehnyt vähintään näin pitkän työuran. Tämä oli reilut kaksi vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Työurien keskiarvo oli noin 40 vuotta, eli työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneet olivat työskennelleet keskimäärin näin monta vuotta ennen vanhuuseläkettä. Tämä oli reilut puolitoista vuotta enemmän kuin vuonna 2006.

Taulukko 6.1.

Työurien mediaanipituus (med), keskiarvo (ka) ja keskihajonta (kh) vuosina 2006, 2011 ja 2017 kaikilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja miehillä ja naisilla, vuotta.

	2006			2011			2017		
	Med	Ka	Kh	Med	Ka	Kh	Med	Ka	Kh
Kaikki	38,5	38,1	5,5	40,3	39,2	5,7	40,8	39,8	5,7
Mies	39,8	39,4	5,0	41,0	40,2	5,2	41,5	40,7	5,1
Nainen	37,3	37,0	5,7	39,3	38,4	6,1	40,3	39,0	6,0

Naisilla työurien pituus on kasvanut miehiä nopeammin (taulukko 6.1). Vuosien 2017 ja 2006 välillä naisten työurien mediaanipituus oli kasvanut kolme vuotta, kun samaan aikaan miehillä kasvua oli reilut puolitoista vuotta.

Vuonna 2017 miehet olivat eläkkeelle jäämiseen mennessä tehneet 41,5 vuoden mediaanityöuran ja naisille työuraa oli kertynyt reilu vuosi vähemmän. Vuonna 2006 miesten työurien mediaani oli vajaat 40 vuotta. Naisilla työurat olivat kaksi ja puoli vuotta lyhemmät. Naisilla työurien pituuden hajonta oli koko tarkastelujakson hieman miehiä suurempaa, eli naisten joukossa työurien pituus vaihteli jonkin verran miehiä enemmän.

6.2 Työurat koulutuksen, sosioekonomisen aseman ja työskentelysektorin mukaan

Koulutus

Työurien mediaanipituus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 6.1.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä perusasteen koulutetuilla työurat olivat pisimmät ja ylemmän korkea-asteen koulutetuilla lyhimmät sekä vuonna 2017 että vuonna 2006. Koulutusryhmien väliset erot työurien pituuksissa ovat hieman kasvaneet tarkastelujaksolla.

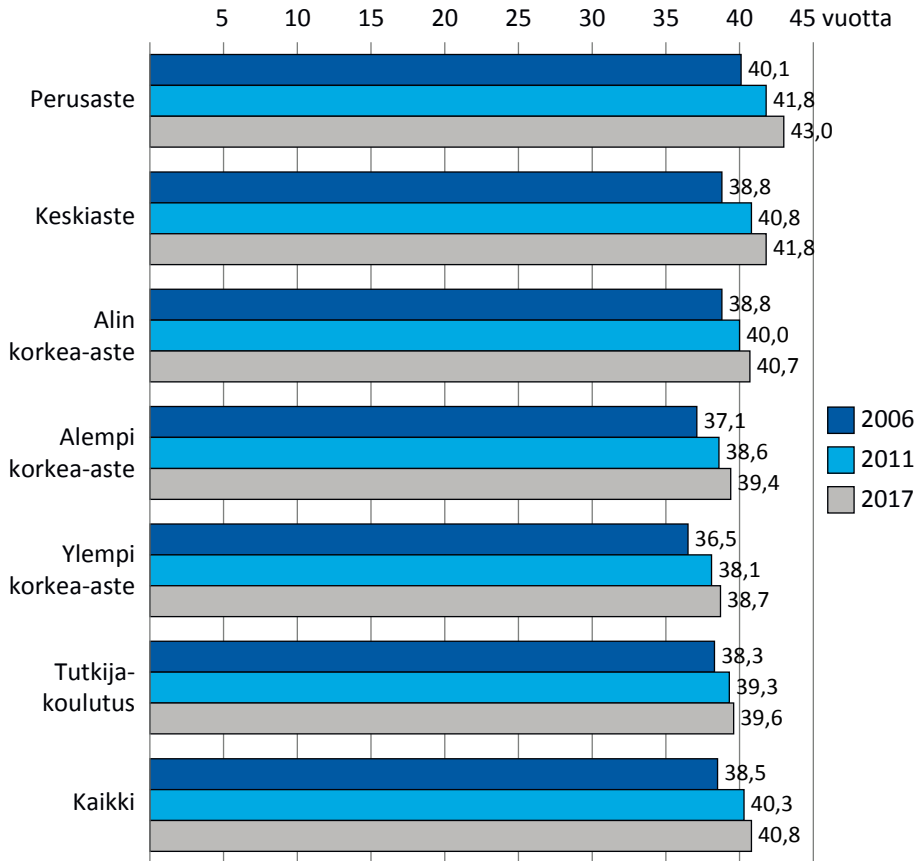
Vuonna 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneille perusasteen koulutetuille oli kertynyt työuraa vanhuuseläkkeeseen mennessä eniten, 43 vuotta. Tässä ryhmässä työurat olivat kasvaneet vuoden 2006 jälkeen liki kolme vuotta.

Ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla mediaanityöurat jäivät vuonna 2017 lyhimiksi, reiluun 38,5 vuoteen. Tämä oli noin kaksi vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Vuonna 2017 perusasteen koulutettujen työurat olivat yli neljä vuotta ylemmän korkea-asteen koulutettujen työuria pidemmät. Vielä vuonna 2006 eroa oli kolme ja puoli vuotta.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa työurat olivat vuosien 2017 ja 2006 välillä kasvaneet vähiten tutkijakoulutetuilla. Vuonna 2017 tutkijakoulutetuille oli kertynyt työuraa vanhuuseläkkeelle siirtymiseen mennessä 39,5 vuotta. Tämä oli vain reilun vuoden enemmän kuin vuonna 2006.

Kuvio 6.1.

Työurien mediaanipituus koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, vuotta.

Sosioekonominen asema

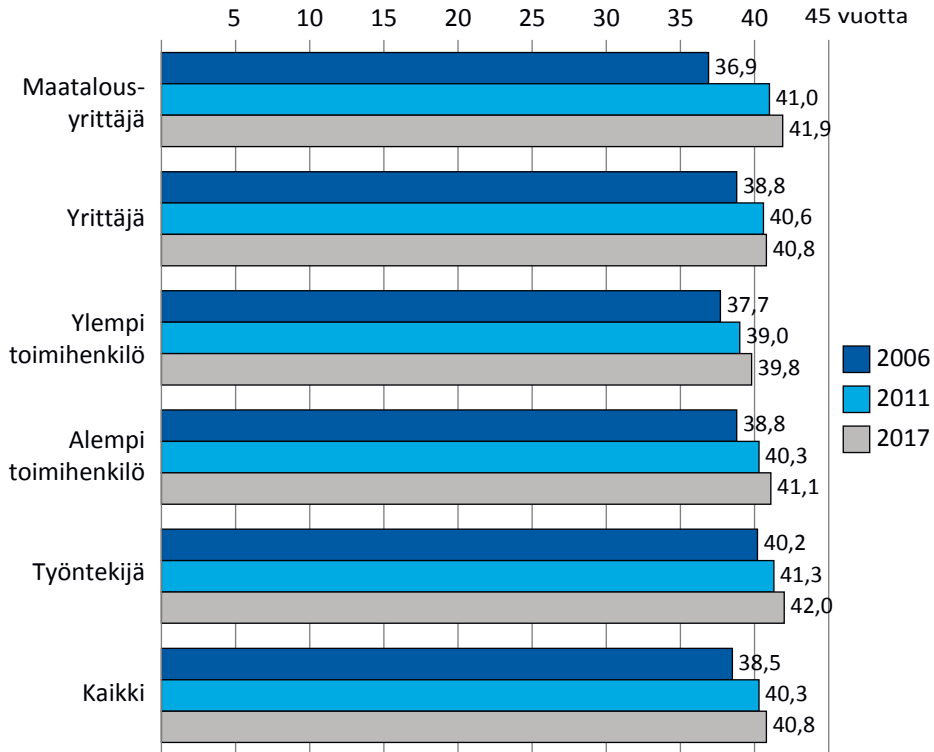
Työurien mediaanipituus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä sosioekonominen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 6.2. Työurien mediaanipituus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä miehillä ja naisilla on esitetty liitetaulukossa L6.1.

Sosioekonomisten ryhmien väliset erot työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurissa olivat pienemmät kuin koulutuksen mukaan tarkasteltuna. Työntekijäammateissa olleilla työurat olivat pisimmät ja ylempillä toimihenkilöillä lyhimmät sekä vuonna 2017 että vuonna 2006.

Sosioekonomisten ryhmien väliset erot työurien pituudessa ovat olleet tarkastelujaksolla kaventumaan päin.

Kuvio 6.2.

Työurien mediaanipituus sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, vuotta.

Huom. Maatalousyrittäjien työuratiedoissa on puutteita vuonna 2006 ja jossain määrin myös vuonna 2011.

Vuonna 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työntekijäammateissa työskennelleiden mediaanityöurat olivat pisimmät. Heille työuraa ennen eläkkeelle siirtymistä oli kertynyt 42 vuotta. Tässä ryhmässä työurat olivat vuoden 2006 jälkeen kasvaneet vähiten, alle kaksi vuotta. Maatalousyrittäjillä työurat olivat vuonna 2017 lähes yhtä pitkät kuin työntekijöillä. Maatalousyrittäjien vuoden 2006 työuratiedoissa on puutteita, joten vuosien 2017 ja 2006 luvut eivät ole vertailukelpoisia.

Ylemmille toimihenkilöille työuraa oli vuonna 2017 kertynyt vähiten, vajaat 40 vuotta. Tämä oli reilut kaksi vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Vuonna

2017 työntekijöiden työurat olivat enää hieman yli kaksi vuotta ylempiä toimihenkilöitä pidemmät. Vielä vuonna 2006 eroa oli kaksi ja puoli vuotta.

Yksityinen ja julkinen sektori

Työuran mediaanipituus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä yksityisen ja julkisen sektorin palkansaajilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty kuviossa 6.3.

Julkisella sektorilla työurat olivat yksityistä sektoria lyhemmät sekä vuonna 2017 että vuonna 2006, mutta julkisella sektorilla työurat ovat pidentyneet tarkastelujaksolla enemmän kuin yksityisellä sektorilla.

Vuonna 2017 yksityisen sektorin palkansaajille oli työstä vanhuuseläkkeelle siirtymiseen mennessä kertynyt työuraa noin 41,5 vuotta. Tämä oli noin vuoden enemmän kuin vuonna 2006. Julkisella sektorilla palkansaajien työurat olivat vuonna 2017 pituudeltaan noin 40 vuotta. Tämä oli lähes kolme vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Vuonna 2017 yksityisen sektorin palkansaajilla työurat olivat puolitoista vuotta pidemmät kuin julkisella sektorilla. Vielä vuonna 2006 eroa oli yli kolme vuotta.

Yksityisellä sektorilla työntekijöiden työurat ovat kasvaneet ylempiä toimihenkilöitä enemmän vuosien 2017 ja 2006 välillä. Sen sijaan julkisella sektorilla ylempien toimihenkilöiden työurat ovat pidentyneet työntekijöitä enemmän.

Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla ylempien toimihenkilöiden mediaanityöurat olivat pituudeltaan 40,5 vuotta. Tässä ryhmässä työurat olivat kasvaneet vuoden 2006 jälkeen alle vuoden. Työntekijät olivat vuonna 2017 tehneet yksityisellä sektorilla liki 42,5 vuoden työuran ennen vanhuuseläkettä. Tämä oli lähes kaksi vuotta enemmän kuin vuonna 2006.

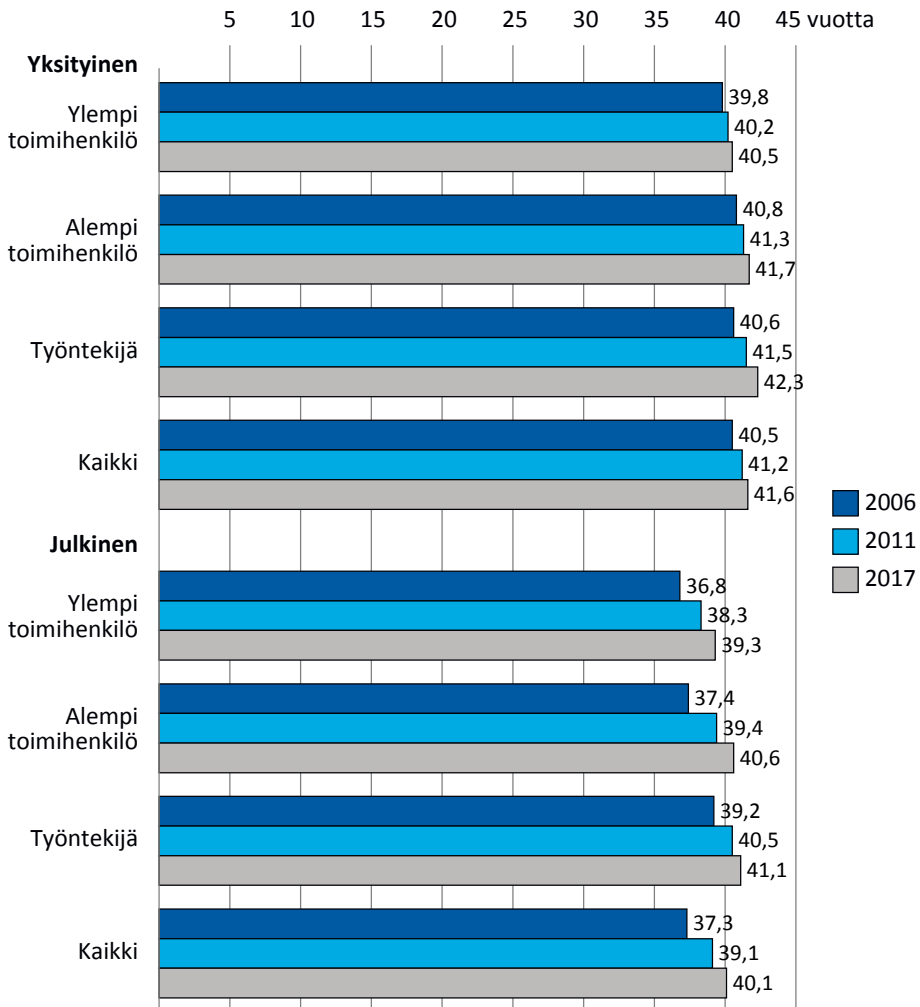
Vuonna 2017 julkisella sektorilla ylempien toimihenkilöiden työurat olivat liki 39,5 vuoden pituiset. Vielä vuonna 2006 työurat olivat kaksi ja puoli vuotta lyhemmät. Työntekijöiden mediaanityöurat julkisella sektorilla olivat vuonna 2017 pituudeltaan noin 41 vuotta. Tämä oli noin kaksi vuotta enemmän kuin vuonna 2006.

Vuosien 2017 ja 2006 välillä erot ylempien toimihenkilöiden työurissa yksityisen ja julkisen sektorin välillä ovat pienentyneet. Vuonna 2017 yksityisen sektorin ylemmille toimihenkilöille oli kertynyt vanhuuseläkkeeseen

mennessä reilu vuosi enemmän työuraa kuin julkisella sektorilla, kun vielä vuonna 2006 eroa oli kolme vuotta.

Kuvio 6.3.

Työurien mediaanipituus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä palkansaajilla vuosina 2006, 2011 ja 2017, yksityinen ja julkinen sektori, vuotta.

6.3 Työuran kertyminen eri ikäväleillä työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä

Seuraavaksi tarkastellaan työurien kertymistä eri ikäväleillä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä. Taulukoissa 6.2 ja 6.3 esitetään kullakin ikävälillä keskimäärin kertyneen työuran pituus sekä näiden keskiarvojen summa. Tarkastelu poikkeaa edellisen osion tarkastelusta, jossa katsottiin työurien mediaanipituuksia. Keskiarvojen summa voi poiketa hieman työurien pituuden keskiarvosta, jotka on esitetty taulukossa 6.1.

Työuran pituus tietyllä ikävälillä on ryhmäkeskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurista kyseisessä iässä. Esimerkiksi 63–68-vuotiaana kertynyt työura on keskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden tässä iässä kertyneestä työurasta, riippumatta siitä, onko henkilöille kertynyt työuraa tässä iässä vai ei. 63–68-vuotiaana työuraa kertyy vain niille, jotka ovat jatkaneet työssä alimman vanhuuseläkeiän jälkeen. Myöskään muilla ikäväleillä kaikille ei välttämättä kerry täysiä työvuosia, sillä eri ikävaiheisiin voi sisältyä työurakatkoksia monesta eri syystä.⁴¹

Vuonna 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä työuran pituus 23–52-vuotiaana oli keskimäärin hieman yli 26 vuotta, mikä oli suunnitteen saman verran kuin vuonna 2006 (taulukko 6.2). Kaikilla muilla ikäväleillä vuonna 2017 oli kertynyt enemmän työuraa kuin vuonna 2006.

Vuonna 2017 työuraa kertyi 53–62-vuotiaana keskimäärin 9,6 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,5 vuotta. Vastaavat luvut vuonna 2006 olivat 9,1 vuotta ja 1,1 vuotta. Myös alle 23-vuotiaana tehdyn työuran pituus oli 2,4 vuotta vuonna 2017, kun vielä vuonna 2006 se oli 1,8 vuotta. On kuitenkin syytä huomata, että alle 23-vuotiaana tehdyn työuran rekisteröinnissä voi olla puutteita vuonna 2006, koska työeläkejärjestelmä tuli voimaan vaiheittain 1960–1970-luvulla.

⁴¹ Työuran alkupäässä esimerkiksi opinnot tai myöhäinen työmarkkinoille kiinnittyminen voivat lyhentää työuraa. Erityisesti naisilla työuran alkupuolelle liittyy myös usein perheellistymiseen liittyviä työurakatkoksia. Työttömyysjaksot voivat lyhentää työuraa missä iässä tahansa.

Taulukko 6.2.

Työuran kertyminen keskimäärin eri ikäväleillä työskentelysektorin ja sukupuolen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, vuotta.

	Alle 23-v.	23–52-v.	53–62-v.	63–68-v.	Yhteensä (Ka)
2006					
Kaikki	1,8	26,2	9,1	1,1	38,2
Yksityinen	2,0	26,1	9,6	1,4	39,1
Julkinen	1,5	26,3	8,6	0,7	37,1
Mies	1,9	27,2	9,1	1,2	39,4
Nainen	1,6	25,2	9,2	1,0	37,0
2011					
Kaikki	2,1	26,3	9,5	1,4	39,3
Yksityinen	2,4	26,5	9,6	1,4	39,9
Julkinen	1,7	26,0	9,3	1,4	38,4
Mies	2,2	27,3	9,4	1,4	40,3
Nainen	2,0	25,4	9,6	1,4	38,4
2017					
Kaikki	2,4	26,3	9,6	1,5	39,8
Yksityinen	2,7	26,6	9,7	1,4	40,4
Julkinen	1,9	26,0	9,5	1,7	39,1
Mies	2,6	27,2	9,5	1,4	40,7
Nainen	2,2	25,6	9,7	1,5	39,0

Työuran pituus tietyllä ikävälillä on ryhmäkeskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurista kyseisessä iässä. Esimerkiksi 63–68-vuotiaana kertynyt työura on keskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden tässä iässä kertyneestä työurasta, riippumatta siitä, onko henkilöille kertynyt työuraa tässä iässä vai ei. Työuran kokonaispituuden keskiarvo on summa eri ikäväleillä karttuneesta työurasta ja voi poiketa hieman aineistosta suoraan lasketusta työuran pituuden keskiarvosta, joka on esitetty taulukossa 6.1. Työuratiedoissa voi olla puutteita alle 23-vuotiaana vuonna 2006.

Vuonna 2017 keskimääräinen työura oli sekä yksityisellä että julkisella sektorilla pidempi kuin vuonna 2006, mutta kasvu oli syntynyt työuran eri vaiheissa (taulukko 6.2). Yksityisellä sektorilla työurien kasvu oli syntynyt kokonaan alle 23-vuotiaana ja 23–52-vuotiaana tehtyjen työvuosien

lisääntymisestä, sillä 53–62-vuotiaana ja 63–68-vuotiaana tehdyn työuran pituus ei ollut kasvanut vuoden 2006 jälkeen käytännössä lainkaan.⁴² Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla työurilla oli pituutta 53–62-vuotiaana keskimäärin 9,7 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,4 vuotta. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 9,6 vuotta ja 1,4 vuotta.

Sen sijaan julkisella sektorilla työurien kasvu oli syntynyt kokonaan 53–62- ja 63–68-vuotiaana tehtyjen työvuosien lisääntymisestä. Vuonna 2017 julkisella sektorilla työuraa 53–62-vuotiaana kertyi keskimäärin 9,5 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,7 vuotta. Vielä vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 8,6 vuotta ja 0,7 vuotta.

Miehillä oli naisia pidempi työura koko tarkastelujakson ja tämä ero oli pääosin syntynyt ikävälillä 23–52 vuotta (taulukko 6.2). Vuonna 2017 miehille oli kertynyt tässä iässä työuraa 27,2 vuotta, mikä oli puolitoista vuotta enemmän kuin naisilla. Vielä vuonna 2006 ero oli kaksi vuotta. Naisilla työura tämän ikäisenä oli kasvanut hieman ja miehillä pysynyt ennallaan.

Muun ikäisenä miesten ja naisten työurissa ei ollut suuria eroja. Vuonna 2017 naisille kertyi työuraa 53–62-vuotiaana keskimäärin 9,7 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,5 vuotta, miehille hieman vähemmän. Näillä ikäväleillä tehdyn työuran pituus oli kasvanut vuoden 2006 jälkeen molemmilla sukupuolilla, naisilla hivenen enemmän kuin miehillä.

Työntekijäammateissa olleilla oli sekä vuonna 2017 että 2006 ylempiä toimihenkilöitä pidempi työura, mutta ero oli kaventunut (taulukko 6.3). Vuonna 2017 työntekijöille kertyi ylempiä toimihenkilöitä enemmän työuraa alle 23-vuotiaana, mutta muun ikäisenä ylemmille toimihenkilöille kertyi työvuosia yhtä paljon tai enemmän. Vielä vuonna 2006 työntekijöille kertyi työuraa ylempiä toimihenkilöitä enemmän kaikilla ikäväleillä 23–52 vuoden ikää lukuunottamatta.

Vuonna 2017 ylemmillä toimihenkilöillä työuran pituus 23–52-vuotiaana oli keskimäärin 26,5 vuotta ja työntekijöillä puoli vuotta vähemmän. Molemmilla ryhmillä tämä oli suunnilleen saman verran kuin vuonna 2006.

Ylemmille toimihenkilöille kertyi vuonna 2017 työuraa 53–62-vuotiaana keskimäärin 9,6 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,8 vuotta. Tämä oli selvästi

---

42 Mikäli tarkastelussa on vain yksityisen sektorin palkansaajat, työura 53–62 vuoden iässä oli kasvanut 0,1 vuotta ja 63–68 vuoden iässä 0,1 vuotta vuosien 2017 ja 2006 välillä.

enemmän kuin vuonna 2006, jolloin vastaavat luvut olivat 9,0 vuotta ja 0,9 vuotta.

Taulukko 6.3.

Työuran kertyminen keskimäärin eri ikäväleillä sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, vuotta.

	Alle 23-v.	23–52-v.	53–62-v.	63–68-v.	Yhteensä (Ka)
2006					
Maatalousyrittäjä	0,7	24,4	9,9	1,9	36,9
Yrittäjä	1,8	25,3	9,6	1,5	38,2
Ylempi toimihenkilö	0,9	26,5	9,0	0,9	37,3
Alempi toimihenkilö	2,1	26,6	8,7	0,9	38,3
Työntekijä	2,3	25,9	9,4	1,3	38,9
2011					
Maatalousyrittäjä	1,1	26,2	9,9	1,9	39,1
Yrittäjä	2,3	26,1	9,7	1,4	39,5
Ylempi toimihenkilö	1,0	26,4	9,5	1,5	38,4
Alempi toimihenkilö	2,4	26,5	9,3	1,3	39,5
Työntekijä	2,8	26,0	9,6	1,3	39,7
2017					
Maatalousyrittäjä	2,1	27,4	10,0	1,7	41,2
Yrittäjä	2,5	26,2	9,7	1,4	39,8
Ylempi toimihenkilö	1,3	26,5	9,6	1,8	39,2
Alempi toimihenkilö	2,4	26,5	9,6	1,5	40,0
Työntekijä	3,2	26,0	9,5	1,3	40,0

Työuran pituus tietyllä ikävälillä on ryhmäkeskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurista kyseisessä iässä. Esimerkiksi 63–68-vuotiaana kertynyt työura on keskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden tässä iässä kertyneestä työurasta, riippumatta siitä, onko henkilöille kertynyt työuraa tässä iässä vai ei. Työuran kokonaispituuden keskiarvo on summa eri ikäväleillä karttuneesta. Maatalousyrittäjien työuratiedoissa on puutteita alle 23-vuotiaana ja 23–52-vuotiaana vuonna 2006. Sama pätee alle 23-vuotiaiden maatalousyrittäjien työuriin jossain määrin myös 2011. Myös muiden ryhmien työuratiedoissa voi olla puutteita alle 23-vuotiaana vuonna 2006.

Vuonna 2017 työntekijöillä työuran pituus 53–62-vuotiaana oli keskimäärin 9,5 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,3 vuotta. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 9,4 vuotta ja 1,3 vuotta. Työntekijöillä työuran pituus näillä ikäväleillä ei ollut siis kasvanut käytännössä lainkaan vuoden 2006 jälkeen.

Ylempien toimihenkilöiden työurien kasvu heijastaa lähinnä julkisen sektorin kehitystä, sillä valtaosa ylemmistä toimihenkilöistä työskentelee julkisella sektorilla (ks. liitetaulukko L4.1). Vuosien 2017 ja 2006 välillä julkisella sektorilla ylempien toimihenkilöiden työurat olivat pidentyneet 53–62 vuoden iässä 0,7 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,1 vuotta (liitetaulukko L7.1). Yksityisellä sektorilla ylempien toimihenkilöiden työurat olivat kasvaneet selvästi vähemmän: 0,2 vuotta ikävälillä 53–62 vuotta, ja 0,4 vuotta ikävälillä 63–68 vuotta.

7 Yhteenveto ja pohdinta

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin muutoksia vanhuuseläkkeelle siirtymisessä vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen ja ennen vuoden 2017 eläkeuudistuksessa sovittujen ikärajamuutosten voimaantuloa. Tarkastelussa oli vanhuuseläkkeelle siirtymisen reitit, työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä ja työuran pituus vanhuuseläkkeelle siirryttäessä sekä näihin liittyvät sosioekonomiset erot. Tarkastelussa oli kaksi vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ryhmää. Ensin tarkasteltiin kaikkia, joiden vanhuuseläke alkoi vuonna 2006, 2011 tai 2017. Tämän jälkeen keskityttiin vain niihin, jotka siirtyivät vanhuuseläkkeelle työstä kyseisinä vuosina.

Eläkkeelle siirtymisen reitteinä tutkimuksessa eroteltiin seitsemän reittiä: ansiotyöstä, osa-aikaeläkkeeltä, työkyvyttömyyseläkkeeltä, työttömyydestä, työttömyyseläkkeeltä, maatalouden erityiseläkkeeltä ja muusta tilasta vanhuuseläkkeelle siirtyneet. Reittien yleisyyden ohella tarkasteltiin sosioekonomisia eroja vanhuuseläkereiteissä eri vuosina. Sosioekonomisia eroja tarkasteltiin pääasiassa korkeimman suoritetun koulutuksen ja ansiotyöhön perustuvan sosioekonomisen aseman perusteella. Eläkereittien lisäksi tarkastelussa oli työurien pituus ja niiden kehitys eri reittejä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja eri sosioekonomisissa ryhmissä. Tutkimuksessa tarkasteltiin myös työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää, sen kehitystä ja siihen liittyviä sosioekonomisia eroja. Lisäksi luotiin katsaus työurien pituuteen ja niiden kehitykseen työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa.

Työssä vanhuuseläkkeeseen saakka jatkaminen yleistynyt kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä

Työssä jatkaminen vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka on selvästi lisääntynyt tarkastelujaksolla. Vuonna 2017 liki kolme viidestä tuli vanhuuseläkkeelle työstä, vuonna 2006 tämä osuus oli vain reilu kolmannes. Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on yleistynyt kaikissa sosioekonomisissa ryhmissä.

Sosioekonomiset erot vanhuuseläkkeelle siirtymisen reiteissä ovat suuret, vaikkakin ne ovat pienentyneet tarkastelujaksolla. Vuonna 2017 matalasti koulutetuista ja työntekijäammateissa olleista noin 45 prosenttia siirtyi

vanhuuseläkkeelle työstä. Työkyvyttömyyseläkkeellä tai työttömänä ennen vanhuuseläkettä oli puolet. Samaan aikaan korkeasti koulutetuista ja ylemmistä toimihenkilöistä työskenteli vanhuuseläkkeeseen saakka noin 75 prosenttia.

Vielä vuonna 2006 matalasti koulutetuista ja työntekijäammateissa olevista valtaosa, noin 75 prosenttia, poistui työelämästä ennen vanhuuseläkeikää. Taustalla oli pääosin työttömyys ja työkyvyttömyys. Vain reilu neljännes tuli vanhuuseläkkeelle työstä. Korkeasti koulutetut ja ylemmät toimihenkilöt siirtyivät useimmiten vanhuuseläkkeelle työstä myös vuonna 2006: kaksi kolmesta tai enemmän oli työssä ennen vanhuuseläkkeen aloittamista.

Eläkeikää lähestyvien työttömyys on vähentynyt selvästi

Työttömyyseläkkeen poistumisen myötä työttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyminen on vähentynyt selvästi. Osin taustalla lienee myös työttömyysputken ikärajoihin tehdyt korotukset.⁴³ Vuonna 2017 työttömänä ennen vanhuuseläkettä oli 15 prosenttia, kun vielä vuonna 2006 liki 30 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työttömyydestä, pääasiassa työttömyyseläkkeeltä.

Työttömyys on vähentynyt erityisesti matalasti koulutetuilla ja työntekijäammateissa olleilla, joilla työttömyys ennen vanhuuseläkettä on jopa puolittunut. Näissä ryhmissä työttömyyden väheneminen on vaihtunut käytännössä kokonaan vanhuuseläkkeeseen saakka työskentelyksi. Samaan aikaan korkeasti koulutetuilla ja ylemmillä toimihenkilöillä työttömyys on vähentynyt vähemmän tai ei ollenkaan. Vuonna 2017 esimerkiksi perusasteen koulutetuista 16 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työttömyydestä ja ylemmän korkea-asteen koulutetuista 9 prosenttia. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 31 ja 8 prosenttia. Työttömyyseläkkeen lakkauttaminen ja työttömyysputkeen tehdyt muutokset ovat siis tasoittaneet sosioekonomisia eroja vanhuuseläkettä edeltävässä työttömyydessä.

Työkyvyttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myös vähentynyt hieman. Vuonna 2017 reilut 20 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle

---

43 Vuonna 2006 työttömyydestä vanhuuseläkkeelle siirtyneet olivat syntyneet vuonna 1941, joille työttömyysputken alaikäraja eli lisäpäiväoikeuden alaikäraja oli 55 vuotta. Vuonna 2017 työttömyydestä vanhuuseläkkeelle siirtyneet olivat pääosin syntyneet 1952–1954, jolloin työttömyysputken alaikäraja oli 59 vuotta.

työkyvyttömyyseläkkeeltä, vielä vuonna 2006 osuus oli lähes 30 prosenttia. Suhteellisesti eniten työkyvyttömyys on vähentynyt korkeasti koulutetuilla ja ylempillä toimihenkilöillä. Vuonna 2017 esimerkiksi ylempien korkeasteen koulutetuista siirtyi vanhuuseläkkeelle työkyvyttömyyseläkkeeltä seitsemän prosenttia, kun vuonna 2006 osuus oli 12 prosenttia. Tässä voi ainakin osin olla taustalla yksilöllisen varhaiseläkkeen lakkauttaminen. Yksilöllistä varhaiseläkettä käyttivät useammin paremmassa asemassa olevat (Saurama 2004). Sen sijaan matalasti koulutetuilla työkyvyttömyys ei ole vähentynyt: perusasteen koulutetuista työkyvyttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyi kolmannes sekä vuonna 2017 että 2006.

Työurat pidentyneet erityisesti ansiotyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä

Vuonna 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat olivat pituudeltaan noin 38 vuotta, mikä oli yli neljä vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Työurien pidentyminen on syntynyt pääosin työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa. On syytä huomata, että pieni osa työurien pituuden kasvusta saattaa olla näennäistä, sillä nuorena tehdyn työuran rekisteröinnissä voi olla puutteita vuonna 2006, koska työeläkejärjestelmä tuli asteittain voimaan 1960- ja 1970-luvuilla. Kovin suuri tämä virhe ei kuitenkaan ole, sillä työurien pidentyminen on pääasiassa syntynyt 53-vuotiaana tai vanhempana tehtyjen työvuosien lisääntymisestä.

Pisimmät työurat olivat sekä vuonna 2017 että 2006 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, erityisesti osa-aikaeläkkeellä ennen vanhuuseläkettä olleilla. Vuonna 2017 osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurien mediaanipituus oli 41 vuotta, muilla ansiotyössä olleilla alle puoli vuotta vähemmän. Osa-aikaeläkkeen kautta tulleiden työurien pituus oli kasvanut vuosien 2017 ja 2006 välillä vain noin vuodella, mutta muiden ansiotyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat olivat vuonna 2017 kolme vuotta pidemmät kuin vuonna 2006.

Työkyvyttömyyseläkkeen kautta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä työurat olivat koko tarkastelujakson lyhimpiä, alle 30 vuotta. Myös työttömyysturvalla ennen vanhuuseläkettä olleilla mediaanityöurat jäivät korkeintaan 36 vuoteen. Osa tarkastelujaksolla havaitusta työurien pituuden kasvusta selittyy työttömyyseläkkeen poistumisella. Vuonna 2006 työttömyyseläkkeen kautta tulleiden työurat olivat vain noin 31 vuotta pitkiä. Tämä lyhensi vuoden 2006 kokonaistyöuria reilulla vuodella.

Sosioekonomiset erot työurien pituudessa kaventuneet

Vanhuuseläkkeelle siirtyneillä työurien pituus vaihtelee koulutuksen mukaan, mutta vähemmän kuin eläkkeellesiirtymisreitillä. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa mediaanityöurat olivat lyhimät perusasteen koulutetuilla, mutta heillä työurat ovat kasvaneet muita nopeammin. Seurauksena koulutustasojen väliset erot työurien pituudessa ovat kaventuneet.

Vuonna 2017 perusasteen tutkinnon suorittaneiden työurat olivat mediaaniltaan noin 37 vuotta ja ylempään korkeasteen koulutetuilla vajaan vuoden pidemmät. Pisimmät työurat olivat alimman korkeasteen koulutetuilla ja tutkijakoulutetuilla, joiden työurista perusasteen koulutettujen työurat jäivät liki kaksi ja puoli vuotta. Vielä vuonna 2006 perusasteen koulutettujen työurien mediaani oli 32 vuotta, mikä oli liki kolme ja puoli vuotta vähemmän kuin ylempään korkeasteen tutkinnon suorittaneilla ja viisi ja puoli vuotta vähemmän kuin tutkijakoulutetuilla.

Myös sosioekonomisen aseman mukaan tarkasteltuna työurien pituudessa on eroja, mutta ne ovat pienempiä kuin koulutusryhmien väliset erot. Lyhimät mediaanityöurat olivat työntekijäammateissa työskennelleillä, mutta heillä työurat ovat kasvaneet muita nopeammin. Seurauksena eri sosioekonomisessa asemassa olevien väliset erot työurien pituudessa ovat kaventuneet.

Vuonna 2017 työntekijöiden työurat olivat mediaaniltaan noin 37,5 vuotta ja ylempien toimihenkilöiden työurat reilun vuoden pidemmät. Vielä vuonna 2006 työntekijäammateissa työskennelleillä työurien mediaanipituus oli noin 32,5 vuotta ja ylempien toimihenkilöiden työurat olivat liki kolme ja puoli vuotta pidemmät. Työntekijöiden työurien kasvun taustalla on erityisesti 53–62-vuotiaana tehtyjen työvuosien lisääntyminen. 53–62-vuotiaana tehdyn työuran pidentymistä selittää pääasiassa työssä vanhuuseläkkeeseen saakka jatkamisen lisääntyminen, joka on pääosin seurausta työttömyyden vähentymisestä, vaikkakin myös työkyvyttömyys on hieman vähentynyt.

Naisilla työurat olivat miehiä lyhyemmät, mutta naisilla työurat ovat pidentyneet selvästi miehiä enemmän. Siinä missä miesten mediaanityöurat olivat pidentyneet vuosien 2017 ja 2006 välillä noin kolme ja puoli vuotta, naisilla työurien pituus oli kasvanut yli viisi vuotta.

Vuonna 2017 miesten työurien mediaanipituus oli noin 38,5 vuotta ja naisilla vain reilun vuoden vähemmän. Vielä vuonna 2006 miesten työurat olivat pituudeltaan 35 vuotta, mikä oli lähes kolme vuotta naisia enemmän. Miesten naisia pidempi työura on kaikkina tarkasteluvuosina syntynyt pääosin ikävälillä 23–52 vuotta. Tämä ero heijastanee erityisesti perheellistymiseen liittyvien työurakatkosten vaikutusta naisten työuriin.

Julkisella sektorilla ja naisilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen myöhentynyt

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt hieman tarkastelujaksolla. Vuonna 2017 kolmannes jäi eläkkeelle heti täytettyään 63 vuotta. Kaksi viidestä jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja liki kymmenesosa jäi eläkkeelle vasta 66-vuotiaana tai vanhempana. Vielä vuonna 2006 liki 30 prosenttia jäi vanhuuseläkkeelle ennen 63 vuoden ikää. Vähintään 64-vuotiaaksi työssä jatkoi vain hieman useampi kuin kolmannes. Eläkkeelle jääminen 66-vuotiaana tai vanhempana oli hyvin harvinaista.

Työstä eläkkeelle siirtymisen myöhentyminen on seurausta julkisen sektorin kehityksestä; julkisella sektorilla vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt selvästi. Yksityisellä sektorilla vastaavaa ei ole havaittavissa. Vuonna 2017 julkisella sektorilla jatkettiin työssä pitkään yksityistä sektoria useammin. Tämä pätee koulutuksesta tai sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Julkisella sektorilla 64 vuotta oli yleisin eläkeikä ja puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Tämä heijastanee 63 ikävuotta korkeampien henkilökohtaisen eläkeikien merkitystä julkisella sektorilla. Yksityisellä sektorilla selvästi yleisin eläkeikä vuonna 2017 oli tasan 63 vuotta; useampi kuin kaksi viidestä jäi eläkkeelle tässä iässä. Vajaa kolmannes työskenteli vähintään 64-vuotiaaksi ja 65-vuotiaana tai vanhempana eläkkeelle jäi 20 prosenttia.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla siirryttiin työstä vanhuuseläkkeelle julkista sektoria myöhemmin. Tämä oli havaittavissa kaikilla koulutustasoilla, lukuunottamatta tutkijakoulutusta, ja kaikissa sosioekonomisissa asemassa. Julkisella sektorilla huomattavan suuri osuus, lähes puolet, jäi vanhuuseläkkeelle alle 63-vuotiaana. Ainoastaan reilu viidennes jatkoi työskentelyä vähintään 64-vuotiaaksi. Tämä kertonee 63 ikävuotta alempien ammatillisten eläkeikien roolista julkisella sektorilla. Yksityisellä sektorilla jäätiin vuonna 2006 yleisimmin eläkkeelle joko heti 63 vuoden täyttämisen jälkeen tai 65-vuotiaana. Vähintään 64-vuotiaaksi jatkoi lähes puolet.

Julkisen sektorin eläkeikä heijastuu naisten eläkeikään. Naisilla työstä eläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt. Vuonna 2017 naiset jäivät työstä vanhuuseläkkeelle miehiä myöhemmin, vuonna 2006 tilanne oli päinvastainen. Vuonna 2017 useampi kuin kaksi viidestä naisesta jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Miehillä tämä osuus oli reilu kolmannes. Vielä vuonna 2006 harvempi kuin kolmannes naisista jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi, kun miehistä tähän ikään saakka jatkoi lähes kaksi viidestä.

Korkeasti koulutetuilla työssä pitkään jatkaminen lisääntynyt, matalasti koulutetuilla ei

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on tarkastelujaksolla selvästi myöhentynyt korkeasti koulutetuilla ja korkeassa sosioekonomisessa asemassa olevilla. Sen sijaan matalasti koulutetuilla ja työntekijäasemassa työskentelevillä vastaavaa ei ole havaittavissa, heillä työssä pitkään jatkaminen on vähentynyt. Käytännössä tämä tarkoittaa, että korkeasti koulutetut ja ylemmät toimihenkilöt ovat hyödyntäneet kannustinkarttumaa useammin kuin matalasti koulutetut ja matalammassa asemassa olevat.

Vuonna 2017 matalasti koulutetut ja työntekijäasemassa työskennelleet jäivät eläkkeelle muita aikaisemmin. Yleisin eläkeikä heillä oli tasan 63 vuotta ja vain noin kolmannes jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi. Sen sijaan korkeasti koulutetuilla ja ylemmillä toimihenkilöillä yleisin eläkeikä oli 64 vuotta ja puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Näissä ryhmissä oli tyypillistä jatkaa työssä pitkään. Esimerkiksi ylempään korkeasteen tutkinnon suorittaneista yli kymmenesosa työskenteli 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Tutkijakoulutetuista liki 30 prosenttia jäi eläkkeelle aikaisintaan 66-vuotiaana.

Vielä vuonna 2006 matalasti koulutetut ja työntekijäasemassa työskentelevät jatkoivat työssä vähintään 64-vuotiaaksi selvästi keskimääräistä useammin, kaksi viidestä tai useampi jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana. Esimerkiksi perusasteen koulutetuilla eläkkeelle jääminen vasta 65-vuotiaana oli yleisempää kuin millään muulla koulutustasolla, noin 30 prosenttia jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Ylempään korkeasteen tutkinnon suorittaneilla ja ylemmillä toimihenkilöillä työssä pitkään jatkaminen oli selvästi harvinaisempaa, vain noin neljännes jatkoi työskentelyä vähintään 64-vuotiaaksi.

Sama havainto pätee myös esimerkiksi tulojen mukaan tarkasteltuna. Vuonna 2017 pienituloisimmista noin puolet jäi eläkkeelle tasan 63-vuotiaana, ja 64-vuotiaaksi tai vanhemmaksi jatkoi alle kolmannes. Suurituloisista liki puolet jatkoi työssä vähintään 64-vuotiaaksi ja kymmenesosa jopa 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Vielä vuonna 2006 pienituloisimmista lähes puolet jatkoi työskentelyä vähintään 64-vuotiaaksi ja näistä suurin osa vähintään 65-vuotiaaksi. Suurituloisista 64-vuotiaaksi tai vanhemmaksi jatkoi vain neljännes.

Ilmiön taustalla voi olla se, että matalasti koulutetut ja alemmassa sosioekonomisessa asemassa olevat, joilla on myös tyypillisesti pienemmät tulot, eivät välttämättä olleet kaikilta osin tietoisia, että vanhuuseläkkeelle pystyi vuonna 2006 jäämään jo 63-vuotiaana. Toisaalta voi myös olla, että näissä ryhmissä oli suunniteltu eläkkeelle jäämistä vanhojen sääntöjen mukaisesti vasta 65-vuotiaana, ja työssä jatkettiin suunniteltuun ikään asti.

Perusasteen koulutetuilla ja työntekijöillä pisimmät työurat työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden mediaanityöurat ovat pidentyneet vuosien 2017 ja 2006 välillä. Vuonna 2017 vanhuuseläkkeelle työstä siirtyneiden mediaanityöurat olivat hieman yli 40,5 vuoden pituiset. Tämä on yli kaksi vuotta enemmän kuin vuonna 2006. Tarkastelujaksolla sekä 53–62-vuotiaana että 63–68-vuotiaana tehtyjen työvuosien määrä oli kasvanut.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden joukossa mediaanityöurat olivat pisimmät perusasteen koulutetuilla ja työntekijäasemassa työskentelevillä ja lyhimmät korkeasti koulutetuilla ja ylemmillä toimihenkilöillä.

Tarkastelujaksolla työurien pituus on kasvanut työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä matalasti koulutetuilla hieman enemmän kuin korkeasti koulutetuilla. Vuonna 2017 perusasteen koulutetuilla mediaanityöurat olivat pituudeltaan 43 vuotta ja ylemmän korkea-asteen koulutetuille työuraa oli kertynyt yli neljä vuotta vähemmän. Vuonna 2006 perusasteen koulutetuilla mediaanityöurat olivat 40 vuotta, mikä oli kolme ja puoli vuotta enemmän kuin ylemmän korkea-asteen koulutetuilla.

Työssä ennen vanhuuseläkettä olleiden palkansaajaryhmien väliset erot työurien pituuksissa olivat pienemmät kuin koulutusryhmien väliset erot.

Vuonna 2017 työurien mediaanipituus oli työntekijäammateissa olleilla 42 vuotta ja ylemmille toimihenkilöille työuraa oli kertynyt reilut kaksi vuotta vähemmän. Vuonna 2006 työntekijöillä työurat olivat mediaaniltaan reilun 40 vuoden pituiset ja ylemmillä toimihenkilöillä kaksi ja puoli vuotta lyhemmät.

Ylemmillä toimihenkilöillä työura oli kasvanut hieman työntekijäammateissa olleita enemmän. Ylemmillä toimihenkilöillä sekä 53–62-vuotiaana että 63–68-vuotiaana tehdyn työuran pituus oli kasvanut vuosien 2017 ja 2006 välillä. Työntekijäammateissa työura näillä ikäväleillä ei ollut kasvanut käytännössä lainkaan vuoden 2006 jälkeen.

Julkisella sektorilla työurat pidentyneet loppupäästä, yksityisellä sektorilla ei

Työurien pituus työssä vanhuuseläkkeeseen saakka jatkaneilla vaihtelee työskentelysektorin mukaan. Julkisella sektorilla palkansaajien työurat olivat yksityistä sektoria lyhemmät koko tarkastelujakson, mutta julkisella sektorilla työurat ovat pidentyneet yksityistä sektoria enemmän. Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla työurat olivat mediaaniltaan 41,5 vuoden mittaiset, julkisella sektorilla työurilla oli pituutta 40 vuotta. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 40,5 vuotta ja vajaat 37,5 vuotta.

Yksityisellä sektorilla työurien kasvu vuosien 2017 ja 2006 välillä on syntynyt kokonaan alle 23-vuotiaana ja 23–52-vuotiaana tehdyn työuran kasvusta. Ikäväleillä 53–62 vuotta ja 63–68 vuotta työurat eivät ole yksityisellä sektorilla pidentyneet vuoden 2006 jälkeen käytännössä lainkaan. Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla 53–62-vuotiaana oli kertynyt työuraa keskimäärin 9,7 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,4 vuotta. Vastaavat luvut vuonna 2006 olivat 9,6 vuotta ja 1,4 vuotta.

Sen sijaan julkisella sektorilla työurien pidentyminen on syntynyt 53–62-vuotiaana ja 63–68-vuotiaana tehtyjen työvuosien kasvusta. Vuonna 2017 julkisella sektorilla työuraa 53–62-vuotiaana oli kertynyt keskimäärin 9,5 vuotta ja 63–68-vuotiaana 1,7 vuotta. Vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 8,6 vuotta ja 0,7 vuotta. Työurien pidentyminen loppupäästä heijastaa sitä, että aikaisempi ennen 63 ikävuotta vanhuuseläkkeelle jääminen on julkisella sektorilla suurelta osin vaihtunut työssä jatkamiseen 64-vuotiaaksi tai vanhemmaksi.

Pohdintaa

Tarkastelujaksolla työurat ovat pidentyneet. Tähän on vaikuttanut kaksi eri tekijää. Ensimmäiseksi työssä vanhuuseläkeikään saakka jatkavien osuus on kasvanut. Tässä on taustalla pääasiassa työttömyyden väheneminen työttömyyseläkkeen poistumisen ja työttömyysputken ikärajoihin tehtyjen korotuksen myötä. Jonkin verran on vaikuttanut myös työkyvyttömyyseläkkeiden väheneminen. Vuoden 2005 eläkeuudistuksessa sovittu työttömyyseläkkeen lakkauttaminen ja työttömyysputken tehdyt muutokset näyttävät siis toimineen tavoitellulla tavalla. Yksilöllisen varhaiseläkkeen lakkauttaminen näyttää myös olleen samansuuntainen muutos, vaikka yli 60-vuotiailla yksilöllisen varhaiseläkkeen säännökset sulautettiin työkyvyttömyyseläkesäännöksiin. Sen lisäksi, että työssä jatkaminen vanhuuseläkeikään saakka on yleistynyt, myös työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisen on kokonaisuutena myöhentynyt.

Merkittävä osa työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisen myöhentymisestä on seurausta siitä, että julkisella sektorilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisen on myöhentynyt selvästi ja samalla 53–62- ja 63–68-vuotiaana tehdyn työuran pituus on kasvanut. Tämä lienee pitkälti seurausta julkisen sektorin 63 vuoden ikää alempien ammatillisten eläkeikien vähentymisestä ja 63 vuoden ikää korkeampien henkilökohtaisten eläkeikien lisääntymisestä. Yksityisellä sektorilla samankaltaista myöhentymistä ei ole havaittavissa. Vuonna 2017 julkisella sektorilla yli puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana, yksityisellä sektorilla alle kolmannes. Vuonna 2006 vain viidennes julkisen sektorin palveluksesta vanhuuseläkkeelle siirtyneistä jäi eläkkeelle aikaisintaan 64-vuotiaana, kun samaan aikaan yksityisellä sektorilla osuus oli lähes puolet. Toki yksityiselläkin sektorilla korkeasti koulutettujen eläkkeelle siirtyminen on hivenen myöhentynyt tarkastelujaksolla.

Kun julkisen sektorin henkilökohtaiset eläkeiät pian poistuvat kokonaan⁴⁴, jää nähtäväksi, miten työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä ja työurien pituus työuran loppupäässä alkavat kehittyä. On mahdollista, että vanhuuseläkeiän noususta huolimatta vanhuuseläkkeelle siirtymisikä kokonaisuutena väliaikaisesti jopa laskee tai ei ainakaan nouse odotettua tahtia. Tässä on suuri merkitys sillä, onko myöhemmin eläkkeelle jääminen julkisella sektorilla ylipäätään yleisempää, vai johtuuko julkisen sektorin myöhäisempi eläköityminen yksinomaan henkilökohtaisista eläkeistä. Tämä on tärkeä jatkotutkimuksen kohde.

---

⁴⁴ Julkisella sektorilla henkilökohtaisella eläkeiällä on käytännön merkitystä vain ennen vuotta 1960 syntyneille.

Ennen vuotta 2005 eläkettä alkoi karttua vasta 23-vuotiaana. Vuoden 2005 uudistuksessa sovittu eläkkeen karttuminen 18 ikävuodesta lähtien oli merkittävä periaatteellinen muutos. Tämä muutos oli onnistunut siitä näkökulmasta, että se hyödyttää erityisesti matalammassa sosioekonomisessa asemassa olevia. Esimerkiksi vuonna 2017 vanhuuseläkkeelle jääneillä työntekijäammateissa olleilla työuraa ennen 23 vuoden ikää oli kertynyt selvästi eniten, yli kolme vuotta. Tämä voi osaltaan hieman tasoittaa eläke-eroja sosioekonomisten ryhmien välillä. Vaikutus eläkkeissä tulee kuitenkin esiin vasta useamman kymmenen vuoden päästä.

Sosioekonomiset erot työurien pituudessa ovat kaventuneet, mutta korkeasti koulutetut ja hyvässä asemassa työelämässä olevat ovat jatkaneet työssä useammin 63 ikävuoden jälkeen kuin heikommin koulutetut ja matalammassa sosioekonomisessa asemassa olevat. Alimman vanhuuseläkeiän jälkeen kertyvä tuloihin sidottu suurempi eläkekarttuma on siis hyödyttänyt erityisesti korkeasti koulutettuja ja hyväosaisia. Tämä on osaltaan voinut lisätä sosioekonomisia eroja eläkkeiden tasossa

Vuodesta 2017 lähtien työssä jatkaminen alimman vanhuuseläkeiän jälkeen on kasvattanut karttunutta eläkettä 4,8 prosentin lykkäyskorotuksella per vuosi. Tämä on todennäköisesti sosioekonomisesta näkökulmasta tasapuolisempaa kuin tuloihin perustunut kannustinkarttuma (ks. esim. Nivalainen ym. 2020). Kuitenkin voidaan olettaa, että korkeammassa sosioekonomisessa asemassa olevat hyötyvät myös lykkäyskorotuksesta enemmän kuin matalammassa asemassa olevat. Tästä syystä sosioekonomisten erojen kehittymisen seuranta on tärkeä tutkimuskohde myös tulevaisuudessa, riippumatta eläkejärjestelmän säännöistä. Tämä pätee myös, kun vuoden 2017 eläkeuudistusta arvioidaan.

Lähteet

Aro, M. (2013) Koulutusekspansio ja koulutuserävaatio Suomessa vuosina 1970–2008. *Yhteiskuntapolitiikka*, 78(3), 287-303.

Gould, R. (2002) Lisääkö yksilöllisen varhaiseläkkeen lakkauttaminen työssä jatkamista? Teoksessa Takala, M. & Uusitalo, H. (toim.) *Varhaiseläkkeet muuttuvat – mutta miten? Arvioita yksityisalojen eläkkeiden kehittämistä koskevan periaatesopimuksen vaikutuksista*. Eläketurvakeskuksen raportteja 2002:30. 13-29.

Ilmakunnas, I. & Nivalainen, S. & Tenhunen, S. (2022) Osa-aikaeläke ja osittainen vanhuuseläke. Yleisyys, taustatekijät ja yhteys vanhuuseläkkeelle siirtymiseen. *Yhteiskuntapolitiikka* 87(3), 258-270.

Järnefelt, N. (2014) Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurat. Teoksessa Järnefelt, N. & Nivalainen, S. & Salokangas, S. & Uusitalo, H. (2014) *Sosioekonomiset erot – työurat, eläkkeelle siirtyminen ja eläkejärjestelmä*. Eläketurvakeskuksen raportteja 01/2014. 33-62.

Järnefelt, N. & Nivalainen, S. & Salokangas, S. & Uusitalo, H. (2014) *Sosioekonomiset erot – työurat, eläkkeelle siirtyminen ja eläkejärjestelmä*. Eläketurvakeskuksen raportteja 01/2014.

Kalenius, A. (2014) *Koulutus, työllisyys ja työttömyys*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:13.

Kautto, M. & Salonen, J. (2013) Työurat ansaintarekisterin valossa. Teoksessa Järnefelt, N. & Kautto, M. & Nurminen, M. & Salonen, J. (2013) *Työurien pituuden kehitys 2000-luvulla*. Eläketurvakeskuksen raportteja 01/2013. 27-44.

Kuivalainen, S. & Nivalainen, S. & Järnefelt, N. & Kuitto, K. (2018) Length of working life and pension income: Empirical evidence on gender and socio-economic differences from Finland. *Journal of Pension Economics and Finance*, 19(1), 126-146.

Kyyrä, T. & Pesola, H. (2020) Long-term effects of extended unemployment benefits for older workers. *Labour Economics*, 62, <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2019.101777>

Nivalainen, S. (2014) Kuka jatkaa työssä 63 ikävuoden jälkeen? Teoksessa Järnefelt, N. & Nivalainen, S. & Salokangas, S. & Uusitalo, H. (2014)

Sosioekonomiset erot – työurat, eläkkeelle siirtyminen ja eläkejärjestelmä. Eläketurvakeskuksen raportteja 01/2014. 83-102.

Nivalainen, S. (2020) From plans to action? Retirement thoughts, intentions and actual retirement: an eight-year follow-up in Finland. *Ageing&Society*, 42(1), 112-142. <https://doi.org/10.1017/S0144686X20000756>

Nivalainen, S. & Tenhunen, S. (2020) Kuinka yrittäjät eläkevakuuttavat? Yrittäjien omat näkemykset ja YEL-työtulon ja yrittäjän tulojen suhde. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 01/2020.

Nivalainen, S., Tenhunen, S. and Järnefelt N. (2020) Carrots, sticks and old-age retirement. A review of the literature on the effects of the 2005 and 2017 pension reforms in Finland. *Nordisk Välfärdsforskning|Nordic Welfare Research*, 5(2), 83–94. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-4161-2020-02-02>

Polvinen, A. (2016) Sosioekonominen asema ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen. *Kuntoutus* 4, 46-49.

Rantala, J. (2008) Varhainen eläkkeelle siirtyminen. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2008:1.

Rantala, J. (2019) Ikääntyvien työttömyys ja työttömyysputki. *Työpoliittinen aikakauskirja*, 62(1), 50-57.

Riekhoff, A-J. & Kuitto, K. (2022) Educational differences in extending working lives: Trends in effective exit ages in 16 European countries. *Finnish Centre for Pensions, Studies* 02/2022.

Saurama, L. (2004) Experience of early exit: a comparative study of the reasons for and consequences of early retirement in Finland and Denmark in 1999–2000. *Finnish Centre for Pensions, Studies* 2004:2.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-7830. Työllisyys Ja Työttömyys 2020, Liitetaulukko 8. Työlliset sosioekonomisen aseman ja sukupuolen mukaan vuosina 2011 - 2020, 15-74-vuotiaat . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 23.5.2022]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/tyti/2020/13/tyti_2020_13_2021-03-04_tau_008_fi.html

Uusitalo, H. (2014) Sosioekonomiset erot eläkejärjestelmässä. Teoksessa Järnefelt, N. & Nivalainen, S. & Salokangas, S. & Uusitalo, H. (2014) Sosioekonomiset erot – työurat, eläkkeelle siirtyminen ja eläkejärjestelmä. Eläketurvakeskuksen raportteja 01/2014. 123-148.

Liitteet

Liite 1. Vanhuuseläkereittien päättely sekä koulutustaso ja sosioekonominen asema vanhuuseläkkeelle siirtyneillä

Vanhuuseläkkeelle siirtymisreitin päättelysäännöt:

Mikäli henkilö oli saanut vanhuuseläkettä edeltävän vuoden aikana useita eri etuuksia tai ollut sekä an-siotyössä että etuudensaajana, käytettiin vanhuuseläkereitin määrittelyssä seuraavaa ensisijaisuusjärjestystä (listassa ylempänä oleva tila on ensisijainen):

- täydellä työkyvyttömyyseläkkeellä
- osa-aikaeläkkeellä
- ansiotyössä 31.12.
- ansiotyössä, työpäiviä >180/v ja ansiot > 6000/v (vuoden 2010 tasossa)
- maatalouden erityiseläkkeellä
- työttömän perusturvalla tai ansiosidonnaisella työttömyyspäivärahalla 31.12
- työttömyyseläkkeellä
- työttömän perusturvan tai ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan päiviä vuoden aikana
- osatyökyvyttömyyseläkkeellä
- yksilöllisellä varhaiseläkkeellä
- muu vanhuuseläkkeelle siirtynyt.

Taulukko L1.1.

Koulutustaso ja sosioekonominen asema vuosina 2006, 2011 ja 2017 kaikilla vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, lukumäärä (N) ja osuus (%).

Kaikki	Kaikki vanhuuseläkkeelle siirtyneet						Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneet					
	2006		2011		2017		2006		2011		2017	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kaikki	59 186	100	80 183	100	74 734	100	19 426	100	32 142	100	37 788	100
Koulutusaste												
Perusaste	28 636	48	30 808	38	18 263	24	6 457	33	9 328	29	6 899	18
Keskiaste	17 034	29	28 566	36	32 459	43	5 510	28	10 854	34	15 020	40
Alin												
korkea-aste	7 135	12	10 885	14	12 397	17	3 397	17	5 583	17	7 603	20
Alempi												
korkea-aste	3 249	5	4 684	6	5 073	7	1 928	10	2 732	9	3 409	9
Ylempi												
korkea-aste	2 719	5	4 597	6	5 690	8	1 823	9	3 147	10	4 154	11
Tutkijakoulutus	413	1	643	1	852	1	311	2	498	2	703	2
Sosioekonominen asema												
Maatalousyrittäjä	4 131	7	4 062	5	2 531	3	963	5	1 442	4	1 522	4
Yrittäjä	4 913	8	7 634	10	7 802	10	2 088	11	3 982	12	4 775	13
Ylempi toimihenkilö	8 492	14	11 860	15	12 432	17	4 862	25	7 063	22	8 670	23
Alempi toimihenkilö	17 999	30	24 717	31	23 225	31	6 771	35	11 352	35	13 169	35
Työntekijä	20 736	35	27 960	35	24 081	32	4 731	24	8 283	26	9 633	25
Muu	2 915	5	3 950	5	4 663	6	-	-	-	-	-	-

Liite 2. Vanhuuseläkereitit miehillä ja naisilla

Miesten ja naisten välillä ei ollut suurta eroa vanhuuseläkereittien yleisyydessä minään vuonna (taulukko L2.1). Vuonna 2017 miehistä yhteensä 54 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työstä, naisilla vastaava osuus oli 59 prosenttia. Osa-aikaeläke oli naisilla hieman miehiä yleisempi. Työkyvyttömyyseläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyi molemmista sukupuolista noin viidesosa. Työttömänä ennen vanhuuseläkettä oli 16 prosenttia miehistä ja 14 prosenttia naisista.

Vielä vuonna 2006 miehistä vain 36 ja naisista 38 prosenttia siirtyi vanhuuseläkkeelle työstä. Työkyvyttömyyseläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyi miehistä 30 prosenttia ja naisista 26 prosenttia. Työttömänä, pääasiassa työttömyyseläkkeellä, oli 26 prosenttia miehistä ja 28 prosenttia naisista.

Taulukko L2.1.

Reitti vanhuuseläkkeelle vuosina 2006, 2011 ja 2017, miehet ja naiset, %.

	2006		2011		2017	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Kaikki	100	100	100	100	100	100
Reitti vanhuuseläkkeelle						
Ansiotyö	28	29	37	38	49	51
Osa-aikaeläke (osa-aikatyö)	8	9	7	8	5	8
Työkyvyttömyyseläke	30	26	26	24	23	21
Työttömyysturva	4	4	8	6	16	14
Työttömyyseläke	22	24	13	14	-	-
Maatalouden erityiseläke	3	3	2	2	1	1
Muu	4	6	6	7	7	6

Vanhuuseläkereitit miehillä ja naisilla koulutuksen mukaan

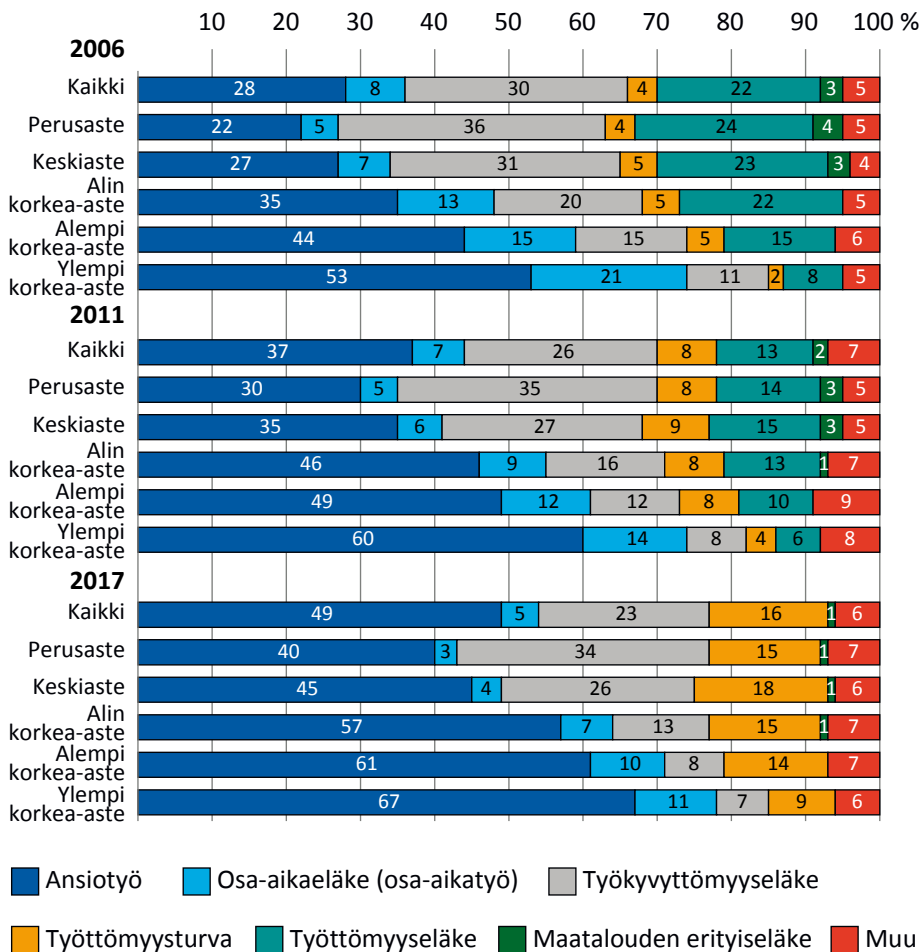
Vuonna 2017 miesten ja naisten välillä ei ollut suuria eroja eläkkeellesiirtymisreiteissä koulutuksen mukaan (kuviot L2.1-L2.2). Molemmilla sukupuolilla perusasteen koulutetut pysyivät työssä vanhuuseläkkeeseen saakka muita harvemmin ja ylempään korkeaan-asteeseen koulutetut muita useammin. Keskiasteen koulutetuilla naisilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen oli miehiä jonkin verran yleisempää ja vastaavasti saman koulutuksen saaneilla miehillä työkyvyttömyys- ja työttömyysreitti oli naisia hieman yleisempi.

Vuonna 2006 perusasteen koulutettuja lukuun ottamatta naisilla työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen oli hieman miehiä yleisempää. Erityisen

suuri ero oli alemman korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla. Työkyvyttö-
mystsreitti oli miehillä naisia yleisempi lähes kaikilla koulutustasoilla, mut-
ta erot eivät olleet suuria. Erityisesti alimmasta korkea-asteesta ylöspäin
työttömyyden, pääasiassa työttömyyseläkkeen, kautta vanhuuseläkkeelle
siirtyminen oli miehillä yleisempää kuin naisilla.

Kuvio L2.1.

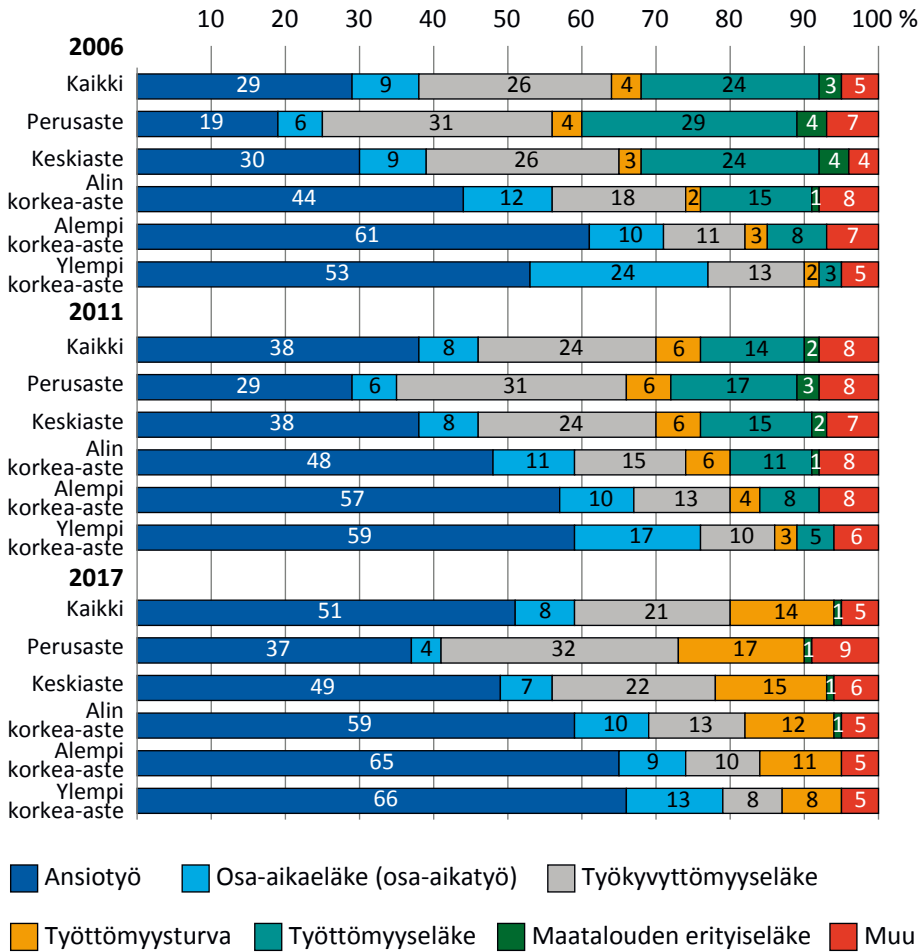
Reitit vanhuuseläkkeelle koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017,
miehet, %.

Huom. Ylempi korkea-aste sisältää ylemmän korkea-asteen tutkinnon ja tutkija-
koulutuksen suorittaneet.

Kuvio L2.2.

Reitit vanhuuseläkkeelle koulutuksen mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017, naiset, %.

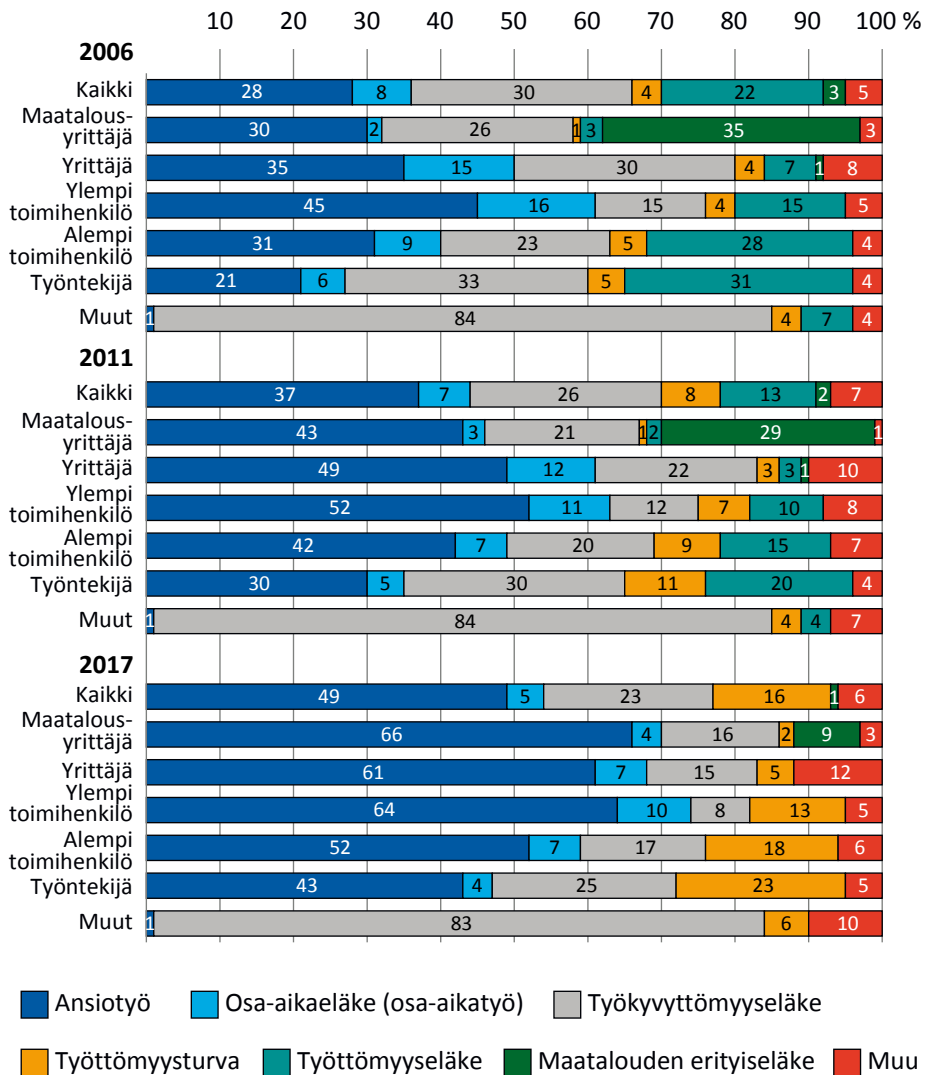
Huom. Ylempi korkea-aste sisältää ylemmän korkea-asteen tutkinnon ja tutkija-koulutuksen suorittaneet.

Vanhuuseläkereitit miehillä ja naisilla sosioekonomisen aseman mukaan

Vuonna 2017 mies- ja naispalkansaajilla ei ollut suuria eroja vanhuuseläkereiteissä (kuviot L2.3-L2.4). Palkansaajista työntekijäasemassa työskentelevät pysyivät työssä vanhuuseläkkeeseen saakka muita harvemmin ja ylemmät toimihenkilöt muita useammin sekä miesten että naisten joukossa.

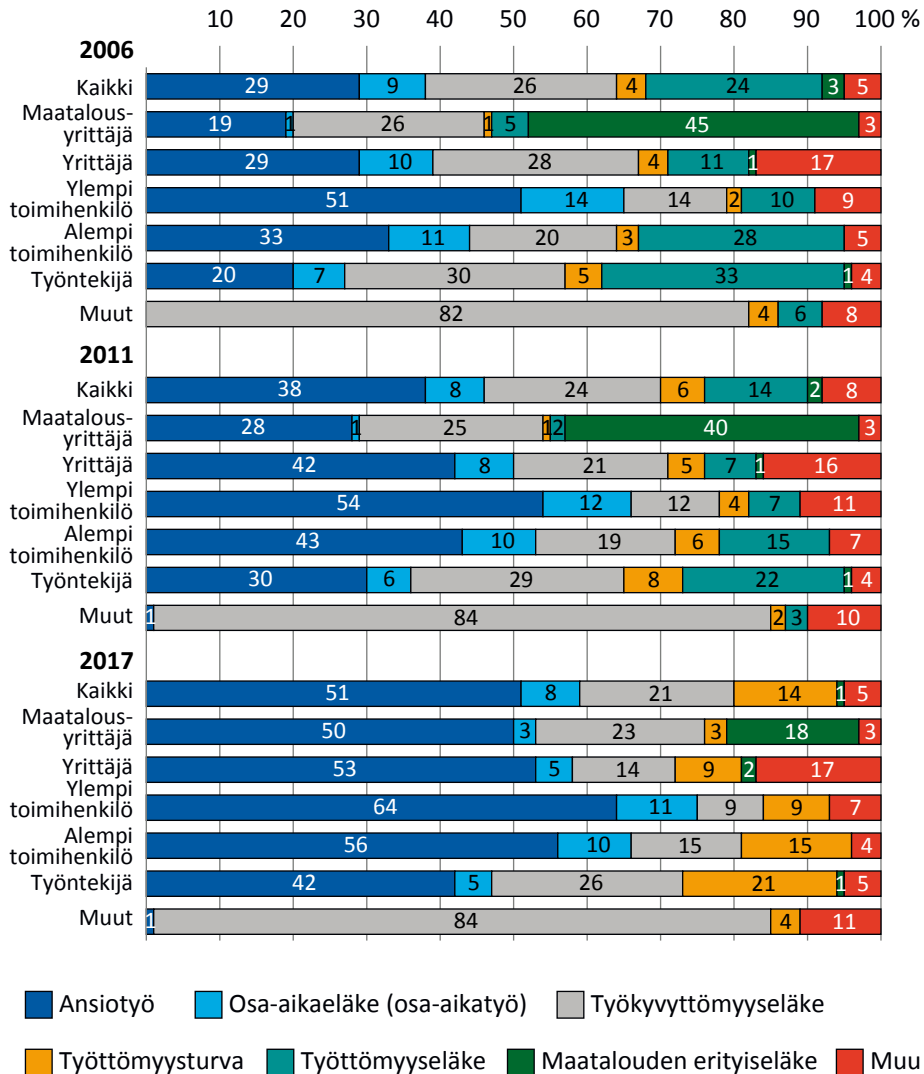
Kuvio L2.3.

Reitit vanhuuseläkkeelle sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017, miehet, %.

Kuvio L2.4.

Reitit vanhuuseläkkeelle sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017, naiset, %.

Yrittäjien keskuudessa miesten ja naisten välillä oli joitakin eroja vuonna 2017. Työssä jatkaminen vanhuuseläkkeeseen saakka oli miesyrittäjillä naisyrittäjiä yleisempää (68 % vs. 58 %). Naisyrittäjät tulivat vuonna 2017 useammin vanhuuseläkkeelle nimettyjen reittien ulkopuolelta. Myös maatalousyrittäjämiehet siirtyivät naisia useammin vanhuuseläkkeelle työstä (70 % vs. 53 %). Maatalousyrittäjänaiset puolestaan tulivat

vanhuuseläkkeelle miehiä useammin sekä työkyvyttömyyseläkkeen että maatalouden erityiseläkkeen kautta.

Myöskään vuonna 2006 mies- ja naispalkansaajilla ei ollut suuria eroja vanhuuseläkereiteissä. Kuitenkin ylemmillä toimihenkilömiehillä työttömyys oli hivenen naisia yleisempää. Sen sijaan yrittäjillä eroja oli enemmän. Miesyrittäjistä naisia suurempi osa siirtyi vanhuuseläkkeelle työstä (50 % vs. 39 %). Naisyrittäjillä oli vastaavasti yleisempää siirtyä vanhuuseläkkeelle nimettyjen reittien ulkopuolelta. Myös maatalousyrittäjämiehet olivat naisia useammin työssä ennen vanhuuseläkettä (32 % vs. 20 %). Maatalousyrittäjänaiset sen sijaan siirtyivät vanhuuseläkkeelle miehiä useammin maatalouden erityiseläkkeen kautta.

Liite 3. Työurien pituus ja hajonta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä

Taulukko L3.1.

Työurien mediaanipituus (med), keskiarvo (ka) ja keskihajonta (kh) eläkkeellesiirtymisreitin, koulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), vuotta.

	2006			2011			2017		
	Med	Ka	Kh	Med	Ka	Kh	Med	Ka	Kh
Kaikki	33,7	31,5	10,0	36,3	33,7	10,0	38,1	34,7	10,5
Reitti vanhuuseläkkeelle									
Ansiotyö	37,8	37,4	5,8	39,9	38,8	6,1	40,8	39,6	5,9
Osa-aikaeläke (osa-aikatyö)	39,9	39,3	4,8	40,8	40,2	4,6	41,1	40,4	4,6
Työkvyttömyyseläke	27,9	25,7	11,2	28,8	26,8	11,2	28,1	25,7	12,2
Työttömyysturva	33,9	30,3	11,5	36,3	32,9	9,7	34,6	32,2	8,8
Työttömyyseläke	31,2	30,3	6,9	33,6	32,1	6,6	-	-	-
Maatalouden erityiseläke	28,7	28,8	4,7	34,6	34,0	4,8	35,6	35,6	4,0
Muu	28,8	25,8	13,3	30,0	26,8	12,9	29,7	26,5	13,1
Koulutusaste									
Perusaste	32,0	30,1	10,9	35,5	32,5	11,4	36,8	32,4	13,3
Keskiaste	33,7	31,8	9,6	36,3	33,8	9,7	38,1	34,8	10,3
Alin korkea-aste	36,3	34,5	7,8	37,5	35,5	8,0	39,2	36,7	7,9
Alempi korkea-aste	35,7	33,9	7,3	36,8	34,5	8,1	38,2	35,8	8,1
Ylempi korkea-aste	35,4	33,8	6,7	36,7	34,7	7,3	37,6	35,4	7,7
Tutkijakoulutus	37,6	36,0	5,3	38,6	36,7	6,8	39,2	37,6	6,3
Sosioekonominen asema									
Maatalousyrittäjä	29,8	29,5	7,5	35,8	34,6	7,2	39,7	38,1	7,2
Yrittäjä	34,8	32,6	9,4	37,4	34,9	9,2	38,8	36,4	8,7
Ylempi toimihenkilö	36,0	34,3	7,6	37,3	35,4	7,8	38,7	36,9	7,3
Alempi toimihenkilö	35,3	33,9	8,1	37,5	35,6	8,2	39,2	36,9	8,0
Työntekijä	32,7	31,5	9,2	35,8	33,9	9,1	37,6	35,0	9,6
Muu	8,3	9,5	8,3	10,6	11,1	8,7	10,5	10,8	8,2

Huom. Maatalouden erityiseläkkeellä olleiden ja maatalousyrittäjien työuratiedoissa on puutteita vuonna 2006 ja jossain määrin myös vuonna 2011.

Työurat miehillä ja naisilla vanhuuseläkereitin mukaan

Työurien mediaanipituus miehillä ja naisilla vanhuuseläkereitin mukaan on esitetty taulukossa L3.2. Miesten ja naisten työurien pituuden vaihtelu noudattelee pitkälti yleistä kuvaa. Vuonna 2017 sekä miesten että naisten ryhmässä työurien mediaanipituus oli lyhin työkyvyttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä olleilla. Miehillä työurat olivat pituudeltaan 28,5 vuotta ja naisilla vajaan vuoden lyhemmät. Molemmilla sukupuolilla pisimmät työurat löytyivät osa-aikaeläkkeen kautta vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ryhmästä. Miehillä työurat olivat liki 42 vuoden pituiset, naisilla vuoden lyhemmät. Suurin ero miesten ja naisten työurien pituudessa oli työttömyydestä vanhuuseläkkeelle tulleilla. Tässä ryhmässä miesten mediaanityöurat olivat 35,5 vuoden pituiset ja naisilla kaksi vuotta lyhemmät.

Myös vuonna 2006 molemmilla sukupuolilla lyhimät työurat olivat työkyvyttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä ja pisimmät osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä. Työkyvyttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä miehillä työurat olivat reilun 29 vuoden pituiset ja vastaavaa reittiä siirtyneillä naisilla kolme vuotta lyhemmät. Osa-aikaeläkkeellä olleilla miehillä työurat olivat vajaan 41 vuoden pituiset ja naisilla kaksi vuotta lyhemmät. Suurimmat erot miesten ja naisten työuriin muodostuivat työttömyyden kautta vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ryhmässä. Työttömyysturvan kautta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä miehillä työurat olivat reilun 36 vuoden pituiset, mikä oli yli viisi vuotta enemmän kuin vastaavaa reittiä tulleilla naisilla. Myös työttömyyseläkkeellä ennen vanhuuseläkettä olleilla miehillä oli yli kolme vuotta pidempi työura kuin naisilla.

Taulukko L3.2.

Työurien mediaanipituus eläkkeellesiirtymisreitin, koulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä (sis. automaattisesti vanhuuseläkkeeksi muuttuneet varhaiseläkkeet), miehet ja naiset, vuotta.

	2006		2011		2017	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Kaikki	35,1	32,3	37,4	35,3	38,7	37,5
Reitti vanhuuseläkkeelle						
Ansiotyö	39,2	36,8	40,8	39,0	41,4	40,2
Osa-aikaeläke (osa-aikatyö)	40,8	38,7	41,7	39,9	41,8	40,7
Työkyvyttömyyseläke	29,3	26,3	29,9	27,8	28,5	27,8
Työttömyysturva	36,2	31,0	37,5	33,8	35,5	33,5
Työttömyyseläke	32,8	29,6	34,7	32,3	-	-
Maatalouden erityiseläke	29,8	27,5	35,7	33,3	36,7	35,1
Muu	33,9	24,5	33,9	25,9	32,5	26,1
Koulutusaste						
Perusaste	33,8	30,3	36,8	34,2	37,9	35,4
Keskiaste	35,3	32,2	37,5	35,1	38,8	37,3
Alin korkea-aste	36,9	35,8	38,1	37,1	39,3	39,0
Alempi korkea-aste	36,3	34,9	37,5	35,8	38,7	37,5
Ylempi korkea-aste	36,1	34,6	37,3	35,8	38,1	37,0
Tutkijakoulutus	38,0	35,2	38,9	37,6	39,3	38,8
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjä	31,4	28,2	37,3	33,6	40,5	38,0
Yrittäjä	36,3	31,1	38,7	34,7	39,7	36,8
Ylempi toimihenkilö	36,9	35,1	38,2	36,3	39,2	38,2
Alempi toimihenkilö	36,6	34,8	38,2	37,3	39,3	39,2
Työntekijä	34,8	30,0	37,3	33,5	38,9	35,4
Muu	10,6	6,1	12,5	8,5	11,6	9,2

Huom. Maatalouden erityiseläkkeellä olleiden ja maatalousyrittäjien työuratiedoissa on puutteita vuonna 2006 ja jossain määrin myös vuonna 2011.

Työurat miehillä ja naisilla koulutuksen mukaan

Työurien mediaanipituus miehillä ja naisilla koulutuksen mukaan on esitetty taulukossa L3.2. Vuonna 2017 miesten joukossa työurien pituus vaihteli vain vähän koulutuksen mukaan. Lyhimmät työurat olivat perusasteen ja ylempään korkea-asteen koulutetuilla miehillä, noin 38 vuotta, mutta eroa keskiasteen ja alemman korkea-asteen koulutettuihin oli alle vuosi. Pisimmät työurat olivat alimman korkea-asteen ja tutkijakoulutetuilla miehillä, vajaat 39,5 vuotta.

Naisten joukossa työurien pituus vaihteli vuonna 2017 enemmän kuin miehillä, mutta erot eri ryhmien välillä olivat vuotta 2006 pienemmät. Perusasteen koulutetuilla naisilla oli selkeästi lyhimmät työurat, hieman yli 35 vuotta. Tässä ryhmässä ero saman koulutusasteen miehiin oli kaikista suurin, kaksi ja puoli vuotta. Alimman korkea-asteen tutkinnon ja tutkijakoulutuksen suorittaneilla naisilla työurat olivat puolestaan pisimmät, noin 39 vuotta. Näissä ryhmissä eroa miehiin oli vain puoli vuotta tai vähemmän.

Vuonna 2006 sekä miehillä että naisilla lyhimmät työurat löytyivät perusasteen koulutetuilta. Perusasteen koulutetuilla miehillä mediaanityöurat olivat vajaat 34 vuotta ja naisilla reilut 30 vuotta. Miesten joukossa tutkijakoulutuksen suorittaneilla olivat pisimmät työurat, 38 vuotta. Naisilla työurien pituuden erot koulutusryhmien välillä olivat miehiä suuremmat. Alimman korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla naisilla työurat olivat pisimmät, liki 36 vuotta. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden (pl. tutkijakoulutus) keskuudessa miesten ja naisten väliset erot työurien kestossa olivat selvästi keskimääräistä pienemmät, reilun vuoden luokkaa.

Työurat miehillä ja naisilla sosioekonomisen aseman mukaan

Työurien mediaanipituus miehillä ja naisilla sosioekonomisen aseman mukaan on esitetty taulukossa L3.2. Vuonna 2017 miesten joukossa työurien mediaani oli pisin maatalousyrittäjillä, 40,5 vuotta. Lyhimmät työurat olivat työntekijämiehillä, vajaat 39 vuotta. Palkansaajamiesten keskuudessa erot työurien pituudessa olivat kuitenkin hyvin pieniä, alle puoli vuotta.

Naisten joukossa työurien pituudet vaihtelivat vuonna 2017 selvästi enemmän kuin miehillä. Naisilla työurat olivat lyhimmät työntekijäasemassa työskennelleillä, noin 35,5 vuotta. Tässä ryhmässä ero miehiin oli myös suurin, kolme ja puoli vuotta. Pisimmät työurat, noin 39 vuotta, olivat

alemmilla toimihenkilönaisilla. Tässä ryhmässä eroa miehiin ei ollut käytännössä lainkaan.

Vielä vuonna 2006 ylempien toimihenkilöiden mediaanityöurat olivat pisimmät sekä miesten että naisten joukossa, liki 37 vuotta ja 35 vuotta. Alempien toimihenkilömiesten ja -naisten työurat jäivät näistä vain vähän. Miesyrittäjilläkin työurat olivat lähes yhtä pitkät. Työntekijämiehillä työurat olivat mediaaniltaan noin kaksi vuotta ylempiä toimihenkilömiehiä lyhyemmät. Naisten joukossa oli miehiä enemmän vaihtelua. Lyhimmät työurat, 30 vuotta olivat työntekijänaisilla. Myös naisyrittäjillä työurien mediaanikesto jäi 31 vuoteen. Yrittäjillä ja työntekijäammateissa olleilla ero miehiin oli kaikkien suurin, noin viisi vuotta.

Liite 4. Yksityiseltä ja julkiselta sektorilta vanhuuseläkkeelle siirtyneiden koulutus ja sosioekonominen asema

Taulukko L4.1.

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden sukupuoli, koulutus ja sosioekonominen asema yksityisellä ja julkisella sektorilla, lukumäärä (N) ja osuus (%).

	2006				2011				2017			
	Yksityinen		Julkinen		Yksityinen		Julkinen		Yksityinen		Julkinen	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kaikki	10 733	100	8 693	100	19 092	100	13 050	100	23 082	100	14 706	100
Mies	6 560	61	2 813	32	11 385	60	4 196	32	13 933	60	3 975	27
Nainen	4 173	39	5 880	68	7 707	40	8 854	68	9 149	40	10 731	73
Koulutusaste												
Perusaste	4 724	44	1 733	20	6 931	36	2 397	18	5 319	23	1 580	11
Keskiaste	3 010	28	2 500	29	6 510	34	4 344	33	9 632	42	5 388	37
Alin korkea-aste	1 562	15	1 835	21	3 013	16	2 570	20	4 270	19	3 333	23
Alempi korkea-aste	707	7	1 221	14	1 332	7	1 400	11	1 899	8	1 510	10
Ylempi korkea-aste	634	6	1 189	14	1 178	6	1 969	15	1 753	8	2 401	16
Tutkijakoulutus	96	1	215	2	128	1	370	3	209	1	494	3
Sosioekonominen asema												
Maatalousyrittäjä	958	9	-	-	1 439	8	-	-	1 514	7	-	-
Yrittäjä	2 073	19	-	-	3 944	21	-	-	4 732	21	-	-
Ylempi toimihenkilö	1 589	15	3 273	38	2 622	14	4 441	34	3 500	15	5 170	35
Alempi toimihenkilö	2 984	28	3 787	44	5 352	28	6 000	46	6 189	27	6 980	47
Työntekijä	3 129	29	1 633	18	5 735	30	2 609	20	7 147	31	2 556	17

Liite 5. Eläkeikä koulutuksen ja sosioekonomisen aseman mukaan

Eläkeikä koulutuksen mukaan

Eläkeiän tarkempi jakauma tietyillä koulutustasoilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty taulukossa L5.1. Eläkeiän tarkastelu osoittaa, että perusasteen koulutetuilla eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen (p75) raja on laskenut vuosien 2017 ja 2006 välillä. Korkeasti koulutetuilla eläkeiän alimman neljänneksen (p25) raja, eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja ovat nousseet vuosien 2017 ja 2006 välillä.

Taulukko L5.1.

Eläkeikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, tietyt koulutustasot, vuotta.

	p25	p50 (mediaani)	p75	Keskiarvo
2006				
Perusaste	63,1	63,7	65,1	63,7
Ylempi korkea-aste	61,7	63,4	64,1	62,7
Tutkijakoulutus	63,3	63,7	64,5	63,8
2011				
Perusaste	63,1	63,4	64,8	63,8
Ylempi korkea-aste	63,1	63,8	64,8	63,7
Tutkijakoulutus	63,8	64,5	65,4	64,7
2017				
Perusaste	63,1	63,3	64,5	63,9
Ylempi korkea-aste	63,1	64,1	65,1	64,0
Tutkijakoulutus	63,7	64,8	66,2	65,0

Vuonna 2017 perusasteen koulutetuilla eläkeiän mediaani, 63,3 vuotta ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,5 vuotta, olivat muita koulutustasoja matalammat. Eläkeiän keskiarvo oli mediaania korkeampi, eli joukossa oli joitakin hyvin korkeita eläkeikiä, jotka vetivät keskiarvoa ylöspäin. Ylemmän korkea-asteen koulutetuilla eläkeiän mediaani oli 64,1 vuotta ja neljännes jatkoi työssä vähintään 65,1 vuoden ikään asti. Tutkijakoulutetuista puolet jatkoi vähintään 64,8 vuoden ikään ja neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 66,2 vuoden iässä.

Vielä vuonna 2006 perusasteen koulutettujen eläkeiän mediaani, 63,7 vuotta, oli korkeimpien joukossa ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja

65,1 vuotta, oli muita koulutustasoja korkeampi. Tutkijakoulutetuilla mediaani oli sama kuin perusasteen koulutetuilla, mutta ylimmän neljänneksen raja oli matalampi, 64,5 vuotta. Ylemmän korkea-asteen koulutetuilla tunnusluvut olivat muita matalammat: neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 61,7 vuoden iässä, puolet viimeistään 63,4 vuoden iässä ja neljännes jatkoi työssä vähintään 64,1 vuoden ikään.

Eläkeikä koulutuksen ja työskentelysektorin mukaan

Eläkeiän tarkempi jakauma tietyillä koulutustasoilla mukaan yksityisellä ja julkisella sektorilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty taulukossa L5.2. Eläkeiän tarkastelu osoittaa, että yksityisellä sektorilla perusasteen koulutetuilla eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen (p75) raja on laskenut vuosien 2017 ja 2006 välillä. Korkeasti koulutetuilla vastaavat luvut ovat pääsääntöisesti nousseet. Julkisella sektorilla eläkeiän alimman neljänneksen (p25) raja, eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen ikäraja on noussut vuosien 2017 ja 2006 välillä kaikilla koulutustasoilla.

Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla perusasteen koulutetuilla mediaanieläkeikä, 63,2 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,4 vuotta, olivat muita koulutustasoja matalammat. Ylemmän korkea-asteen koulutetuilla mediaanieläkeikä oli 63,6 vuotta ja neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65,1 vuoden iässä. Tutkijakoulutetuilla vastaavat luvut olivat 64,1 vuotta ja 65,3 vuotta. Yksityisellä sektorilla eläkeiän keskiarvot olivat mediaania korkeampia, mikä heijastaa sitä, että joukossa oli joitain hyvin korkeita eläkeikiä, jotka nostivat keskiarvoa.

Myös julkisella sektorilla perusasteen koulutetuilla mediaanieläkeikä, 63,9 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,8 vuotta, olivat vuonna 2017 muita koulutustasoja matalammat. Ylemmän korkea-asteen koulutetuilla eläkeiän mediaani oli 64,2 vuotta ja neljännes jatkoi vähintään 65,1 vuoden ikään. Tässä ryhmässä eläkeiän keskiarvo jäi mediaania alhaisemmaksi, eli joukossa oli matalia eläkeikiä, jotka vetivät keskiarvoa alaspäin. Tutkijakoulutetuista puolet jäi eläkkeelle aikaisintaan 65,1 vuoden iässä ja neljännes aikaisintaan 66,5 vuoden iässä.

Taulukko L5.2.

Eläkeikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, tietyt koulutustasot, yksityinen ja julkinen sektori, vuotta.

	Yksityinen				Julkinen			
	p25	p50 (mediaani)	p75	Keski- arvo	p25	p50 (mediaani)	p75	Keski- arvo
2006								
Perusaste	63,1	63,8	65,1	63,9	62,3	63,5	64,1	63,0
Ylempi korkea-aste	63,1	63,3	65,1	63,6	60,4	63,4	63,8	62,2
Tutkijakoulutus	63,1	63,4	64,6	63,7	63,4	63,8	64,5	63,8
2011								
Perusaste	63,1	63,2	64,9	63,8	63,2	63,9	64,6	63,9
Ylempi korkea-aste	63,1	63,6	65,1	64,1	63,1	64,0	64,7	63,5
Tutkijakoulutus	63,2	64,2	65,1	64,5	63,8	64,6	65,5	64,8
2017								
Perusaste	63,1	63,2	64,4	63,9	63,1	63,9	64,8	64,1
Ylempi korkea-aste	63,1	63,6	65,1	64,2	63,1	64,2	65,1	63,9
Tutkijakoulutus	63,1	64,1	65,3	64,5	64,1	65,1	66,5	65,2

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla perusasteen koulutetuilla eläkeiän mediaani oli muita korkeampi, 63,8 vuotta. Neljännes jatkoi työssä vähintään 65,1 vuoden ikään. Ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla eläkeiän ylimmän neljänneksen raja oli sama kuin perusasteen koulutetuilla, mutta mediaani-ikä oli alempi, 63,3 vuotta. Tutkijakoulutetuilla sekä mediaanieläkeikä, 63,4 vuotta, että ylimmän neljänneksen eläkeiän raja, 64,6, oli matalampi kuin perusasteen koulutetuilla.

Julkisella sektorilla ylempään korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla tunnusluvut olivat vuonna 2006 muita ryhmiä matalammat: neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 60,4 vuoden iässä, eläkeiän mediaani oli 63,4 vuotta ja neljännes jatkoi työssä vähintään 63,8 vuoden ikään saakka. Tutkijakoulutetuilla vastaavat luvut olivat korkeimmat: neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 63,4 vuoden iässä, puolet 63,8 vuoden iässä ja neljännes aikaisintaan 64,5 vuoden iässä.

Eläkeikä sosioekonomisen aseman mukaan

Eläkeiän tarkempi jakauma palkansaajilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty taulukossa L5.3. Eläkeiän tarkastelu osoittaa, että

työntekijäammateissa toimineilla eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen (p75) raja on laskenut vuosien 2017 ja 2006 välillä. Ylemmillä toimihenkilöillä eläkeiän alimman neljänneksen (p25) raja, eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen ikäraja ovat nousseet.

Vuonna 2017 kaikissa palkansaajaryhmissä neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 63,1 vuoden iässä. Työntekijäammateissa työskennelleillä eläkeiän mediaani, 63,2 vuotta ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,3 vuotta, olivat muita ryhmiä matalammat. Mediaania korkeampi keskiarvo heijastaa sitä, että joukossa oli joitakin hyvin korkeita eläkeikiä, jotka nostivat keskiarvoa. Ylemmillä toimihenkilöillä eläkeiän mediaani oli 64 vuotta ja neljännes jatkoi työssä vähintään 65,1 vuoden ikään.

Vielä vuonna 2006 työntekijäammateissa olevilla eläkeiän alimman neljänneksen raja, 63,1 vuotta, eläkeiän mediaani, 63,4 vuotta ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 65 vuotta, olivat muita ryhmiä korkeammat. Ylemmistä toimihenkilöistä neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 60,5 vuoden iässä ja mediaanieläkeikä oli sama kuin työntekijöiden alimman neljänneksen raja: 63,1 vuotta. Neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 63,9 vuoden iässä. Toimihenkilöillä keskiarvo oli mediaania alempi, mikä kertoo, että joukossa oli hyvin matalia eläkeikiä, jotka laskivat keskiarvoa.

Taulukko L5.3.

Eläkeikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä palkansaajilla, vuotta.

	p25	p50 (mediaani)	p75	Keskiarvo
2006				
Ylempi toimihenkilö	60,5	63,1	63,9	62,5
Alempi toimihenkilö	60,1	63,1	64,1	62,2
Työntekijä	63,1	63,4	65,0	63,5
2011				
Ylempi toimihenkilö	63,1	63,8	64,6	63,5
Alempi toimihenkilö	63,1	63,1	64,3	63,2
Työntekijä	63,1	63,3	64,4	63,7
2017				
Ylempi toimihenkilö	63,1	64,0	65,1	63,9
Alempi toimihenkilö	63,1	63,5	64,5	63,7
Työntekijä	63,1	63,2	64,3	63,8

Eläkeikä sosioekonomisen aseman ja työskentelysektorin mukaan

Eläkeiän tarkempi jakauma palkansaajilla yksityisellä ja julkisella sektorilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 on esitetty taulukossa L5.4. Eläkeiän tarkastelu osoittaa, että yksityisellä sektorilla kaikissa palkansaajaryhmissä eläkeiän ylimmän neljänneksen (p75) raja oli laskenut vuosien 2017 ja 2006 välillä. Ylempiä toimihenkilöitä lukuunottamatta myös eläkeiän mediaani oli laskenut. Julkisella sektorilla eläkeiän alimman neljänneksen (p25) raja, eläkeiän mediaani ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja olivat nousseet vuosien 2017 ja 2006 välillä kaikissa palkansaajaryhmissä.

Vuonna 2017 yksityisellä sektorilla työntekijätehtävissä työskennelleiden eläkeiän mediaani oli 63,2 vuotta. Eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64 vuotta, oli muita ryhmiä matalampi. Ylempillä toimihenkilöillä eläkeiän mediaani, 63,5 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,8 vuotta, olivat korkeimmat. Yksityisen sektorin mediaania korkeammat keskiarvot kertovat, että joukossa oli joitakin hyvin korkeita eläkeikiä, jotka vetivät keskiarvoa ylöspäin.

Vuonna 2017 julkisella sektorilla työntekijäammateissa työskentelevillä eläkeiän mediaani, 63,8 vuotta, oli muita ryhmiä matalampi. Neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 64,8 vuoden iässä. Ylempillä toimihenkilöillä mediaanieläkeikä, 64,1 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 65,1 vuotta, olivat muita korkeammat. Ylempillä toimihenkilöillä eläkeiän keskiarvo oli mediaania matalampi, eli joukossa oli myös hyvin matalia eläkeikiä, jotka alensivat keskiarvoikää.

Vielä vuonna 2006 yksityisellä sektorilla työntekijäammateissa olevilla eläkeiän mediaani, 63,4 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 65,1 vuotta, olivat toimihenkilöitä korkeammat. Ylempillä ja alemmilla toimihenkilöillä eläkeiän mediaani oli 63,3 vuotta ja neljännes jäi eläkkeelle aikaisintaan 65-vuotiaana. Yksityisellä sektorilla eläkeiän keskiarvo oli mediaania korkeampi, eli joukossa oli joitakin hyvin korkeita eläkeikiä, jotka nostivat keskiarvoa.

Vuonna 2006 julkisella sektorilla työntekijöillä eläkeiän alimman neljänneksen raja, 62,1 vuotta, eläkeiän mediaani, 63,4 vuotta, ja eläkeiän ylimmän neljänneksen raja, 64,2 vuotta, olivat toimihenkilöitä korkeammat. Ylemmistä toimihenkilöistä neljännes jäi eläkkeelle viimeistään 60,3 vuoden iässä. Eläkeiän mediaani oli 62,3 vuotta ja neljännes jatkoi työssä vähintään 63,8 vuoden ikään. Alemmat toimihenkilöt jäivät eläkkeelle tätäkin aikaisemmin. Julkisella sektorilla mediaania matalammat

keskiarvot heijastavat sitä, että osa eläkeiästä oli hyvin matalia, mikä laski keskiarvoa.

Taulukko L5.4.

Eläkeikä vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä palkansaajilla, yksityinen ja julkinen sektori, vuotta.

	Yksityinen				Julkinen			
	p25	p50 (mediaani)	p75	Keski- arvo	p25	p50 (mediaani)	p75	Keski- arvo
2006								
Ylempi toimihenkilö	63,1	63,3	65,0	63,5	60,3	62,3	63,8	62,0
Alempi toimihenkilö	63,1	63,3	65,0	63,5	59,8	61,3	63,7	61,2
Työntekijä	63,1	63,4	65,1	63,8	62,1	63,4	64,2	63,0
2011								
Ylempi toimihenkilö	63,1	63,3	64,6	63,8	62,4	63,8	64,6	63,3
Alempi toimihenkilö	63,1	63,2	64,3	63,7	62,3	63,8	64,3	62,8
Työntekijä	63,1	63,2	64,2	63,7	63,1	63,8	64,5	63,9
2017								
Ylempi toimihenkilö	63,1	63,5	64,8	64,0	63,1	64,1	65,1	63,8
Alempi toimihenkilö	63,1	63,2	64,3	63,8	63,1	63,9	64,7	63,7
Työntekijä	63,1	63,2	64,0	63,7	63,1	63,8	64,8	64,0

Liite 6. Työurien pituus työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä miehillä ja naisilla

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä naisilla työurien mediaanipituus on tarkastelujaksolla kasvanut miehiä nopeammin (taulukko L6.1). Vuonna 2017 työntekijämiehillä työurat olivat mediaaniltaan pisimmät, 43 vuotta. Työntekijänaisilla työurat olivat noin kolme vuotta lyhemmät. Ylemmillä toimihenkilömiehillä mediaanityöurat olivat vuonna 2017 reilut 40 vuotta ja samassa asemassa olevilla naisilla vain vajaan vuoden lyhemmät. Vuonna 2017 naisten joukossa pisimmät työurat olivat maatalousyrittäjillä, reilut 41 vuotta. Alemmat toimihenkilönaiset ylsivät lähes samaan.

Myös vuonna 2006 työntekijämiesten työurat olivat pisimmät, reilut 41,5 vuotta. Tämä oli liki viisi vuotta enemmän kuin työntekijänaisilla. Myös yrittäjämiehillä mediaanityöurat olivat kolme vuotta yrittäjänaisia pidemmät. Ylemmillä toimihenkilömiehillä työurat olivat mediaaniltaan hieman yli 38,5 vuotta ja samassa asemassa olevilla naisilla kaksi vuotta lyhemmät. Miehistä poiketen naisilla pisimmät työurat olivat alemmilla toimihenkilöillä, reilut 38 vuotta. Naisilla sosioekonomiset erot työurien pituuksissa olivat miehiä pienemmät koko tarkastelujakson ajan.

Taulukko L6.1.

Työurien mediaanipituus sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, miehet ja naiset, vuotta.

	2006		2011		2017	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Kaikki	39,8	37,3	41,0	39,3	41,5	40,3
Maatalousyrittäjä	37,0	36,7	41,1	40,0	42,0	41,3
Yrittäjä	39,8	36,7	41,3	39,0	41,4	39,5
Ylempi toimihenkilö	38,7	36,5	39,7	38,0	40,2	39,3
Alempi toimihenkilö	40,5	38,2	40,9	40,2	41,5	40,9
Työntekijä	41,7	37,0	42,3	39,1	43,0	40,1

Huom. Maatalousyrittäjien työuratiedoissa on puutteita vuonna 2006 ja jossain määrin myös vuonna 2011.

Liite 7. Työura eri ikäväleillä yksityiseltä ja julkiselta sektorilta vanhuuseläkkeelle siirtyneillä

Taulukko L7.1.

Työuran kertyminen keskimäärin eri ikäväleillä yksityisen ja julkisen sektorin palkansaajilla vuosina 2006, 2011 ja 2017 työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneillä, vuotta.

	Alle 23-v.	23–52-v.	53–62-v.	63–68-v.	Yht. (Ka)
2006					
Yksityinen sektori					
Kaikki	2,2	26,5	9,5	1,3	39,5
Ylempi toimihenkilö	1,4	27,1	9,6	1,3	39,4
Alempi toimihenkilö	2,5	26,5	9,5	1,3	39,8
Työntekijä	2,3	26,1	9,4	1,4	39,2
Julkinen sektori					
Kaikki	1,5	26,3	8,6	0,7	37,1
Ylempi toimihenkilö	0,7	26,3	8,7	0,7	36,4
Alempi toimihenkilö	1,8	26,7	8,2	0,6	37,3
Työntekijä	2,3	25,4	9,3	1,1	38,1
2011					
Yksityinen sektori					
Kaikki	2,5	26,6	9,6	1,3	40,0
Ylempi toimihenkilö	1,5	27,0	9,7	1,5	39,7
Alempi toimihenkilö	2,6	26,7	9,6	1,3	40,2
Työntekijä	2,9	26,3	9,5	1,1	39,8
Julkinen sektori					
Kaikki	1,7	26,0	9,3	1,4	38,4
Ylempi toimihenkilö	0,8	26,1	9,3	1,5	37,7
Alempi toimihenkilö	2,1	26,3	9,1	1,3	38,8
Työntekijä	2,6	25,3	9,7	1,5	39,1
2017					
Yksityinen sektori					
Kaikki	2,8	26,6	9,6	1,4	40,4
Ylempi toimihenkilö	1,7	26,8	9,8	1,7	40,0
Alempi toimihenkilö	2,7	26,7	9,7	1,4	40,5
Työntekijä	3,3	26,4	9,5	1,2	40,4
Julkinen sektori					
Kaikki	1,9	26,0	9,5	1,7	39,1
Ylempi toimihenkilö	1,0	26,2	9,4	1,8	38,4
Alempi toimihenkilö	2,2	26,2	9,5	1,5	39,4
Työntekijä	2,9	25,0	9,7	1,6	39,2

Työuran pituus tietyllä ikävälillä on ryhmäkeskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työurista kyseisessä iässä. Esimerkiksi 63–68-vuotiaana kertynyt työura on keskiarvo kaikkien työstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden henkilöiden tässä iässä kertyneestä työurasta, riippumatta siitä, onko henkilöille kertynyt työuraa tässä iässä vai ei. Työuran kokonaispituuden keskiarvo on summa eri ikäväleillä karttuneesta työurasta. Työuratiedoissa voi olla puutteita alle 23-vuotiaana vuonna 2006.

Eläketurvakeskuksen
tutkimuksia

Sosioekonomiset erot: vanhuuseläkkeelle siirtyminen ja työurat 2006, 2011 ja 2017

Tutkimuksessa tarkastellaan vanhuuseläkkeelle siirtymisen reittejä, työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikää ja työuran pituutta vanhuuseläkkeelle siirryttäessä sekä näihin liittyviä sosioekonomisia eroja vuosina 2006, 2011 ja 2017.

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia

Eläketurvakeskus on lakisääteinen työeläketurvan kehittäjä, asiantuntija ja yhteisten palvelujen tuottaja. Tutkimuksia-sarjassa julkaistaan tutkimuksellisista lähtökohdista tehtyjä ja tieteelliset kriteerit täyttäviä tutkimuksia eläketurvaan ja eläkejärjestelmiin liittyvistä aiheista.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN